

BEDA YAYINLARI

Dünya Klasikleri

6

Eserin Orijinal Adı

Othello

Yazarı

Shakespeare

Yayına Hazırlayan

Bülent Aşar

Dünya Klasikleri Editörü

Bahri Duman

Çeviren

Orhan Akıcı

Baskı Hazırlık

Oktay Arslan

Kapak

Salih Koca

Dizgi

Fatoş Üzülmez, Kerem Alaca

Baskı ve Cilt

Ecem Basım Yayın

Baskı Tarihi

İstanbul, Nisan 2004

ISBN

0975-8870-18-1

Bu çevirinin tüm hakları Beda Yayıncılığa aittir ©
BEDA Yayıncılık, Ecem Basım Yayın Ltd. Şti. kuruluşudur.

Kartaltepe Mah. Mesir Sk. Cemal Pamuk İş Merkezi

15/2 D: 5 Sefaköy İSTANBUL

Tel: 0212 424 40 11 Fax: 0212 424 37 56

www.bedayayincilik.com

OTHELLO

SHAKESPEARE

Türkçesi

Orhan Akıcı

BEDA YAYINLARI

WILLIAM SHAKESPEARE (1564–1616)

İngiltere'nin Stratford Kasabası'nda, 26 Nisan 1564'de doğdu. Soylu bir aileden gelen Shakspeare, ilk eğitimi aynı kasabanın Stradford Grammar School adlı okulunda aldı. Burada Yunanca ve Latinceyi öğrendi. Ancak babasının mali durumu bozulunca eğitimi yarım kaldı ve bir süre sonra Shakspeare, 1582'de mahkeme kararıyla kendinden sekiz yaş büyük Ann Hathaway ile evlendi. İki yıl sonra da Hamnet ile Judith adlı ikizleri dünyaya geldi. Shakspeare'nin Londra'ya ne zaman gittiği ve tiyatroyla ne zaman ilgilenmeye başladığı kesin olarak bilinmemektedir. Shakespeare'nin Londra'ya gittiği sıralarda Venüs(1593) adlı şiiri birkaç yıl içinde dokuz kere basılmıştır. 1594'de Lord Chamberlain'in tiyatro topluluğunun oyuncularına giren Shakespeare'yi, daha sonra aktör, oyun yazarı ve hissedar olarak görüyoruz. 1599'da bu topluluk kendi tiyatrosu olan The Globe'u kurdu. I. James, 1603 yılında tahta çıkınca topluluk, tiyatroyu seven kralın himayesine girdi. Tiyatro'nun ismi de, The King's Company (Kralın Topluluğu) oldu. Kayıtlardan öğrenildiğine göre Shakspeare, bu dönemde başarıdan başarıya koşuyordu. 1569'da babasının adına bir arma almağa hak kazandı, kendi de "Gentleman" (bey) unvanını aldı. Tiyatro yazarlığı ve oyunculuğundan çok para kazanan Shakspeare, Stratford'daki en güzel evlerden biri olan New Place'i satın aldı. Bu Stratford'da ve Londra'da satın alacağı daha birçok evin ilkiydi. 1609'da Sonnets'lerin yayımlanmasıyla Shakspeare, lirik şair olarak da tanınmaya başladı. Ölümünden bir süre önce 1612'ye yılında sağlık sorunları nedeniyle Stratford'a çekildi. 25 Mart 1616'da uzun ve teferruatlı bir vasiyetnamey-

le malının çoğunu kızı Susanna'ya bıraktı. Shakspeare, 23 Nisan 1616 yılında öldü. Shakespeare'nin eserleri olarak kabul ettiğimiz birçok eserin başkaları tarafından (örneğin dönemin üstadı Bacon'un) yazıldığı, hatta Shakspeare diye birinin hiç yaşamadığı iddia edilmişse de hiç bir zaman kanıtlanamamıştır. O dönem İngiltere'sinde halkı eğlendirmek için oyun yazmak insanı aşağılatan, basitleştiren bir iş olarak görülürdü. Bu nedenle denilir ki; Shakspeare eserlerinin asıl sahibi de kendini gizlemek zorunda olan dönemin soylularından biridir.

Shakespeare'nin oyunlarını incelediğimizde üçe ayrılır: Komediler, trajediler ve tarihi oyunlardır.

Shakespeare'nin bütün eserlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

Hamlet, Macbeth, Romeo ile Juliet, IV. Henry, V. Henry, VI. Henry, VIII. Henry, II. Richard, III. Richard, Yanlışlıklar Komedyası, Titus Andronicus, Hırçın Kız, Aşkın Ekmeği Boşa Gitti, Veronalı İki Centilmen, Bir Yaz dönümü Gecesi Rüyası, Kral John, Venedik Taciri, Julius Caesar, Beğendiğiniz Gibi, Onikinci Gece, Windsor'ın Şen Kadınları, Troilus ile Cressida, İyi Biten Her Şey İyidir, Kısa Kısas, Othello, Kral Lear, Antonius ile Cleopatra, Coriolanus, Atinalı Timon, Pericles, Cymbeline, Kış Masalı, Fırtına, Soneler...

İngiliz Edebiyatı'nın olduğu kadar, dünya edebiyatının da en büyük oyun yazarı ve şairi olan Shakespeare'nin en önemli eserlerinden olan Othello'yu heyecanla okuyacaksınız.

KIŞILAR

VENEDİK DÜKÜ

BRABANTIO, Bir senatör, Desdemona'nın babası.

SENATÖRLER

GRATIANO, Brabantio'nun kardeşi

LODOVICO, Brabantio'nun akrabası

OTHELLO, Venedik devletinin hizmetinde olan soylu bir Mağripli

CASSIO Othello'nun emir subayı

IAGO, Othello'nun çavuşu

RODERIGO, Venedikli bir bey

MONTANO, Kıbrıs eski valisi

SOYTARI

DESDEMONA, Brabantio'nun kızı, Othello'nun karısı

EMILIAL, Iago'nun karısı

BLANCA, Cassio'nun sevgilisi

Gemici, haberci, subaylar, beyler, çalgıcılar ve görevliler.

BİRİNCİ PERDE

BİRİNCİ SAHNE

Venedik'te bir sokak.

RODERIGO ile IAGO girerler.

RODERIGO – Yazıklar olsun sana! Hem kesemi kendi kesenmiş gibi kullan, hem de bildiğin şeyleri benden gizle!

IAGO – Sen dinlemiyorsun ki beni. Eğer böyle bir işin olacağı aklımın ucundan geçtiyse Tanrı beni kahretsin.

RODERIGO – Bana ondan nefret ettiğini söylememiş miydin?

IAGO – Eğer ondan nefret etmiyorsam alçak olayım. Şehrin üç büyüğü, beni kendine yaver yapsın diye, ona gittiler, önünde eğildiler. Dinim hakkı için değerimi bilirim, layık olduğum yer bundan aşağısı değildir. Ama o kendini beğenmişin biri. Savaştan söz etmiş, bir sürü laf kalabalığı ederek ricacılarımı atlatmış, sonunda onları elleri boş olarak geri çevirmiş. "Doğrusunu isterseniz emir subayımı seçmiş bulunuyorum, deyi vermiş. Emir subayı da kim olsa beğenirsin? Sözde usta bir hesapçı, Floransalı Michael Cassio adında biri; her güzel kadınla başını belâya sokacak bir adam. Ne

bir kıtayı kumanda etmiştir, ne de savaş düzenini evde kalmış bir kız kadar bilir. İş beylik sözlere gelince üstüne yoktur, bunu meclisteki senatörler de yapar. Onun bütün askerliği bir iş görmeden gevezelik etmektir. Ama ne hikmetse yine de onu seçtiler. Rodos'ta, Kıbrıs'ta diğer Hristiyan ve barbar topraklarında gösterdiğim başarıları gördüğü halde kurnaz birisi aramıza girip indiriyor yelkenimi. Bu kurnaz herif, bir anda ortaya çıkıp yaveri oluveriyor. Bense -Allahı nazardan saklasın!- Mağripli efendimizin çavuşu oluyorum.

RODERIGO – Vallahi ben onun celladı olurdum, daha iyi.

IAGO – Ne yaparsın başka çare yok. Askerliğin cilvesi: İnsanın yükselmesi ya kendisini sevdirmesine ya da birilerinin tavsiyelerine bakıyor, kідeme önem veren nerde! Öyle olsaydı üst makamlar ikincilere kalırdı... Şimdi efendim, hükmü siz verin; ben bu Mağripli'yi hiç sevebilir miyim?

RODERIGO – Eğer hal böyle ise ben senin yerinde olsam onun hizmetinden çıkardım.

IAGO – Merak etmeyin efendim; onun hizmetindeyim ama, sırası gelince öcümü almak için. Ne hepimiz efendi olabiliriz, ne de her efendi kendisine sadık bir hizmetçi bulabilir. Nice görev delisi ve efendisinin önünde diz çöken sersem görürsünüz ki sürünüp kölelik etmekten vazgeçemeyerek, tıpkı efendisinin eşiği gibi sadece boğaz tokluğuna ömrünü tüketir; sonra ihtiyarlayınca kapı dışarı atılır. Bana sorarsanız, böyle namuslu sersemeleri kırbaçlamak gerek! Bazıları da vardır ki, ilk bakışta görevlerinin adamı gözükürler, ama aslında kendi ceplerini doldurmanın derdindedir-

ler. Efendilerine hizmet eder gibi görünüp, kendi kazançlarını düşünürler, ceplerini doldurduktan sonra da artık kendi kendilerinin efendileri olurlar. İşte akıllı olanlar bunlardır. İtiraf edeyim ki bende bunlardanım. Sizin Roderigo olduğunuz ne kadar doğruysa, eğer bende Mağripli'nin kendisi olsaydım, Iago olamazdım. Ona hizmet etmekle kendime hizmet etmiş oluyorum: Tanrı şahidim olsun ki, sevgi veya görev hatırı için değil; öyle göstererek çıkarıma bakmak için! Yoksa içimden geçenleri dışarı vurmuş olsaydım, çok geçmeden herkesin diline düşüp rezil olurdum. Ben görüldüğüm gibi değilim.

RODERIGO – Şu kalın dudaklı herif eğer Desdemona'yı böyle kaçırabilseyse, ne zengin bir hazineye konu düşünsene!

IAGO – Uyandırın kızın babasını, arkasından koşun herifin, keyfini kaçırın. Onu kepaze edin sokaklarda, akrabası kinlensin. Rahat vermeyin, adamı çileden çıkarın. Hayatı ona zehir edin.

RODERIGO – Kızın babasının evi işte şurda, sesleneceğim.

IAGO – Bağırın, çığlık atın. Yangını gören bir insan nasıl korku ve dehşet verici bir çığlık koparırsa öyle bağırın.

RODERIGO – Hey Brabantio! Sinyor Brabantio!

IAGO – Uyanın hey Brabantio! Hırsız var, hırsız! Evinize, kızınıza, para keselerinize göz kulak olun! Hırsız var hırsız!

Brabantio yukarıda pencerede gözükür.

BRABANTIO – Bu korkunç çılgılık da ne oluyor? Kim var orda?

RODERIGO – Sinyor, ailenizin bütün fertleri içerdeler mi?

IAGO – Kapılarınız kilitli mi?

BRABANTIO – Niye? Ne diye soruyorsunuz ?

IAGO – Yemin olsun ki soyuldunuz. Allah rızası için üstünüzü başınızı giyin, canevinden vurdular sizi, ruhunuzun yarısını çaldılar. Hattâ şimdi, tam şu anda, yaşlı bir kara koç, beyaz koyununuzla çiftleşiyor. Kalkın, kalkın! Horlayan şehirlileri çan çalıp uyandırın, yoksa şeytan büyük baba yapacak sizi. Acele edin!

BRABANTIO – Ne, aklınızı mı kaçırdınız ?

RODERIGO – Çok saygıdeğer Sinyör sesimi tanımadınız mı?

BRABANTIO – Yoo, kimsin?

RODERIGO – Adım Roderigo.

BRABANTIO – Daha kötü ya. Kapıma musallat olma dememiş miydin sana? Kızımı sana vermeyeceğimi kaç kez tekrar ettim. Şimdide, içip içip sarhoş olduktan sonra kendini deliliğe verip, münasebetsiz bir şekilde rahatımı bozuyorsun.

RODERIGO – Efendim, lütfen efendim...

BRABANTIO – Ama şunu bil ki bu sersemliğini ne karakterim ne de mevkim kaldırır; bunu pahaliya ödetirim sana.

RODERIGO – Sakin olun, efendimiz.

BRABANTIO – Bana ne hırsızlığından bahsediyorsun? Burası Venedik; ve benim evim de yol geçen hanı değil.

RODERIGO – Saygıdeğer Brabantio, size saf ve temiz niyetlerle geliyorum.

IAGO – Siz şeytandan emir alınca Tanrı'ya hizmet etmeyeceklerdensiniz. Yardım etmeye geliyoruz, bizi serseri zannediyorsunuz. Kızınıza bir berberi küheylâ-nı çullanacak; torunlarınız kışneyecek, yarış atlarından akrabalarınız, Ispanyol atlarından da yakınlarınız olacak; siz bunu istemektesiniz herhalde!

BRABANTINO – Ağzı bozuk herif, sen kimsin ?

IAGO – Ben efendim, şu sırada kızınızla Mağrip-li'nin iki kıçlı acayip bir mahlûk şekline girdiklerini haber vermeye gelenlerden biriyim.

BRABANTIO – Sen alçak herifin tekisin.

IAGO – Siz de bir senatörsünüz...

BRABANTIO – Bunun hesabını vereceksin, Roderigo, seni tanıyorum ya.

RODERIGO – Efendim, bütün olanların hesabını veririm, ama yalvarırım dinleyin beni: Güzel kızınız, öğrendiğime göre, yanına bir koruyucu dahi almadan gece yarısı herkesin uyuduğu bir saatte, zevk düşkünü bir Mağripli'nin kucağına atıldı. Bütün bunlar sizin hoş görüp peki dediğiniz bir işse, bunu biliyor ve göz yumuyorsanız kusura bakmayın sizi küstahça rahatsız ettik. Ama haberiniz yoksa bu olanlardan, bizi haksız yere azarladınız derim. Her türlü nezaketi elden bıraktım da efendimizle alay ediyorum sanılmasın. Eğer kızınıza izin vermediyseniz, tekrar ediyorum ki, kızınız kalbini,

güzelliğini, aklını ve servetini göçebe bir yabancıya bağladı. Bunu hemen etrafıca araştırın. Kızınız eğer odasında veya evinizdeyse, sizi aldattığım için, üstüme devletin bütün adaletini yağdırın.

BRABANTIO – Işığı yakın, hey! Bana bir mum getirin! Bütün adamları uyandırın! Bu olanlara inanmak daha şimdiden beni çileden çıkarıyor. Işık diyorum, ışık!

Yukarda, kaybolur

LAGO – Hoşça kalın, şimdi sizden ayrılmam gerekiyor. Kalırsam Mağripli'ye karşı beni şahit gösterirler ki bu ne benim için ne de görev yerim için uygun olur. Zira biliyorum ki yönetim onu kolay kolay cezalandırmaz sadece bir iki uyarı ile geçirir o kadar. Othello'yu, şu sıralar devam etmekte olan Kıbrıs savaşına gönderecekler. Yönetim bu işi başarmak için ondan iyisini bulamaz. Cehennem azabından nasıl nefret ediyorsam ondan da öyle nefret ediyorum; ama şimdilik, ne gerekiyorsa onu yapıp dost görünmeliyim. Ama bu kuru gösterişten ibaret olacaktır. Mağripli'yi mutlaka bulmak isterseniz, arayanları Okçu Hanı'na götürün. Ben orada kendisinin yanında olacağım. Haydi hoşça kalın.

Çıkar.

Brabantio ile ellerinde meşaleler tutan hizmetkârlar görünürler.

BRABANTIO – Gerçekten de doğruymuş. Kız sahid den gitmiş. Artık ömrümün geri kalanı utanç ve acıyla

geçecek. Roderigo, onu nerede gördün? Ah bahtsız kız! Mağripli ile mi dedin? Kim bukıza baba olmak ister? O olduğunu nereden bildin? Ah, beni nasıl aldattı, bir türlü aklım almıyor! Sana ne dedi? Daha çok ışık getirin. Bütün yakınlarımı uyandırın. Evlendiler mi dersiniz?

RODARIGO – Evet, evlendiler sanırım.

BRABANTIO – Ya rabbi, evden nasıl kaçır? Ah, kendi kanı insana hıyanet etsin ha! Babalar, bundan sonra görünüşe aldanıp kızlarınızın akıllı olduğunu sanmayın! Gençliği de, kızlığı da bozan büyüler olacak, değil mi? Böyle bir şey okumuşluğun yok mu Roderigo?

RODERIGO – Evet efendim, okumuştum.

BRABANTIO – Kardeşimi uyandırın. Ah kızımı keşke sana verseydim! Birazınız bu taraftan gidin, birazınız öbür taraftan. Onu Mağripli ile birlikte nerede yakalayabiliriz acaba?

RODERIGO – Güçlü bir muhafız kıtası alıp benimle gelin, onu nerede bulabileceğimi biliyorum.

BRABANTIO – Haydi, öne geç. Ben her eve uğrayacağım, çoğu sözümü dinler. Silâhlanın, hey! Bekçileri de uyandırın ve buraya getirin. Yürü, iyi Roderigo, emeğini mükâfatlandırırım.

Çıkarlar.

İKİNCİ SAHNE

Başka bir sokak.

OTHELLO, IAGO ve ellerinde meşalelerle hizmetçiler girerler

IAGO – İş gereği savaşta çok adam öldürdüm ama, önceden planlayarak cinayet işlemeye vicdanım elvermez. Biraz kötü olabilseydim keşke, işime yarardı belki. Öyleyken bile onu böğründen bıçaklayasım geldi.

OTHELLO – Böylesi daha iyi.

IAGO – Yok ama, efendimiz aleyhinde bir sürü laf etti, insanı öfkeli edilecek öyle onur kırıcı şeyler söyledi ki, zaten sabırsızım, zor tahammül ettim. Efendim, sahiden evlendiniz mi? Şunu unutmayın ki, yaşlı Brabantio çok sevilir ve istediğini yaptıрма konusunda dukadan daha etkilidir. Sizi boşatır; yahut bütün gücünü kullanarak başınıza dert açmak için uğraşır.

OTHELLO – Bırak bildiğini yapsın. Devlete ettiğim hizmetler onun şikâyetlerinden ağır basar. Henüz kimse bilmiyor övünmenin bir şeref olduğunu gördüğüm zaman açıklayacağım ki, ben krallar yetiştirmiş bir soydan geliyorum; göstermiş olduğum yararlılıklar sayesinde bu yüksek makama getirildim. Şunu bilki Iago, eğer Desdemona'yı sevmemiş olsaydım, ev kaygısından uzak, başımı denizin bütün hazineleri için bile olsa, baskı altına koyup sıkıntıya sokmazdım. Ama bak! Öteden gelen ışıklar nedir?

IAGO – Kışkırtılan babayla adamları olacak. En iyisi siz içeri girin.

OTHELLO – Yok hayır, beni bulurlarsa bulsunlar. Meziyetlerim, kazandığım ün ve leke bilmeyen adım beni haklı çıkaracaktır. Onlar mı?

IAGO – Galiba onlar değil.

Cassio ve ellerinde ışıklarla askerler girerler.

OTHELLO – Dukanın adamlarıyla emir subayım. Geceniz hayırlı olsun arkadaşlar! Ne haber var?

CASSIO – Duka sizi selâmlıyor kumandan, hemen şimdi acele gelmenizi istiyor.

OTHELLO – Neden dersin?

CASSIO – Bana kalırsa Kıbrıs'la ilgili birşey. Epeyce mühim bir iş omalı: Kadırgalardan bu gece bir biri ardından on iki haberci gönderildi. Uyandırılıp çağrılan Senatörlerden çoğu Duka'nın evindeler. Sizide tekrar tekrar arattılar. Evinizde olmadığınızı anlaşıncaya senato sizi bulmaları için etrafa ayrı ayrı üç arama kolu saldı.

OTHELLO – İyi ki sen buldun. Şuraya eve bir haber bırakayım, hemen dönerim

Çıkar.

CASSIO – Çavuş, kumandan burada ne arıyor?

IAGO – Alimallah, bu gece yüklü bir kalyona rampa etti! Eğer eline geçen için vurgun hakkı verilirse işi iştir!

CASSIO – Anlamadım.

IAGO – Evlendi.

CASSIO – Kiminle?

IAGO – Kiminle mi?

(Othello girer)

Kumandanım, gidiyor muyuz?

OTHELLO – Peki, gidelim.

CASSIO – Sizi aramağa çıkan başka bir bölük daha.

IAGO – Brabantio'dur kumandanım, dikkatli olun niyeti pek kötü.

Brabantio, Roderigo, ellerinde meşaleler ve silahlarla askerler girerler.

OTHELLO – Hey, orda durun!

RODERIGO – Sinyor, işte Mağripli.

BRABANTIO – Yakalayın şu aşağılık, pis hırsız!

İki taraf da silahlarını çeker.

IAGO – Sen ha, Roderigo! Gel bakalım, seninle ben vuruşacağım.

(1) Shakespeare zamanında çıkan birçok kanunlar büyücülüğü yasak etmişti. Onun için bu gibi işlerle uğraşanlar suç işlemiş sayılır, cezaya çarptırılırlardı.

OTHELLO – Parlak kılıçlarınızı kınlarına sokun, yoksa paslandırır sabah çiği, soylu sinyor, emirlerinizi silahla değil yaşınızla verin..

BRABANTIO – Seni iğrenç hırsız seni, nereye sakladın kızımı? Lanetli olman yetmiyormuş gibi onuda büyüledin. Akli başında olan herkese sorarım: Eğer büyü ile sana bağlanmamış olsaydı hiç onun gibi nazlı, güzel, bahtiyar bir kız, memleketin zengin ve en gözde gençlerinden kaçacak kadar evlilik düşmanı olan bir kız, herkesin maskarası olmayı göze alır da babasını bırakıp senin gibi korku veren kurum karası herifin kucasına atlar mıydı ? Bütün dünya söylesin, ona büyüler yaptığın, iradeyi gevşeten ilâçlar ve zehirlerle onun gençliğine kıydığın apaçık ortada değil mi? Ben bunun hesabını soracağım. Bundan başka türlü olamaz. Onun için seni insanları aldatan, yasak işlerle uğraşan biri olduğun için tutukluyorum. Yakalayın şunu: Karşı ko-yarsa hayatı ile ödetin.

OTHELLO – Silahlarınızı indirin! Hem bu tarafındakiler, hem de karşı taraftakiler. Eğer dövüşmem gerekseydi kimsenin hatırlatmasına gerek kalmazdı. Bu suçlamanıza karşılık vermem için nereye gitmemi istersiniz?

BRABANTIO – Yasa uygun zamanı belirleyip mahkemeye toplanıncaya kadar hapse...

OTHELLO – Ya peki devletin aniden çıkan bir işi için beni götürmek üzere habercileri burada bulunan Duka buna ne der acaba?

I. ASKER – Doğru, çok değerli Sinyor. Duka meclisi topladı. Eminim ki siz efendimiz de çağrıldınız.

BRAISANTIO – Nasıl? Duka meclisi mi topladı? Gecenin bu vaktinde ha? Getirin onu:

Benimki önemsiz bir dâva değil; ister Duka ister senatörlerden herhangi biri, eminim bu hareketi kendilerine karşı yapılmış gibi hissedeceklerdir. Çünkü bu tür davranışlar hoş görülecek olursa yönetimi esirlerle puta tapanlar ele geçirir.

Çıkarlar.

ÜÇÜNCÜ SAHNE

Toplantı odası

DUKA ile Senatörler masa başındalar, muhafızlar hazır bulunmaktadır.

DUKA, – Bu haberlerin biri diğerine uymuyor ki; nasıl bunlara inanalım.

I. SENATÖR – Sahiden pek uyuşmuyorlar. Bana gelen mektuplar yüz yedi kadirga diyor.

DUKA – Bana gelenler yüz kırk.

77. SENATÖR – Bana gelenler de iki yüz. Ama her ne kadar sayılar aynı değilse de bu gibi durumlarda, bilgi göz kararına dayandığı için farklar gösterir – yine de hepsi Kıbrıs'a doğru yol alan bir Osmanlı donanması olduğunu bildiriyor.(1)

DUKA – Evet, hem de mantıklı. Zaten ben de yanlış var diye güvenip gönlümü rahat tutmaya bakmıyorum, işin aslı bunu gerçek bilip korkuyorum.

GEMİCI, içerden – Hey! Hey! Hey!

I. ASKER – Kadırgalardan bir haberci.

Bir gemici girer.

DUKA – E, ne haber?

GEMİCI – Osmanlı donanması Rodos yolundaymış. Sinyor Angelo, gelip size bu haberi iletmemi emretti.

DUKA – Bu değişikliğe ne dersiniz?

I. SENATÖR – Akıl alacak şey değil. Dikkatimizi yanlış tarafa çevirmek için bir oyundur. Düşünelim bir kere: Osmanlılar için Kıbrıs ne kadar önemli, Kıbrıs onları Rodos'tan daha çok ilgilendirir, bunu iyicene düşünün. Üstelik, savaş için hazırlıklı olmadığı gibi Rodos kadar korunaklı olmadığı için Osmanlılar onu daha kolay ele geçirirler. Böyle düşününce, Osmanlı'nın, kolaylıkla elde edebileceği bir yeri sonraya bırakıp, kendisi için tehlikeli olan bir işe gireceğini düşünmeyelim.

DUKA – Hayır Rodos'a gitmedikleri gün gibi aşikar...

Bir haberci girer

HABERCI – Saygıdeğer ve lütuflar efendimiz, Rodos'a doğru yol alan Osmanlılar orada bir ikinci donanmayla birleştiler.

I. SENATÖR – Evet, ben de öyle düşünmüştüm. Sence kaç gemi vardır?

HABERCİ – Otuz yelkenli. Şimdi rotalarını geldikleri yola çevirdiler, niyetleri apaçık ortada. Güvenilir ve yiğit hizmetkarınız, sinyor Montario bunu size bildirmeyi görev sayar, kendisine inanmanızı umar.

DUKA – Kıbrıs'a gittikleri artık kesin. Marcus Lucicos Venedikte değil mi?

I. SENATÖR – Şimdi Floransa'da.

DUKA – Bizden ona bir mektup yazın, çabuk yollayın.

I. SENATÖR – İşte Brabantio ile yiğit Mağripli geliyor.

*Brabantio, OthelloMc. Iago,
Roderigo ve askerler girerler.*

DUKA – Yiğit Othello, sizi hemen baş düşmanımız Osmanlılara karşı göreve yollamalıyız. (*Brabantioya*) Sizi görmedim, hoş geldiniz asil Sinyor. Bu gece sizin düşüncelerinizin yokluğunu hissettik.

BRABANTIO – Ben de öyle. Muhterem efendim, beni affedin: Beni yatağımdan kaldıran ne görevim, ne de bir savaş haberidir. Benim kederim öyle gözyaşı döktüren, her şeyi sürükleyip götüren bir keder ki, öteki ıstırapları ortalardan kaldırıyor; ama kendi olduğu gibi kalıyor.

DUKA – Niye, ne oldu?

BRABANTIO – Kızım! Ah kızım!

HEPSİ – Öldü mü?

BRABANTIO – Benim için, evet! Aldatıldı, benden çalındı, düzenbazlardan alınmış ilaçlar ve büyülerle baştan çıkarıldı. Sihirbazlık olmasa, aklında bir eksiklik, bir bozukluk olmadan bu kadar kötü bir hata yapmaz.

DUKA – Böyle çirkin bir surette kızınızın aklını çelen ve sizi onsuz bırakan kim olursa olsun, hakkında adaletin kanlı kitabının ağır hükmünü istediğiniz gibi yorumlamak size bırakılmıştır; hattâ karşınızdaki öz oğlumuz bile olsa.

BRABANTIO – Huzurunuzda eğilir, teşekkür ederim efendim. Adam işte, şu Mağripli. Anlaşıldığına göre kendisi buraya, hususi emrinizle, devlet işleri için gelmiş.

HEPSİ – Buna çok üzüldük.

DUKA – Bu işe siz ne diyorsunuz?

BRABANTIO – Bir şey diyemez, herşey apaçık ortada.

OTHELLO – Çok kudretli, vakarlı ve saygıdeğer sinyorlar; benim çok asil, iyilik sever efendilerim! Bu ihtiyarın kızını kaçırıp götürdüğüm doğru; gerçekten onunla evlendim. Ama tek kusurum budur. Konuşmam kabadır, barışın yumuşak sözlerinden pek anlamam, çünkü şu kollar, yedi yaşımdan başlayarak bundan dokuz ay öncesine kadar, en büyük emeklerini savaş meydanlarında harcadılar. Bu koca dünyanın, savaş kahramanlıklarından başka, pek az şey hakkında söz söyleyebilirim. Bunun için, savunmamı kendim yapmaya kalkarsam pek az faydam dokunur. Ama lütfedip sabır gösterirseniz, bütün aşk hikayemin nasıl oluştu-

ğunu, hiç süslemeden kısaca anlatayım; onun kızını - suçlu gösterildiğim üzere - hangi ilâçlar, hangi büyüler, hangi sihirler, hangi tesirli efsunlarla elde ettiğimi anlatayım.

BRABANTIO – O kadar çekingен, sessiz, en ufak bir harekette utanıp kızaran sakın kız - tabiatı, yaşı, memleketi, şerefi bir kenara bırakıp - bakmaya bile korkacağı adama âşık olsun ha! İnsan mükemmel olur da yine böylece bütün tabiat düzenlerine karşı gelerek yanlış yapabilir diyeceklerin muhakemesi sakat ve noksan olmalı. Bir açıklama bulabilmek için, bu işte şeytanın parmağını arayıp bulmalıyız. Onun için, bir kere daha iddia ediyorum ki, kana tesiri fazla olan birtakım ilâçlarla, yahut bu iş için hazırlanmış bir içkiyle kızımı baştan çıkardı.

DUKA – İddia ispat değildir. Onun aleyhine, değeri olmayan bu boş tahminler ve çok uzak ihtimalleri ile sürmektense daha esaslı, daha açık deliller bulmalı.

I. SENATÖR – Othello söyle bakalım, bu genç kızın kalbini dolambaçlı yollardan giderek zorla ele geçirip zehirledin mi? Yoksa, gönülden gönüle bir yol vardı da, sen çağırınca, o kalp kendiliğinden mi geldi?

OTHELLO – Size yalvarırım, Okçu Köşkünden Desdemona'yı çağırın. Babasının önünde bunları o anlatsın. Eğer onun sözlerinden sonra yine suçlu olursam bana verdiğiniz görevi ve gösterdiğiniz güveni geri almakla kalmayın, beni öldürün.

DUKA – Desdemona'yı bulup buraya getirin!

OTHELLO – Çavuş, yol göster, orayı en iyi sen bilirsin.

lago ve hizmetkârlar çıkarlar.

O gelinceye kadar ben de, işlediğim günahları Tanrı'ya açıkça itiraf eder gibi yalansız, dosdoğru olarak güzel Desdemona ile birbirimizi nasıl sevdik, size anlatayım.

DUKA – Anlat Othello.

OTHELLO – Babası beni severdi; çoğu kez çağırır, benden, katıldığım savaşlar, muhasaralar, maceralarla hayatımın her anını anlatmamı isterdi. Ben de, ta çocukluk günlerimden bana anlat dediği ana kadar, bütün hayatımı baştan sona anlatırdım. Bu arada geçirmiş olduğum çok belâlı olayları, denizde karada yaşadığım heyecanlı kazaları, ölümle burun buruna geldiğim kavgalardan büyük güçlüklerle nasıl kurtulduğumu, küstah düşman eline nasıl düştüğümü, esir olarak nasıl satıldığımı, sonra nasıl saliverildiğimi, seyahatlerimin nasıl geçtiğini anlatırdım. Seyahatlerimi anlatırken geniş mağaralardan, ıssız çöllerden, yalçın kayalıklardan, birbirini yiyen yamyamlardan, başları omuzlarının altında büyüyen insanlardan bahsetmek fırsatını da bulurdum. Hikâyem böyle devam ederdi. Desdemona anlattıklarını dikkatle dinlemek ister ama yapmak zorunda olduğu ev işleri bizi dinlemesine mani olurdu. İşleri elinden geldiği kadar çabucak yapıp bitirince tekrar gelir, can kulağı ile söylediklerimi dinlerdi. Bunu farkedince uygun bir an kolladım, bir kısmını işittiği, fakat iyi dinleyemediği seyahatimi bütün ayrıntılarıyla anlatayım diye onun samimi bir ricada bulunmasını sağladım. Son-

ra'ona razı oldum. Gençliğimde uğradığım acı darberlerden bahsederken kaç kez onun gözlerinden yaş getirdim! Hikâyem bittiğinde emeğime karşılık derin derin içini çekti; maceramın garip, çok garip, acıklı, çok acıklı olduğuna yemin etti. "Keşke işitmemiş olsaydım" dedi, bununla beraber, "Keşke Tanrı beni böyle bir erkek yaratmış olsaydı temennisinde bulundu. Bana teşekkür etti. "Eğer beni seven bir arkadaşınız varsa, dedi, ona hikâyeyizi anlatmasını öğretin, yeter. Kendisinin böyle elde edilebileceğini söyledi. Ben de bundan cesaret alarak teklifte bulundum. O beni başımdan geçen bunca tehlikeler için sevdi, bende onu, bunlara acıdığı için sevdim. Kullandığım tek sihir budur, işte kendi de geliyor, sözümün doğruluğunun şahididir.

Desdemona, fago ile hizmetkârlar girerler.

DUKA – Bu hikâye benim kızımın da kalbini kazandı sanırım. Aziz Brabantio, olan olmuş, bu durumu elinizden geldiği kadar iyi karşılayın, insan yalın döğüşmektense kırık silah kullanmayı tercih eder,

BRABANTIO – Rica ederim, kızın söyleyeceğini dinleyin. Eğer bu sevgiye karşılık verenin biraz da kendisi olduğunu itiraf ederse, Tanrı'nın belâsı üzerime olsun ki, adamı sorumlu tutmam. Buraya gel nazlı kızım, bütün bu asil heyet içinde en çok kime saygı borçlusun, biliyor musun?

DESDEMONA – Asil babacığım, burada görevimin ikiye bölünmüş olduğunu görüyorum. Hayatımı ve terbiyemi size borçluyum. Bunların, her ikisi de benim si-

ze saygı göstermemi öğretir. Saygı konusunda efendimsiniz, ben de bu noktaya kadar kızınızım. Ama burada kocam da var. Annem nasıl ki sizi babasına üstün tuttuysa, ben de Mağripli efendime aynı şekilde saygı göstermek isterim.

BRABANTIO – Allah selâmet versin! Başka sözüm yok. Lütfen efendim, devlet işlerine geçelim. Çocuk yetiştirmektense evlâtlık alıp büyötmek daha hayırlıdır. Mağripli buraya gel. Zaten senin olmuş olmasaydı canu gönölden senden esirgemiş olacağım şeyi burada canu gönölden sana veriyorum. Senin sayende de pırlantam, başka çocuğum olmayışına sevindim; çünkü senin kaçışın bana zalim olmayı ve onların ayağına zincir vurmayı öğretti. Sözüm bitti efendim.

DUKA – Ben de sizin yerinizdeymiş gibi konuşayım da, bu sevgilileri muhabbetinize ulaştırmak için bir kademe, bir basamak hizmetini görecektim, bir iki söz söyleyeyim: İlaç fayda etmeyince, eskiden iyileşmeyi umarak, duyulan acılar daha beterinden korkup dinlerler. Geçmiş bir kazaya kederlenmek yeni bir kazaya yol açmak olur. Talihsizlik kaçınılmaz bir şeydir, ama sabırla tesirsiz bırakılabilir. Soyulduğu halde gülen adam hırsızdan birşey çalmış sayılır; boş yere kederlenirse kendi kendini soyar.

BRABANTIO – Öyleyse bırakalım, Osmanlılar Kıbrıs'ı bizden alsın; gülümseyebildiğimiz müddetçe onu kaybetmedik demektir. Hiçbir derdi olmayan atasözleri ile teselli bulabilir. Ama derdine sabırdan bir çare bekleyen insan bağına hem atasözü basmış olur, hem de acıyı. Hoşa gitmek, yahut can sıkmak için söylenen bu sözler her iki işe de yaradıkları için, iki manaları

vardır. Ama ne çare söz sözdür. Ben, şimdiye kadar, yürek acısına sözlerle çare bulunduğunu duymadım. Sizden rica ederim, devlet işlerine geçin.

DUKA – Osmanlılar çok büyük bir hazırlık yaptıktan sonra Kıbrıs yöneldiler. Othello, Kıbrıs adası nasıl karşı koyabilir, en iyi siz biliyorsunuz. Orada iktidarına güvenilir bir valimiz var ama, bütün işlerde dikkate aldığımız halkın sağduyusu size dinlememizi söylüyor. Onun için, daha yeni ulaştığınız mutluluğun parlaklığını, inat ve şiddetle devam edecek olan bu seferin karartmasına razı olmalısınız.

OTHELLO – Yüce senatörler! Savaşın sermiş olduğu çelik ve çakmaktan döşek, benim için artık ince elenmiş kuş tüyü yatak oldu: Zorluklara karşı içimde tabii bir atılğanlık, bir şevk duyarım. Onun için Osmanlılar'a karşı açılan bu yeni savaşın komutasını üstüme alıyorum; ancak, bu vesileyle devletin önünde en içten duygularıyla eğilerek rica edeyim ki, karıma layık olduğu muamele gösterilsin, şerefime uygun bir mevki ve maiyet verilmekle beraber bir konak tahsis edilsin.

DUKA – Eğer isterseniz babasının yanında kalsın.

BRABANTIO – Ben razı değilim.

OTHELLO – Ben de değilim.

DESDEMONA – Ben de babamın evinde oturup gözü önünde durarak; onu tekrardan sinirlendirmek istemem. Lütuf sever Duka, hoşgörüsüyle söyleyeceklerime kulak verin sesiniz benim iyi niyetimi destekliyecek bir ferman olsun.

DUKA – Ne istiyorsunuz Desdemona?

DESDEMONA – Mağripliği, onunla birlikte yaşamak için sevdim; bunu, herkes böyle bilsin. Gönlüm efendimin tatlı mesleğine de bağlıdır. Gönlümü de bahıtımı da onun yiğitliğine, şerefine bağladım. Bunun için, aziz senatörler, eğer beni sadece barış zamanlarına yaraşır bir şekilde geride bırakır, onu da savaşa gönderirseniz sevgilime kulluk etmekten beni men etmiş olursunuz. Üstelik, onun yokluğu yüzünden, çok zor bir hayat yaşarım, izin verin, onunla beraber gideyim.

OTHELLO – Peki demeyi ondan esirgemeyin. Tanrı şahidim olsun ki, bunu kendi zevkim için istemiyorum. Evliliğin bana verdiği hakkı kullanmak hevesinde de değilim: Çünkü gençlikteki arzular bende kalmadı. Maksadım onun isteğine karşı cömert davranmaktır. Zor ve ağır olan işinize, onun engel olacağını düşünmeyin sakın. Hayır, eğer aşk gözümü köreltip, aklımı başımdan alır ve elimi kolumu bağlar, eglencem vazifeme engel olursa miğferimden ev kadınları tava yapsınlar; insanı utandıran ve alçaltan her türlü rezaletle adım kirlensin!

DUKA – Desdemona'nın kalmasını yahut gitmesini kendi aranızda istediğiniz gibi kararlaştırın ama acele edin. Hemen hazırlanman gerekiyor.

I. SENATÖR – Bu gece yola çıkmalısınız

OTHELLO – Başüstüne.

DUKA – Sabahleyin dokuzda burada buluşacağız. Othello, geride bir adamınızı bırakın; size emirname-mizi, ayrıca vazifenizle ilgili diğer hususları da o size ulaştırır.

OTHELLO – Eğer efendimiz uygun görürse burada çavuşum kalsın; emniyetli ve güvenilir birisidir. Karımın getirilmesini ona bırakıyorum.

Ayrıca daha başka şeyleri de onunla gönderebilirsiniz.

DUKA – Pekâlâ. Hepinize Allah rahatlık versin! Ve aziz Sinyor, eğer erdem güzellikten yoksun değilse, damadınız siyah olmaktan çok beyazdır.

I. SENATÖR – Ugurlar olsun cesur Mağripli; Desdemona'yı hoş tut.

BRABANTIO – Aklın varsa gözünü iyi aç Mağripli: Babasını aldattı, seni de aldatabilir.

OTHELLO – Sadakati için canımı ortaya koyarım! Namuslu lago: Desdemona'yı sana emanet ediyorum. Rica ederim karın onun yanında olsun. Sonra, bir fırsat çıkınca onları getirirsin. Gel Desdemona: Yapılacak işler ve alınacak tedbirlerden sonra seninle geçirecek yalnız bir saatim kalıyor: Kaderimize razı olmalıyız.

Othello ile Desdemona, çıkarlar.

IAGO – Ne diyorsun, aslanım?

RODERIGO – Ne yapayım dersin?

IAGO – Neye, git yatağına uyu!

RODERIGO – Doğruca gidip kendimi denize atacağım.

IAGO – Eğer böyle bir iş yaparsan bir daha yüzüne bakamam. Ne oluyorsun, ahmak adam?

RODERIGO – Yaşamak azap haline geldikten sonra yaşam da ısrar etmek ahmaklıktır. Ölüm bizi iyi edecekse ilâcımız sayılır.

IAGO – Hey yarabbi! Dünyayı yirmi sekiz yıldır seyrediyorum, kârla zararı ayırdedebildiğim günden beri, canının kıymetini bilen bir kimseye rastlamadım. Bir aşiktenin aşkı için kendimi denize atarım demekten-se insanlığımdan vazgeçip bir maymun olmaya razıyım.

RODERIGO – Ne yapayım? Ona bu derece düşkün olmak ayıp, itiraf ediyorum, ama bundan kurtulmak elimde mi sanki.

IAGO – Elinde değil mi? Böyle saçmalık olmaz! İsteddiğimiz gibi olmak pekâlâ kendi elimizdedir. Bedenimiz bizim bahçemizdir, aklımızda bahçıvan! Öyle ki, ister ısırgan yetiştirelim, ister salata dikelim, ister çörtük otu üretelim, ister nane toplayalım, ister bir sürü bitki ile dolduralım, ister oraya bakmayalım hiçbir şey yetişmesin yahut bakalım verimli olsun, bu işte dilediğini yapmak bize kalmış. Eğer hayat terazimizin zevk kefesiyle denkleşecek bir akıl ve muhakeme kefesi olmasaydı kanımızdaki azgınlık, tabiatımızdaki kötülük bize en olmayacak işler-yaptırırdı. Ama muhakeme kudretimiz var da azgınlaşan ihtiraslarımıza, azgın şehvetimize gem vuruyor. Senin aşk dediğin nesneyi ben işte onların bir dalı, sürgünü sayıyorum.

RODERIGO – Doğru değil.

IAGO – O, sadece iradenin izniyle kanda uyanan bir hevestir. Hadi hadi, erkek ol: Kendini denize atmak

(1) Hristiyan dini intibaları günah sayar; kendini öldüren insan, bu dine göre, Tanrının lanetine uğramış olur.

ha! Suda kedileri, gözleri açılmamış köpek yavrularını boğ. Senin arkadaşın oldum; açıkça söyleyeyim ki meziyetlerin beni sana çözülmesi mümkün olmayan bağlarla bağladı. Hiçbir zaman sana şimdikinden daha fazla yardım etmek imkânı elime geçmemiştir. Kesene para koy, savaşın peşini bırakma, uydurma bir sakalla yüzünü değiştir. Sana söylüyorum, kesene para koy. Ne Desdemona'nın Mağripli'ye olan aşkının uzun sürmesi mümkündür - kesene para koy - ne de Mağripli'nin Desdemona'ya bağlı kalması. Bu olay pek ani oldu, göreceksin ayrılmaları da öyle olacaktır. Kesene para koy. Bu Mağripliler dönek insanlardır. Keseni parayla doldur. Ona şimdi keçi boynuzu kadar tatlı gelen şey, çok geçmeden çürümüş karpuz kadar acı gelecek, Desdemona da yeniden genç birine dönecektir. Mağripli'den bıkınca, hatasını anlayacak değişiklik isteyecektir; muhakkak ki değişikliği isteyecektir. Onun için kesene para koy. Tanrının lanetine uğramak istiyorsan kendini denize atmaktan daha başka bir yol bul.⁽¹⁾ Ne kadar para, toplayabilirsen topla. Eğer nikâhtaki keramet ve günahkar bir Mağripliyle, fettan bir Venedikli'nin arasındaki kırılgan zemin benim zekamdan ve şeytanın belalarından baskın çıkmazsa, kızın zevkini sürersin; bunu düşün ve para bulmaya bak, kendini denize atmak mı? Hadi geç bunu! Bu olacak şey değil! Boğulup onsuz gitmektense onu elde ederken tutulup asılmaya bak.

RODERIGO – Eğer bunun gerçekleşmesini beklersem bana yardım eder misin?

IAGO – Bana güven. Git para topla. Sana kaç kere söyledim, yine tekrar ediyorum ki Mağripli'den nefret

ediyorum, nefretimin sebebi boşuna değil, seninkinden daha aşağı kalmaz. Ondan intikam almak için elele verelim. Eğer sen onu boynuzlarsan bu senin için bir zevk, benim içinde bir eğlence olur. Gelecek bir sürü süprizlere gebe dir. Hadi! Sen git para bul. Bu işi yarın daha ayrıntılı konuşuruz. Uğurlar olsun!

RODERIGO – Sabahleyin nerede buluşalım?

IAGO – Evimde.

RODERIGO – Erkenden gelirim.

IAGO – Haydi, güle güle.

RODERIGO – Ne diyorsun?

IAGO – Artık kendini denize atmak filan yok, anladın mı?

RODERIGO – Vazgeçtim. Gidip bütün topraklarımı satacağım.

Çıkar.

IAGO – Haydi güle güle! Kesene, yetecek kadar para koy, İşte böyle, her zaman ahmağın biri bana para kaynağı olur. Eğlencem yahut karım olmadıkça vaktimi bunun gibi bir sersemle boşuna harcamak cahillik olurdu. Mağripli'den nefret ediyorum. Herkes, yatağıma girip karımla benim işimi o becerdi sanıyor, bilmiyorum bu doğru mu. Ama, ne kadar küçük olursa olsun, böyle bir şüpheyi gerçek bilip ona göre davranacağım. Mağripli'nin bana güveni var. Bu sayede, yapmayı düşündüğüm şey onu daha fazla yaralayacak. Cassio yakışıklı bir adam. Bakayım şimdi. Onun yerine geçmekle,

bir taşla iki kuş vuracağım... Nasıl ama, nasıl?... Dur bakalım. Bir müddet sonra Casio, karısıyla fazla senli benli diye Othello'nun midesini bulandırırım. Casio zaten insanda şüphe uyandıracak kadar yakışıklı. Tam kadınları baştan çıkaracak birisi. Mağripli ise saf ve açık kalpli, yalnız namuslu görünenleri de namuslu sanıyor. Yularından tutunca uysal eşekler gibi istenen yere gider. Yolunu buldum. Bu ucube cehennemi karanlıktan çıkacak.

İKİNCİ PERDE BİRİNCİ SAHNE

*Kıbrıs'ta bir liman, rıhtıma yakın bir meydanlık.
Montano ile iki bey girerler.*

MONTANO – Burundan bakınca denizde birşey görebiliyor musunuz?

I. BEY – Hiçbir şey görünmüyor. Sular öyle kabarmış ki gökle deniz arasında birşey seçmek mümkün değil.

MONTANO – Galiba rüzgar karada daha şiddetli. Surlarımızı bundan daha sert bir kasırga sarsmamıştır. Eğer deniz böyle azgınsa, üstünde hangi kadirga sağlam kalabilir ki? Bakalım sonu nereye varır.

II. BEY – Osmanlı donanması darmadağın olmuştur şimdiye. Köpüklenen kıyıya baksanıza! Yükselen dalgalar sanki bulutları kamçılıyor, rüzgarın savurduğu

dik yeleli dalgalar ışıldayan Küçük Ayıya su atıyor ve ezelden beri yerinde duran Kutup Yıldızı'nın bekçilerini sanki suda boğuyor. Kuduran denizin bu derece karıştığını hiç görmemiştim.

MONTANO – Eğer Osmanlı donanması bir yere sığınmamış, bir körfeze girmemişse batmıştır. Bu fırtınaya dayanılmaz.

Üçüncü bir bey gelir.

III. BEY – Haber var arkadaşlar! Savaşımız sona erdi. Korkunç fırtına Osmanlıları öyle hırpalamış ki düşündükleri suya gömülmüş. Venedik'ten gelen büyük bir gemi, donanmalarının felakete uğrayıp çok büyük kayıplar verdiğini görmüş!

MONTANO – Ne, sahi mi?

III. BEY – Gemi limana girdi. Verona'ya ait. Yiğit Mağripli Othello'nun muavini Michael Cassio karaya çıktı. Mağripli yolda imiş, Kıbrıs'a tam yetkiyle geliyor-muş.

MONTANO – Buna çok sevindim, değerli bir validir.

III. BEY – Cassio, Osmanlılar'ın kaybindan bahse-derken sevindiğini söylesede, yine de üzüntülü görünüyor ve Mağripli'nin sağ salım ulaşması için dua ediyor. Çünkü o berbat ve şiddetli fırtınada ayrı düşmüşler.

MONTANO – İnşallah selamettedir. Çünkü onun hizmetinde bulundum, kumandası tam bir asker gibidir. Kıyıya gidelim haydi! Hem gelen gemiyi gözlerim; hem de, gözlerimiz denizle göğün mavisini ayırdede-

meyinceye kadar, cesur Othello'nun yolunu bekleyelim.

III. BEY – Sahi ya, gidelim. Çünkü her an yeni birinin gelmesi ihtimali var.

CASSIO girer – Savaş seven Kıbrıs yigitleri, Mağripli'yi bu kadar takdir ettiğiniz için teşekkürler! Gökler onu bu felakete karşı korusun inşallah. Çünkü birbirimizi tehlikeli bir denizde kaybettik.

MONTANO – Gemisi sağlam mı?

CASSIO – Yelkenlisi sağlam keresteden yapılmıştır, kılavuzu da usta ve çok tecrübeli diye şöhret kazanmış birisidir: onun için ümidimi kaybetmedim, iyi haberler bekliyorum.

İÇERDEN BİR SES – Bir yelkenli, bir yelkenli, bir yelkenli.

CASSIO – Bu gürültü nedir?

Dördüncü bir bey girer.

IV. BEY – Şehir boşaldı, deniz kenarında halk sıralanmış, “Bir yelkenli” diye bağırıyor.

CASSIO – İçimden bir ses, gelen validir diyor.

Toplar atılır

II. BEY – Selam topu atıyorlar: Gelen, hiç değilse, bir dost gemisi.

CASSIO – Rica ederim efendim, gidin de kimin geldiğini bize söyleyin.

H. BEY – Gidip öğreneyim.

Çıkar.

MONTANO – Kuzum teğmenim, kumandanınız evli mi?

CASSIO – Evli, hem de öyle bahtiyar ki. Her türlü tasvirden üstün, övmekle bitirilemez, eşsiz güzellikte ki bir genç kız ile.

II. Bey girer.

Ne haber, gelen kimmiş?

II. BEY – Kumandanın çavuşu, Iago adlı biri.

CASSIO – Muhakkak o çok rahat ve güzel bir yolculuk yapmıştır. Bizzat fırtınalar, kabaran denizler, azgın fırtınalar, kabaran denizler ve kükreyen su, tehlikeyden habersiz ilerleyen gemiyi yolundan alıkoymamak için suyun altında gizlenen bütün o hainler, güzelliğin tesirinde kalmış gibi, öldürücü tabiatlarını unutmuş ve tanrısal Desdemona'ya selâmetle geçmesi için yol vermişler.

MONTANO – Kim bu kadın?

CASSIO – Kendisinden demin bahsettiğim kadın, hüyük kumandanımızın kumandanı. Cesur Iago'nun yanında bırakılmıştı. Buraya, beklediğimizden bir hafta önce geldi. Ulu Tanrım, Othello'yu koru, onun yelken-

lerini kendi kudretli nefesinle şisir ki yüce gemisiyle şu körfezi şereflendirsin; Desdemona'nın kollarında aşk halecanı geçirsin; sönen cesaretimizi yeniden alevlendirsin, Kıbrıs'a da dirlik düzenlik getirsin.

*Desdemona, Emilia, Iago,
Roderigo ve hizmetkarlar girerler.*

Bakın, geminin hazineleri karaya çıkmış! Ey Kıbrıs halkı, önünde diz çökün! Selâm sana Desdemona! Tanrının koruyucu gücü senin önünü ardını, her yanını çepeçevre sarsın!

DESDEMONA – Teşekkür ederim mert Casio. Efendimden ne haber var, acaba?

CASSIO – Henüz gelmedi, iyi olduğundan ve yakında burada olacağından başka bir şey bilmiyorum.

DESDEMONA – Ah, ama korkuyorum... Birbirinizi nasıl kaybettiniz?

CASSIO – Yerle göğün kavgası bizi ayrı düşürdü; ama bakın, dinleyin, bir yelkenli...

*İçerden bir ses, Bir yelkenli, bir yelkenli! diye bağırır,
top sesleri gelir.*

II. BEY – Kaleyı selâmlıyorlar. Bu da bir dost gemisi.

CASSIO – Bakın bakalım, ne haber var.

II. Bey çıkar.

Çavuşum, hoş geldin. (*Emilia'ya*) Siz de hoş geldiniz. Hareketim sabrını taşırmamasın iyi Iago, beni böyle aşırı nazık davranmaya sevkeden aldığım terbiyedir.

Emilia'yı öper.

IAGO – Eger size dudaklarından, bana dilinden ettiği kadar ikram etseydi yeter derdiniz.

DESDEMONA – Zavallının konuştuğu yok ki.

IAGO – Hem de lüzumundan fazla: Uykum geldiğinde onu hâlâ konuşuyor bulurum. Evet, sizin huzurunuzda dilini tutuyor, bunu ben de tasdik ederim, ama o vakit de her halde düşünceleriyle mücadele ediyor.

EMILIA – Bunu söylemeğe hakkın yok.

IAGO – Hadi hadi, siz kadınlar sokakta bir resim gibisinizdir, odalarınızda çingirak, mutfaklarınızda yaban kedisi, kabahatlerinizin önünde azize, kızdırılınca ifrit kesilirsiniz ve işlerinizi savsaklar, sonra yataklarınıza girince hamarat olursunuz.

DESDEMONA – Ayıp sana iftiracı!

IAGO – Dedğim pekâlâ doğrudur, yalansa adam değilim. Yataktan oyun oynamak için kalkar, yatağa iş görmek için girersiniz.

EMILIA – Methiyemi sana yazdıracak değilim.

IAGO – Yazmasam iyi olur!

(1) Shakespeare zamanında kibar erkekler yüksek tabakadan bir kadını selamlayacakları vakit kendi ellerini öperlerdi. Eger yüksek tabakadan değilse kadının kendisi öpülürdü. Cassio da Desdemona'yı selamlarken kendi elini, Emilia'yı selamlarken doğrudan doğruya onu öpüyor.

DESDEMONA – Eğer methedecek olsaydın benim için ne yazardın?

IAGO – Ah, nazlı madam! Bu işi bana bırakmayın, çünkü kusur bulmak âdetimdir.

DESDEMONA – Hadi gel, bir dene... İskeleye biri gitti, değil mi?

IAGO – Evet efendim.

DESDEMONA – Neşem yok, olduğumdan başka türlü görünerek avunmaya çalışıyorum. Haydi, beni nasıl methederdin?

IAGO – Onu düşünüyorum. Fakat düşündüklerimin dışarıya yansıması çok zor. Ama işte, üretmekte zorlanan ilham perim doğurdu: Eğer bir kadın hem güzel hem de zekiyse, güzelliği kullanılmak, zekâsı da kullanmak içindir.

DESDEMONA – Doğrusu pek güzel söyledin! Peki, ya kadın zeki ama çirkinse?

IAGO – Eğer zeki ama çirkinse, çirkinliğine denk düşecek bir güzel bulur elbet.

DESDEMONA – Bu daha fena.

EMILIA – Ya güzel ama sersem olursa?

IAGO – Güzel bir kadının sersem çıktığı görülmemiştir. Hiç değilse, sersemliği yüzünden bir çocuğu olur.

DESDEMONA – Bunlar meyhane köşesindeki aptalları güldürecek bayat şakalar! Hem çirkin, hem de sersem olan kadını nasıl öveceksin?

IAGO – Hem çirkin, üstelik hem de sersem olan kadının marifetleri güzel ve zeki olan kadımlardan farklıdır.

DESDEMONA – Aman yarabbi, bu ne cahillik! En berbat olanı en güzel şekilde methediyorsun. Fakat övgüye layık birisini nasıl methedeceksin? Erdemleri dolaısıyla kötülüğü bile yola getirecek bir kadını?

IAGO – Güzel olduğu halde kibirlenmeyen, dilini tutamadığı halde gevezelik etmeyen, parası olduğu halde gösterişe özenmeyen “Elimde, yaparım!” diyebildiği halde arzusuna mağlup olmayan, kızdırıldığı zaman intikam almak elinde olduğu halde uğradığı haksızlığı unutan ve kızgınlığını yenen, düşünmesini bildiği halde ne düşündüğünü belli etmeyen, peşinden sevgililerinin geldiğini gördüğü halde geriye bakmayan bir kadın... Eğer böyle bir kadın varsa...

DESTEMONA – Neye layıktır?

IAGO – Ahmak emzirip meyhane tezgahırlığı etmeye!

DESTEMONA – Ne kötü, ne sakat bir sonuç! Kocan olduğuna bakıp da sakın ondan örnek alma Emilia. Siz ne dersiniz Cassio? Iago pek kaba ve yersiz konuşmuyor mu?

CASSIO – Iago lafını sakınmaz efendim. Onu bilenler bilir ki o söz ustası değil, savaş adamıdır.

IAGO (kendi kendine) – Onu elinden tutuyor: Hah, çok iyi, fısıldaşın! Bunun kadar ince bir ağla Cassio kadar büyük bir sineği tuzığa düşürecek. Çok iyi, ona gülümse! Seni kendi nezaketinle zincire vuracağım. Doğru söylüyorsun! Sahiden öyle! Bu gibi hareketler seni muavinlik mevkiinden edecekse, beylik taslayıp, şimdi yine tekrarladığın gibi, üç parmağını o kadar sık öpmesen daha hayırlı olurdu.⁽¹⁾ Çok iyi; güzel öptün!

Fevkalâde bir kibarlık! Sahiden öyle! Parmaklarını yine mi dudagina götürüyorsun? Keşke onlar şırınga boruları olsaydı.

İçerden trampet sesi duyulur.

Mağripli! Trampetini tanırım.

CASSIO – Sahiden o.

DESDEMONA – Gidip kendisini karşılayalım..

Othello ve hizmetkarlar girerler.

OTHELLO – Ah benim güzel kahramanım!

DESDEMONA – Sevgili Othellom!

OTHELLO – Buraya benden önce geldiğini görmek beni hem sevindirdi, hem de şaşırttı. Ah, gönlümün sevinci! Eğer her fırtınadan sonra böyle bir sükûn gelecekse varsın rüzgârlar ölümü uyandırıncaya kadar essinler! Varsın güçlkle yol alan gemi Olympos kadar yüksek dalgaların tepesine tırmanıp sonra tekrar cehennemden cennetten ayıran uçurum derinliğince insin! Şu anda ölmek en büyük bahtiyarlığa ermek olurdu; gönlüm öyle bir mutluluk içinde ki, ne olacağı bilinmeyen gelecek böyle bir ikinci saadet yaratamaz.

DESDEMONA – Allah korusun! Sevdiğimiz de sadetimiz de gün be gün artsın.

OTHELLO – Bu duaya amin derim, ilâhi kuvvetler! Sevincimi istediğim gibi anlatamıyorum, buramı tıkiyor. Bu saadet çok büyük.

Desdemona'yı öper.

Aşkımızın en büyük ahenksizlikleri bu... yer bu... olsun.

IAGO, (kendi kendine) – Öyle, şimdi pek uyum içindesiniz! Ama, namusum hakkı için, bu ahengi bozmak benden olsun.

OTHELLO – Gelin, şatoya gidelim. Size müjde, arkadaşlar: savaşlarımız bitti; Osmanlı donanması battı. Adalılardan eski tanıdıklarım nasıllar? Sevgilim, Kıbrıs'ta seni sevgi ile karşılayacakalar, göreceklerin; bana büyük bir sevgi göstermişlerdi. Ah benim tatlı Desdemon'am, saçma sapan gevezelik ediyor, sade kendimi düşünüyorum. Kuzum Iago, iskeleye git sandıklarımı gemiden çıkar. Kaptanı da şatoya getir: Kendisi iyi bir adam, insanda saygı hissi uyandırıyor. Gel Desdemona; tekrar ediyorum, Kıbrıs safalar getirdin.

Iago ile Roderigo'dan başka hepsi çıkar

IAGO – Beni az sonra rıhtımda bul. Buraya gel. Korkak erkekler aşık olunca, yaratılışları aksine, yiğit olur derler; eğer sen de cesursan beni dinle. Bu gece nöbete tegmen bakıyor. Bir kere sana şunu söyleyeyim: Desdemona onu muhakkak seviyor.

RODERIGO – Cassio'yu mu? Bu olacak şey değil.

IAGO – Parmağın dudagında olsun ve şunu aklına koy. İlk önce Mağripli'ye nasıl tutuldu: Düşün bir kere, sadece böbürlendiği, ona akıl almaz yalanlar uydurduğu için. Gevezeliğine tutulacak mı acaba? Aklın başındaysa bunu hatırına getirmezsın. Kadının gözü de doy-

mak ister; o zebaniyi seyretmekten ne zevk alacak? Bedeni arzular tatmin edilip kanın ateşi bir kere söndü mü, onu tekrar tutuşturmak çok zordur. Mağripli'nin bunların hiç birinden nasibi yok. İşte, aradığı bu meziyetleri onda bulamayınca, o ince, nazık tabiatlı Desdemona aldatıldığının farkına varacak; Mağripli'den tiksineceğe başlayacaktır. Onu bizzat yaratılışı bu yola sevkedecek, ikinci birini bulmaya zorlayacaktır. Şimdi efendim aramaya başlayınca zaten onu bulacak; o sadet için Cassio'dan daha iyi kimi bulacak? Cassio hafif meşrep açığı gözün biridir. Terbiyeli, nezaketli gözükür ama kendi şehvi arzularını, gizli ihtiraslarını daha iyi tatmin etmek isteyen ahlâksızın biridir. Ondan uygunu mu bulunur? Ele avuca sığmaz, niyeti anlaşılmaz bir hilebaz, bir fırsat kollayıcı; hakiki sebepler çıkmasa bile çeşitli sebepler çıkaran, cin gibi bir düzenbazdır! Üstelik herif yakışıklı ve genç; acemilerle akli başında olmayanların peşinden koştukları her şey onda var: Herif tepeden tırnağa kötülük! Zaten kadın da ona vurgun.

RODERIGO – Desdemona'nın bunu yapacağını sanmam, erdemli bir kadındır.

IAGO – Ne erdemi! İçi bozuğun biri. Eğer erdemli olsaydı Mağripli'yi hiç sever miydi? Erdem ha! Onda öyle şeyler ne gezer! Herifin eliyle nasıl oynadığını görmedin mi? Buna - dikkat etmedin mi?

RODERIGO – Evet gördüm, ama bu sadece bir nezaket eseri idi.

IAGO – Şu elim hakkı için şehvet eseri şehvet tarihine bir önsöz, bir fihrist. Dudakları birbirine o kadar yaklaştı ki nefesleri birbirini sarmıştı. Haince düşünce-

ler Roderigo! Yolu böylece karşılıklı şeyler açtı mı, hemen arkadan baş ve asıl iş ve vücutların birbiriyle teması gelir: Püf! Anı' efendim, siz benim dediğimden şaşmayın, sizi Venedik'ten getiren benim. Bu gece nöbet tutun, gereken talimatı ben size veririm. Cassio sizi tanımıyor. Ben sizden uzakta olmayacağım. Siz Cassio'yu kızdırmaya bakın.

RODERIGO – Peki.

IAGO – O hırsına çabuk yenilir, çabuk kızar, size vurmaya bile kalkabilir. Bunu yapmaya tahrik edin onu. Çünkü bu bahaneyle ben de Kıbrıslılar'ı ayaklandırdım ve Cassio yerinden atmadıkça onları galeyana getiririm. Böylece sizin, o zaman göstereceğiniz maharetle, hedefe daha çabuk ulaşırsınız. Bu engel de bizim için en güzel şekilde ortadan kalkmış olur; başka türlü zaten muvaffak olamayız.

RODERIGO – Sen bir yolunu bulursan ben bunu yaparım.

IAGO – Hiç merak etme. Çok geçmeden hisarda buluşalım. Ben kumandanın eşyasını karaya çıkaracağım. Haydi güle güle.

RODERIGO – Hoşça kal.

Çıkar.

IAGO – Cassio'nun Desdemona'yı sevdiğine eminim. Kadının onu sevmesine gelince: Bu hem uygun, hem çok normal. Mağripli - ben çekemiyorum ama - sadakat ve sevgi dolu asil bir kalp sahibi; sanırım ki Desdemona'ya çok iyi bir koca olacaktır. Kadını ben de

seviyorum, ancak büsbütün kötü emeller beslediğim için değil: Her ne kadar bu derece büyük bir günah işlemez değilsem de onu sevmemin nedeni hıncımı almak için. Çünkü şehvet düşkünü Mağriplinin karımın yatağına girdiğinden şüpheleniyorum. Bunu düşünmek beni mahvediyor. Onunla kadın kadına ödeşinceye kadar hiçbir şey gönlümü rahata erdirmeyecek, erdiremez de. Ama olur da bunu başaramazsam, Mağripli'yi, hiç değilse, mantık ve muhakemenin iyi edemeyeceği kadar şiddetli bir kıskançlığa düşürmeliyim. Bu işi gerçekleştirmeye gelince: köpek gibi kullandığım şu ciğeri beş para etmez zavallı Venediklimi âlet edersem, birini Michael Cassioyu tuzığa düşürür, sonra Mağripli'ye fitlerim. Zaten Cassio'nun da gecelik takkemi giymiş olmasından korkuyorum. Onu düpedüz eşek yaparsam, rahatını huzurunu kaçırıp çıldırma derecelerine getirsem bile Mağripli bana teşekkür edecek, beni sevip mükâfatlandıracaktır. Hepsi burada ama henüz açık olarak değil. Fenalık işlenmedikçe asıl yüzü görünmez

Çıkar.

İKİNCİ SAHNE

Bir sokak.

*Elinde bir beyannameyle bir TELLAL,
arkasında halk girer*

TELLAL – Osmanlı donanmasının büsbütün mahvolduğunu bildiren yeni haberler üzerine, asil ve cesur kumandanımız Othello herkesin bayram etmesini diler, isteyen oynasın, isteyen ateşler yaksın; her adam, keyfi hangi oyun ve eğlenceyi istiyorsa onu yapsın. Çünkü, bu sevinçli haberden başka, onun düğünü de kutlanıyor. Kendisi bunların ilan edilmesini arzu etti. Bütün mutfak daireleri açıktır. Şimdi saat beşten, çan saat on biri vuruncaya kadar, herkese istediği gibi yiyip içmeye izni var. Tanrı Kıbrıs adasının da, asil kumandanımız Othello'nun da bahtını açık etsin.

Çıkarlar

SAHNE III

Şatoda bir avlu.

*OTHELLO, DESDEMONA,
CASSIO ve hizmetkarlar girerler.*

OTHELLO – Kuzum Michael, bu gece nöbete sen bak. Haddi aşmadan, ihtiyatı elden bırakmadan eğlenmeyi bilelim.

CASSIO – Iago ne yapacağı hakkında talimat aldı; ama ben yine kendim bu işe bakarım.

OTHELLO – Iago çok namusludur. Michael, gecen hayırlı olsun. Yarın, olabildiğince erken gel, sana söyleyeceklerim var. Hadi, benim aziz sevgilim; ele geçirilecek olan geçirildikten sonra, şimdi yemişlerini toplamak kalıyor. Seninle biz daha o zevki tatmadık. Gecen hayırlı olsun.

Othello, Desdemona ve hizmetkarlar çıkarlar. Iago girer.

CASSIO – Gel bakalım Iago nöbete gitmemiz lazım.

IAGO – Bu saatte değil tegmenim! Saat daha on olmadı. Kumandanımız bizi Desdemona'sının sevgisi uğruna böyle erken yolladı. Ama ona bunun için kabahat te bulmayalım: Desdemona ile daha bir gece bile zevk sürmedi. Halbuki kadın tanrılara yaraşır derecede güzellikte!

CASSIO – Çok ince bir kadın.

IAGO – Hem eminim ki çok fettan.

CASSIO – Doğrusu çok taze ve çok nazlı bir mahluk.

IAGO – Aman tanrım o ne güzel gözler öyle! Sanki insanı meydan okumaya davet ediyor.

CASSIO – Alımlı bir göz; yine de, bana kalırsa, alçak gönüllü.

IAGO – Hele bir konuştu mu herkesi kendisine aşık ediyor, değil mi?

CASSIO – O sahiden mükemmelliyetin ta kendisi.

IAGO – Eh! Yatak çarşaflarının bahtı açık olsun! Gelin tegmenim. Bir şarabım var; şurada dışarda da kara Othello'nun şerefine içmeye hazır bir çift Kıbrıslı yiğit bekliyor.

CASSIO – Bu gece olmaz, kuzum Iago: Hiç içki kaldırmayan sinsi bir düşman var. Bir başka eğlence âdet olsaydı, ne olurdu.

IAGO – Canım, bunlar ahbap kimseler. Yalnız bir kadeh. Sizin yerinize ben içerim.

CASSIO – Bu gece bir kadeh içtim, hem ona da gizlice su katmıştım. Yine de bak halime beni nasıl sarhoş etti. Bundan zaten başım dertte, daha ileri gidip derdimi iki kat artırmaya niyetim yok.

IAGO – Ne olur a canım! Bu gece şenlik gecesi: Yiğitler istiyorlar.

CASSIO – Neredeler?

IAGO – Şurada kapıda. Hadi, onları içeri çağırın.

CASSIO – Çağırayım ama hiç canım istemiyor.

Çıkar.

IAGO – Eger ona bir kadeh içirebilirsem bu gece, daha evvel içtiği ile beraber, küçük hanımların köpekleri kadar alıngan ve kavgacı kesilecektir, şimdi, sevgiden gözü dönmüş olan bizini sersem aşık Roderigo da bu gece Desdemona'nın şerefine fiçılar dolusu içki içti: ve nöbet bekleyecek. Bu savaş sever adamın âdeti gereğince şerefleri için döğüşmeye hazır, çalımlı üç yiğit. Kibrit delikanlısını da ben bu gece taşan kadehlerle kı-

zıştırdım. Onlar da nöbet bekliyorlar. Şimdi bu sarhoş sürüsünün içinde bizim Cassio'ya, adalıları kızdıracak bir iş yaptırdım mı tamam. İşte geliyorlar. Eğer olaylar istediğim gibi olursa keyfime diyecek yok.

Cassio tekrar girer. Beraberinde - Montano ile beyler vardır. Arkadan hizmetkârlar şarap getirirler.

CASSIO – Vallahi bana daha şimdiden bir kadeh içirdiler.

MONTANO – Yok canım küçük bir kadeh, askerliğim şerefi için ki, fazla bir şey değil.

IAGO – Biraz şarap getirin hey!

*Tenekeden içki tası
Tın tın etsin, tın tın etsin!
Er de nihayet insandır,
Ömrümüz ancak bir karış;
Varsın canım o da içsin!*

Biraz şarap, hey çocuklar!

CASSIO – Vallahi, mükemmel bir şarkı.

IAGO – Bunu İngiltere'deyken öğrendim. Oralılar içki içmekte pek yaman. Danimarkalılar, Almanlar, şiş karınlı Hollandalılar - Hey içki getirin! - İngilizlerin yanında hiç kalır.

CASSIO – İngilizler içki içmekte o kadar usta mı?

IAGO – Ne diyorsunuz, kargısını geçip Danimarkalıyı körkütük sarhoş etmek onun için işten değildir.

Almanı güçlük çekmeden yener; Holandalıyı, ikinci fıçı dolmaya kalmadan kusturur.

CASSIO – Kumandanımızın sıhhatine.

MONTANO – Ben de içiyorum teğmenim, sizinle beraberim.

IAGO – Ah canım İngiltere!

*Kral Stefan yaman bir hükümdardı,
Yirmi akçeye çıkan dizliği
Aşırı pahalı olmuş bularak
Terzisine sersem diye çatmıştı.
Şöhret salmıştı o, çok er kişiydi,
Sense aşağılık adı birisin.
Bir ülkeyi bozup yıkan cakadır.
Onun için eski elbiseni giy!*

Hey, biraz şarap getirin!

CASSIO – Vallahi bu ötekinden de güzel bir şarkı.

IAGO – Tekrar dinlemek ister misiniz?

CASSIO – Hayır çünkü bu gibi işlerle uğraşmak insanın makamına yakışmaz. Neyse Tanrı hepimizin ne yaptığını görüyor. Hem, bir cennete gidecek ruh vardır, bir de gitmeyecek ruh.

IAGO – Çok doğru, teğmenim.

CASSIO – Kumanda ve makam sahibi kimse,er dışında, ben kendi hesabıma cennete gireceğimi düşünüyorum.

IAGO – Ben de öyle, teğmenim.

CASSIO – Evet ama, müsaadenizle cennette teğmene çavuştan önce yer verilmesi gerek. Artık bu bahsi kapatalım. İşlerimize dönelim. Allah günahlarımızı affetsin! Efendiler vazifemize bakalım. Beni sarhoş zannetmeyin efendiler. Bu benim çavuşum, bu benim sağ elim, bu da sol elim! Görüyorsunuz ki sarhoş değilim; pekâlâ ayakta durabiliyorum, pekâlâ konuşabiliyorum!

HEPSİ – Çok doğru.

CASSIO – Öyleyse güzel; beni artık sarhoş sanmamalısınız.

Çıkar.

MONTANO – Arkadaşlar, nöbet yerine gelin! Nöbeti devralalım.

IAGO – Şimdi giden adamı gördünüz. Kendisi Sezar'ın yanında durup onun ordusunu kumanda edecek kadar değerli bir askerdir. Halbuki, bir de noksanına bakın: Fazileti ile tam bir tezat halinde, hem aynı oranda. Onun gibi biri için yazık doğrusu. Korkarım ki Othello'nun kendisine gösterdiği emniyet, Cassio'nun zayıf bir anına denk gelirse, adanın karışmasına sebep olacak.

MONTANO – Sık sık böyle olur mu?

IAGO – Yatmaya gitmeden önce böyledir. Eğer sarhoşluktan sallanmıyorsa akrebin iki devir yaptığını görür de yine uyumaz.

MONTANO – Öyleyse kumandana haber vermek iyi olur. Belki bu durumdan habersizdir; yahut temiz

kalpli olduğu için Cassio'nun iyi tarafını görüp beğeniyor da kusurlarını görmezden geliyor. Doğru değil mi?

Roderigo girer.

IAGO, (yavaşça) – Ne haber Roderigo? Kuzum, teğmenin peşinden git, ona yetiş.

Roderigo çıkar.

MONTANO – Hem, asil Othello'nun kendi emir subaylığı gibi bir yeri böyle içki düşkününü bir adamın elinde bırakması çok yazık. Bunu Mağripli'ye açıkça söylemek dürüst bir hareket olur.

IAGO – Bana bu güzel adayı verseler yine söylemem: Cassio'yu çok severim, onu bu durumdan kurtarmak için elimden herşeyi yapardım. Ama durun! Bu gürültü de ne?

İçerden bir ses, İmdat! İmdat! diye bağırır. Önde Roderigo, peşinden Cassio girerler.

CASSIO – Seni kerata! Seni habis!

MONTANO – Ne var teğmen?

CASSIO – Bana görevimi senin gibi ipsizin biri mi öğretecek ha! Ama ben onu döve döve yola getirmesini bilirim.

RODERIGO – Beni dövmek mi?

CASSIO – Çok konuşuyorsun kerata!

Roderigo'ya vurur.

MONTANO – Aman tegmenim; yalvarırım size efendim durun, vurmayın.

CASSIO – Bırakın beni efendim, yoksa sizi de tepe-
lerim.

MONTANO –Siz sarhoşsunuz.

CASSIO – Sarhoş ha?

Montano'yla dövüşürler.

LAGO, (yavaşça Roderigo'ya) – Koş diyorum, git is-
yan var diye bağır.

Roderigo çıkar.

Aman tegmenim! Aman durun! Tegmenim, efendim! Montano, efendim! Aman efendiler! Doğrusu böyle bir nöbete ne denir ki!

Bir çan çalınır.

Çanı da kim çalıyor? Hay Allah cezasını versin! Şehir halkı uyanacak. Allah rızası için tegmenim durun; şerefınızı lekeleyeceksiniz.

Othello ile askerler girer.

OTHELLO – Ne oluyor burada?

MONTANO – Billahi hâlâ kanım akıyor; yaramdan ölüyorum.

Bayılır,

OTHELLO – Canınız pahasına durun!

LAGO – Hey durun! Tegmen... efendim... Montano... efendiler... makamınızı ve görevinizi tamamen unuttunuz mu? Durun! Kumandan size söz söylüyor, durun, utanın da durun!

OTHELLO – Ne oluyor? Bu olay nasıl çıktı? Kendimizin düşmanı kendimiz mi olduk ki Tanrının Osmanlılara yaptırmadığı şeyi biz kendi kendimize yapıyoruz? Hristiyanlığınızdan utanın. Bu barbarca kavgayı bırakın. Yoksa, hırsına yenilip ilk hareket edecek olan kanına susamış demektir. Şu korkunç çanı susturun. Sükûnet içindeki Adaya korku salıyor. Ne var efendiler? Çok üzgün görünen namuslu lago, söyle bu işi kim başlattı? Bana olan sevginin hakkı için doğruyu söyle diyorum.

LAGO – Bilmiyorum. Az önce hepsi dosttular, hatâ demin aralarından su sızılmıyordu. Yatmaya hazırlanan gelin güvey gibi birbirinden hoşnuttular. Sonra, sanki birşey akıllarını başlarından almış gibi kanlı bıçaklı oldular, birbirinin göğsünü deşiyorlar. Bu mânasız kavga nasıl çıktı kestiremiyorum. Beni bu hali görmeye getiren ayakları da keşke kanlı harplerde kaybetmiş olsaydım.

OTHELLO – Nasıl oldu da Michael sen kendini böyle kaybettin?

CASSIO – Yalvarırım size, beni affedin; konuşamıyacağım.

OTHELLO — Değerli Montano, siz eskiden nezaket sahibi bir kişiydiniz. Ağır başlı, sakın halinizi herkes bilir, hükümlerinde en isabetli ağızlar isminizi takdirle anardı. Ne oldu ki bu şöhreti üstünüzden silkip atıyor, hakkınızda verilen kıymetli hükümleri hiçe sayarak kendinizi geceleyin kavga çıkartan biri diye tanıyorsunuz? Buna cevap verin.

MONTANO – Değerli Othello, tehlikeli bir şekilde yaralandım. Emrinizdeki Iago benim bütün bildiklerim hakkında bilgi verebilir. Ben konuşmayayım, takatim yok. Hem bu gece yanlış bir şey söylemiş, yahut yanlış bir şey yapmış olduğumu sanmıyorum. Eğer ki kendi hayatını korumak bir kabahat, tecavüze uğrayınca kendini müdafaa etmek bir suç olsun.

OTHELLO – Tanrı hakkı için, artık kızmaya başlıyorum; bir şey dinlemeyeceğim Kızgınlığım aklımın önüne geçmeye başlıyor. Eğer bir kımıldar yahut şu kolu bir kaldırırsam en kudretliniz vereceğim ceza altında çöker. Söyleyin, bu çirkin patırdı nasıl başladı? Kim sebep oldu? Suçlu olan kişi ile ikiz kardeş dahi olsak yollarımız ayrılır. Asker yerleştirilmiş, heyecanı daha yatışmamış bir şehirde, halk henüz korku içindeyken, gece vakti kendi aranızda kavga çıkarmak! Hem de düzen ve güven timsali olacak nöbet yerinde. Bu çok fena! Iago, ilkin kim başladı ?

MONTANO – Eğer taraf tutar, yahut mesleğinin şerefini korumak için hakikaten eksik veya artık birşey söylersen er değilsin.

IAGO – Damarıma bastınız. Michael Cassio'ya zarar vermektense, bu dili ağzımdan kesip atın bence daha iyi; bununla beraber, hakikat söylenirse ona hiç zarar verilmeyeceğine inanıyorum. Mesele şöyle oldu. Kumandan Montano ile ben konuşurken bir adam imdat diye bağırarak geldi. Ardından, elinde bir kılıçla Cassio onu kovalıyordu. Efendim, bu zat Cassio'ya doğru giderek durmasını rica etti, ben bağırarak adamın peşinden koştum, feryadından şehir korkuya düşmesin diyordum nitekim dediğim de oldu o hızlı koştuğu için ona engel olamadım. Ben de geri döndüm; çünkü kılıçların şakırdadığını ve Cassio'nun küfür savurduğunu duydum. Bu geceye kadar onun küfrettiğine tanık olmamıştım. Kısa bir süre sonra geri döndüğümde onları birbiriyle vuruşuyor buldum Tıpkı sizin ayırdığınız sırada oldukları gibi

Bu mesele hakkında daha fazla bir şey diyeceğim yok. Ama insan insandır. En iyisi bile bazan kendini kaybedebilir. Her ne kadar Cassio bu zata biraz haksızlık etmişse de kızgınlık anında insanın kendisine iyilik etmek isteyenlere de vurduğu olur bana kalırsa yine muhakkak ki Cassio kaçan adamdan sabırla geçiştiremediği fena bir hakaret görmüştür.

OTHELLO – Biliyorum Iago, senin ona olan sevgin bu meseleyi ehemmiyetsiz gösteriyor ve Cassio için bunu basitleştiriyor. Cassio, seni severim; ama bundan sonra benim maiyetimde değilsin. Bakın, gürültüden nazlı sevgilim de uyanmış!

Desdemona ile hizmetkârlar girerler.

Seni başkalarına bir örnek yapacağım.

DESDEMONA – Ne var?

OTHELLO – Şimdi her şey düzeldi sevgilim; haydi yatmaya gidelim. Efendim, sizin yaralarınızı ben tedavi ederim. Onu götürün. Iago şehri dikkatle dolaş, bu münasebetsiz sarhoş kavgasından tedirgin olanları yatıştır. Gel Desdemona. Askerin hayatı böyledir, onu tatlı uykularından savaş ve kavga uyandırır.

Hepsi çıkar. Iago ile Cassio kalır.

IAGO – Nasıl, yaralandınız mı tegmen?

CASSIO – Evet, büyük bir yara aldım.

IAGO – Hadi canım, Allah göstermesin!

CASSIO – İtibar, itibar! Ah, itibarımı kaybettim. Ebedi olan bir şeyim vardı onu kaybettim, gerisi hayvanlarda da bulunur, itibarım Iago, itibarım!

IAGO – Namusum hakkı için, bir tarafınızdan yaralandınız sanmıştım. O, itibardan daha çok hissedilir, itibar boş, hem çok değersiz bir külfettir. Çok kere liyakat göstermeden kazanılır, hakedilmediği halde kaybedilir. Kendinizi böyle birşey kaybetmiş saymadıkça itibarınızı kaybetmediniz demektir. Ne üzülmüyorsunuz? Kumandanın sevgisini tekrar kazanabilirsin. Şimdi, onun bir aksilik anında atıldınız. Kızgınlıktan çok siyaset gereği verilmiş bir karar bu: Tıpkı, kudretli bir aslanı korkutmak için; insanın kendi âciz köpeğini dövmesi gibi bir şey; ona tekrar rica edin, kendisini yine elde edersiniz.

CASSIO – Bu kadar hafif akıllı, bu kadar sarhoş ve bu kadar düşüncesiz bir asker olup onun gibi iyi bir kumandanı aldatmaktansa, hakir görülmeyi tercih ederim. Sarhoş olmak! Sonra da zevzeklik etmek! Çekişmek! Kabadayılığa kalkıp küfretmek! Kendi gölgesiyle abuk sabuk konuşmak! Ah! Seni şaraptaki görünmez ruh, eğer tanınmak için bir adın yoksa sana şeytan desinler.

IAGO – Elinizde kılıçla takip ettiğiniz, adamı kimdir? Size ne yapmıştı?

CASSIO – Bilmiyorum.

CASSIO – Bir sürü şey hatırlıyorum, fakat hiçbirini net değil. Bir kavga hatırlıyorum, ama sebebi ne idi bilmiyorum. Yarabbi, İnsanlar, akıllarını başlarından çalsın diye, ağırlarına düşman sokuyorlar; bizde kendimizi keyif, eğlence, cümbüş, alkış içinde hayvan şekline sokuyoruz.

IAGO – Ama şimdi pekâlâ iyisiniz, Nasıl oldu da böyle kendinize geldiniz?

CASSIO – O iblis sarhoşluğun canı istedi; yerini melun kızgınlığa bıraktı. Bir kusur bana bir başkasını gösteriyor, kendimi artık açıkça hor görüyorum.

IAGO – Hadi hadi, siz çok insafsız bir ahlâkçısınız. Memleketin içinde bulunduğu vaziyet, zaman ve şartlar düşünülürse bu işin olmamış olmasını gönülden isterdim ama madem ki olmuştur, bunu en iyi şekilde atlatmanın yollarına bakmalıyız.

CASSIO – Ondan görevimi bana tekrar iade etmesini isteyeceğim, bana sarhoşun biri olduğumu söyleyecek!

IAGO – Hadi hadi, iyi şarap, eğer usulünce içilirse, iyi bir ahbaptır. Onun aleyhinde daha fazla konuşmayın. Hem teğmenim ben sizin dostunmuzum bunu unutmayın.

CASSIO – Dostluğunuzu iyi mükâfatlandırdım: Sarhoş oldum!

IAGO – Siz, yahut her hangi bir insan sarhoş olabilir. Azizim, ne yapacağınızı size söyleyeyim: Şimdi asıl kumandan, kumandanımızın karısıdır. Bunu şu bakımdan söylüyorum: Othello kendini bırakmış, onun güzelliğini seyre dalmıştır. Olanları ona açıkça anlatın, tekrar eski makamınıza geçmeniz için size yardım etmesini isteyin. Desdemona o kadar cömert, o kadar şefkatli, o kadar uysal, o kadar iyi tabiatlıdır ki kendisinden istenenden daha fazlasını yapmaya gayret eder. Kocasını ile aranızdaki bu kırgınlığı gidermesini rica edin. Nesine olursa olsun bahse girerim ki sizi birbirinize bağlayan sevgi eskisinden daha sağlam olacak.

CASSIO – Bana iyi akıl öğrettiniz.

IAGO – Temin ederim ki sizin iyiliğinizi istiyen namuslu bir adam ve sizi seven samimi bir dost gibi hareket ettim.

CASSIO. — Bundan hiç şüphem yok. Sabahleyin erkenden gidip faziletli Desdemona'dan benim için ricada bulunmasını isteyeceğim. Eğer bundan bir netice alamazsam artık talihimden ümit keserim.

IAGO – Tuttuğunuz yol doğrudur. Geceniz hayırlı olsun teğmenim. Benim nöbete dönmem gerekiyor.

CASSIO – Gecen hayırlı olsun namuslu Iago.

Çıkar.

IAGO – Şimdi kim bana namussuzluk ediyorsun diyebilir? Verdiğim bu öğüt samimi, dürüst, akla uygun ve Mağripli'yi tekrar elde etmek için tutulacak biricik yol değil mi? Çünkü, her hangi bir iyilik temennisiyle oldu mu, dost yürekli Desdemona'yı kandırmak çok kolaydır. O herkesin istifadesine açık olan tabiat unsurları gibi vergili bir yaratılıştadır. Mağripli'yi kolayca elde edebilir; hatta ona bu uğurda dinini, onu günahlarından sıyıran bütün mukaddesatını inkar ettirmek lazım gelse bile. Othello'nun kalbi Desdemona'nın aşkına o derece bağlanmış ki, Desdemona, bir ilah gibi, onun iradesini alt üst edebilir, dilediği şekle sokabilir. Öyleyse ben Cassio'yu tam menfaatine uygun olan bu yola doğrultmakla neden hain olayım? Ah cehennemin bu ilahi tarafı! Şeytanlar en büyük günahları işletecekleri zaman, benim şimdi yaptığım gibi, bu günahları ilahi bir şekilde göstermekle işe başlarlar. Bu namuslu sersem, Desdemona'ya, vaziyetimi düzeltmesi için baş vuradursun: Desdemona onun namına Mağripli'ye ısrarla rica ettiği sırada, ben Othello'nun kulağına karısının, Cassi'oyu kendi arzuları için eski mevkiine getirmek istediğini söyler, böylece onun kalbine şüphe sokmuş olurum. Kadın Cassio'ya iyilik etmeye çalıştığı nispette Mağripli'nin gözünde kendi değerini düşürür. Onun faziletini böylelikle kapkara bir hale sokacağım; merhametinden hepsini avlayacak bir ağ kuracağım.

Roderigo girer.

Hayır ola Roderigo?

RODERIGO – Bana bu durumda avlanmak değil, sade havlamak düşünüyor. Param hemen hemen bitti; bu akşam da mükemmel bir dayak yedim. Sonunda da, sanırım ki, emeğime karşılık kuru bir tecrübe edinmiş olacağım. Parasız ve biraz daha akıllanmış tekrar Venedik'e döneceğim.

IAGO – Sabrı olmayanlar ne kadar fakirdirler. Hangi yara birden iyi olurmuş: Biliyorsun ki biz aklımızla iş görüyoruz, sihirbazlıkla değil. Akıl da, hiç aceleye gelmeyen zamana bağlıdır. İşler iyi gitmiyor mu? Cassio seni dövdü, sen de o ehemmiyetsiz acıya karşılık Cassio'yu işinden ettin. Gerçi güneşte başka şeyler de yetişir ama ilk önce çiçek veren yemişler olgunlaşır. Biraz daha sabret. Vallahi sabah olmuş. Eglence ve hareket, saatleri kısa gösteriyor. Çekil, nerede konaklıyorsan oraya git. Git diyorum. Sonra daha fazla malumat alırsın. Hadi hadi git.

Roderigo çıkar.

Yapılacak iki şey var: karım, Cassio için hanımına rica etsin; onu bu işe koşarım. O arada ben de Mağrip-li'yi bir kenara çekip tam Cassio karısına ricada bulunurken birden bire bulundukları yere getiririm. Evet yolu budur. İş geciktirmemeli, demir tavında dövül-meli.

Çıkar.

ÜÇÜNCÜ PERDE

BİRİNCİ SAHNE

Şatonun önü.

CASSIO, saz çalanlar ve SOYTARI girer.

CASSIO – Efendiler, burada çalın. Emeginizin karşılığını veririm. Kısa birşey olsun, kumandana günay-dın deyin.

SOYTARI – Hadi efendiler, Sazlarımız frengili mi ki böyle burundan konuşuyorlar?

I. SAZCI – Nasıl efendim, nasıl?

SOYTARI – Kuzum bunlar nefesli sazlar mı?

I. SAZCI – Evet efendim öyle.

SOYTARI – A, tevekkeli değil.

I. SAZCI – Neden, ne varmış efendim?

SOYTARI – Vallahi efendim, bir varmış bir yokmuş. Neyse, işte size para, efendiler! Çaldığınız şey kumandanın o kadar hoşuna gitti ki, hatırı için gürültü etmemenizi diliyor!

I. SAZCI – Peki öyleyse bizde gürültü etmeyiz efendim.

SOYTARI – Eğer duyulmayacak havalarınız varsa yine çalın. Ama kumandan, doğrusu, duyulandan pek hoşlanmıyor.

I. SAZCI – Öyle havalarımız yok efendim.

SOYTARI – Öyleyse düdüklerinizi torbanıza koyun. Çünkü ben gidiyorum. Siz de gidin. Yok olun hadi.

Saz çalanlar giderler.

CASSIO – Buraya bakar mısın ahbap?

SOYTARI – Size ahbabınız değil, ben bakıyorum!

CASSIO – Vazgeç bu kelime oyunundan. İşte sana, çok bir şey değil ama, bir altın lira. Eğer kumandanın karısına hizmet eden kadını görürsen ona, Cassio adlı birinin kendisiyle konuşmak için büyük bir lütuf beklediğini söyle. Bu işi yapar mısın?

SOYTARI – Kalktı. Eğer bu tarafa doğru geliyorsa, haber veririm.

CASSIO – Haydi benim dostum.

Soytari çıkar. Iago girer.

Tam vaktinde geldin Iago.

IAGO – Demek hiç yatmadınız?

CASSIO – Hayır. Zaten daha biz ayrılmadan gün ağarmıştı. İçeri, karına haber göndermek cüretinde bulundum, Iago. Ondan ricam: faziletli Desdemona'nın huzuruna girmek için bana bir yol bulması.

IAGO – Kendisini hemen size göndereyim. Daha serbest konuşup işinizi yoluna koyabilmeniz için de Mağripli'yi uzaklaştırmanın bir çaresine bakarım.

CASSIO – Eksik olma.

Iago çıkar.

Şimdiye kadar bundan daha merhametli, daha namuslu bir Floransalı'ya raslamadım.

Emilia girer.

EMILIA – Günaydın teğmenim. Gözden düştüğünüze üzüldüm ama elbet her şey düzelir. Kumandanla karısı bunu konuşuyorlar. Karısı hep sizden yana oluyor; Mağripli de cevap olarak, yaraladığınız adamın Kibns'ta tanınmış bir aileye mensup olduğunu, doğrusu aranırса vazifenize nihayet vermekten başka bir şey yapılamıyacağını söylüyor. Fakat sizi sevdiğini ısrarla tekrar ediyor, sizi yeniden makamınıza yerleştirmek için uygun zamanı kolladığını söylüyor ve sizin için kendi sevgisinden başka bir şefaatchiyi lüzumsuz görüyor.

CASSIO – Eğer sizce de bir mahsuru yoksa bir fırsatını bulursanız, yalvarırım size, Desdemona'yla yalnız kalarak bir iki kelime konuşmam için bana bir fırsat temin edin.

EMILIA – Lütfen içeri buyurun. Sizi bir yere götüreyim, orada hiç çekinmeden derdinizi dökecek kadar vakit bulursunuz.

CASSIO – Size çok şey borçluyum.

Çıkarlar.

SAHNE II*Bir oda**OTHELLO, IAGO ve beyler girerler.*

OTHELLO – Bu mektubu süvariye ver Iago; Senato-
toya hürmetlerimi de bildirsin. Ben, mevzileri dolaşaca-
ğım, işin bitince beni orada bulursun.

IAGO – Başüstüne efendimiz.

OTHELLO – Mevzilere bakalım mı efendiler?

BEYLER – Efendimiz nasıl isterse,

*Çıkarlar.***ÜÇÜNCÜ SAHNE***Şatonun önü.**DESDEMONA, CASSIO ve EMILIA girerler.*

DESDEMONA – Merak etme iyi Cassio, senin için
elimden geleni yapacağım.

EMILIA – Ne iyi olur madam, inanın ki kocam bu-
na kendi işi gibi üzülüyor.

DESDEMONA – Ne namuslu adamdır o! Efendim-
le sizi yine eskisi gibi dost yapacağım, bundan şüpheli-
niz olmasın.

CASSIO – Lütuf sever madam. Nerede olursa, ne
olursa olsun Michael Cassio daima sizin sadık bir hiz-
metkârınız olarak kalacaktır.

DESDEMONA – Biliyorum; teşekkür ederim. Siz
efendimi sahiden seversiniz. Onu uzun zamandır tanı-
yorsunuz. Emin olun ki size mümkün olduğunca iyi
davranacaktır.

CASSIO – Evet madam, ama bu durum o kadar
uzun sürebilir veya o kadar hafif ve sudan yemeklerle
beslenir, yahut öyle olmayacak bir şekilde gelişir ki ben
gözden uzak olup yerim doldurulunca kumandanın
kendisine beslediğim sevgiyi, ettiğim hizmeti unutabi-
lir.

DESDEMONA – Ondan korkun olmasın. Şurada,
Emilia'nın önünde, sana yerin için teminat veriyorum.
Eğer ben kimseye dostluk vaadedersen bil ki, sözü-
mün arkasındayım. Efendim rahat yüzü görmeye-
cek: Peki diyene kadar ısrarla uğraşacağım. Sözlerimle
sabrını tüketeceğim; yatağı ona mektep kadar sıkıntılı
gelecek, sofrasını günah çıkarttığı yer sanacak. Onun
için hiç üzülmeye Cassio

Uzaktan Othello ile Iago girerler.

EMILIA – Madam, işte efendim geliyor.

CASSIO – Ben çekileyim madam.

DESDEMONA, – Hayır dur, ona söyleyeceklerimi
dinle.

CASSIO – Şimdi değil madam, içimde bir yılgınlık
var, kendi işime bile bakamayacak bir haldeyim.

DESDEMONA – Peki, nasıl istersen.

çıkır.

IAGO – Aaa, bu hoşuma gitmedi.

OTHELLO – Ne diyorsun?

IAGO – Hiçbir şey efendim; yahut... bilmiyorum ne.

OTHELLO – Karımın yanından ayrılan Cassio değil miydi?

IAGO – Cassio mu efendim? Yo, neden olsun. Sizin geldiğinizi görünce Cassio'nun öyle kabahatli gibi kaçacağı aklıma bile gelmez.

OTHELLO – O idi sanırım.

DESDEMONA – Nasılsınız efendim? Burada bir dilek sahibi ile konuşuyordum; gazabınıza uğrayan biriyle.

OTHELLO – Kiminle demek istiyorsun?

DESDEMONA – Kiminle olacak, emir subayınız Cassio ile. Benim iyi efendim, eğer size etkileyecek bir cazibem, bir kuvvetim varsa onu hemen affedin. Kendisi size karşı şeytanlığı değil cahilliği yüzünden hata işlemiş olan bir adam. Eğer öyle değilse ben namuslu-yu namussuzdan ayıramıyorum demektir. Yalvarırım size, onu geri çağırın.

OTHELLO – Buradan giden o muydu? Sevgilim, onu geri çağırın.

OTHELLO – Şimdi değil, Desdemona'cığım, bir başka zaman.

DESDEMONA – Ama yakırda mı?

OTHELLO – Senin hatırın için çok yakında, sevgilim.

DESDEMONA – Bu akşam yemeğe?

OTHELLO – Hayır, bu akşam değil.

DESDEMONA – Öyle ise yarın öyle yemeğine.

OTHELLO – Öğle yemeğini evde yemeyeceğim; hisarda komutanlarla buluşacağım.

DESDEMONA – Peki, Öyle ise yarın akşam olsun; salı sabahı, salı günü öğleyin, yahut akşamleyin, yahut çarşamba sabahı. Yalvarırım, ne zaman olacağını söyleyin. Ama üç günü geçmesin. Sahi söylüyorum, pişman olmuş. Ne zaman gelsin, söyleyin bana Othello. Kendi kendime düşünüyorum da, siz acaba ne isterseniz ben olmaz derim, yahut böyle pazarlık ederim? Bana sevginizi anlatmaya geldiğiniz vakitler sizinle gelecek, kaç defa ben aleyhinizde bulununca sizin tarafınızı tutan Mi-ohael Cassio'yu eski yerine getirmek için bu kadar yalvarmak mı lâzım ha ? Ben olsam neler yapmazdım...

OTHELLO – Rica ederim yeter. Ne zaman isterse gelsin; senden bir şey esirgemem.

DESDEMONA – Zaten bir lütufta bulunuyor değilsiniz. Bu, sizden eldiven giymenizi, yahut besleyici yemekler yemenizi, yahut kendinizi üşütmemenizi rica etmek; kendi çıkarınıza olan bir iş yapmanızı istemek gibi bir şey. Yo, sahiden sevginizi denemek için birşey istiyecek olursam o, yapılması zor, ağır ve tehlikeli bir şey olacaktır.

OTHELLO – Senden hiçbir şey esirgemem. Onun için yalvarırım, bir lütufta bulun: Beni biraz yalnız bırak.

DESDEMONA – Olmaz diyeyim mi şimdi? Yok. Allaha ısmarladık efendim.

OTHELLO – Güle güle Desdemona'm. Ben biraz sonra gelirim.

DESDEMONA – Emilia gel. Nasıl isterseniz öyle yapın, ben her yolda izinize uyarım.

Desdemona ve Emilia çıkarlar.

OTHELLO – Nefis mahlûk! Senin aşkın için cehenneme git deseler koşa koşa giderim. Sevgim tüken-diği gün kıyamet kopmuş demektir.

IAGO – Benim asil efendim.

OTHELLO – Ne dedin lago?

IAGO – Hanımın sevginizi anlatmaya geldiğiniz günlerde Michael Cassio'nun bundan haberi var mıydı?

OTHELLO – Evet, başından sonuna kadar; niye soruyorsun?

IAGO – Düşündüğüm bir şey vardı, o doğru mu diye. Başka bir niyetle değil.

OTHELLO – Düşündüğün neydi lago?

IAGO – Onun karınızı tanıdığını zannetmiyordum.

OTHELLO – A, evet; hem çok kere aramızda gitti geldi.

IAGO – Sahi mi?

OTHELLO – Sahi mi? Evet, sahi! Bunda bir uygun-suzluk mu buluyorsun? Cassio namuslu değil midir?

IAGO – Namuslu mu efendim ?

OTHELLO – Namuslu mu? Evet namuslu!

IAGO – Bildiğime göre öyledir efendim.

OTHELLO – Ne düşünüyorsun?

IAGO – Ne mi düşünüyorum efendim?

OTHELLO – Ne mi düşünüyorum efendim? İyi vallahi, ne dersem onu tekrarlıyor. Sanki kafasında kimseye gösterilemeyecek kadar korkunç bir düşünce varmış gibi. Söylemek istediğin birşeyler mi var? Az önce işittim, Cassio karımın yanından ayrıldığı sırada bundan hoşlanmadığını söyledin. Hoşlanmadığın neydi? Sonra, karımla sevişmeme varıncaya kadar çoğu şeyimizi bildiğini söylediğim zaman sahi mi diye haykırdın, sanki kafanda müthiş bir fikir gizliyormuş gibi alnını kıştırp kaşlarını çattın. Eğer beni seviyorsan ne düşündüğünü söyle.

IAGO – Efendim sizi sevdiğimi bilirsiniz.

OTHELLO – Seversin sanıyorum, içinin sevgi ve samimiyetle dolu olduğunu, sözünü söylemeden evvel iyice tarttığını bildiğim için bu sunuşların beni daha çok korkutuyor. Çünkü bu türlü hareketler sadakatsiz, düzensiz bir herifte alışkanlık halini almış hilelerdir ama namuslu bir adamda kalpten gelen, sevginin önle-yemediği ağır ithamlardır.

IAGO – Michael Cassio için, onun namuslu olduğunu zannettiğime yemin edebilirim.

OTHELLO – Ben de öyle zann ediyorum.

IAGO – İnsanlar göründükleri gibi olmalıdır. Eğer değillerse hiç öyle görünmesinler daha iyi.

OTHELLO – Doğru. İnsanlar göründükleri gibi olmalıdır.

IAGO – Öyle ise Caessio namuslu bir adamdır sanırım.

OTHELLO – Yok, bunda daha fazla bir iş var. Rica ederim benimle, kendi kendinizle nasıl konuşuyorsanız öyle konuşun. Aklından geçenler ne kadar kötüyse sözlerin de o kadar kötü olsun.

IAGO – Efendimiz, kusuruma bakmayın; vazifeme ait her iş için emir kuluyum ama, esirlerin bile hür olduğu husus için de değil. Düşündüklerimi söyleyeyim, öyle mi? Ya onlar fena, yahut yanlışsa. Çünkü, hangi saray vardır ki içinde bazen çirkin şeyler yol bulmasın. Hangi saf kalp vardır ki ona bazen yersiz şüpheler hâkim olmasın, isabetli düşüncelerle yanyana hüküm yürütmeye kalkmasın?

OTHELLO – Eğer kendisine haksızlık edildiğini zannettiğin halde onu bu düşüncelerinden habersiz bırakıyorsan arkadaşına hıyanet ediyorsun Iago.

IAGO – Size yalvarırım. Karışık işlere burnumu sokmak, çok kere titizlik edip olmayacak kusurlar ica etmek bende illet haline gelmiştir. Bu yüzden tahminimde belki de yanılıyorum. Onun için, dirayetinizi elden bırakarak, bu kadar kuruntulu bir insana ehemmiyet vermeyin. Onun dağınık ve güvenilmez müşahadelерinden kendinize dert çıkarmayın. Düşündüklerimi size söylemek ne sizin rahatınız huzurunuz için iyi olur; ne de benim erkekliğime, namusuma, dirayetime yaraşır.

OTHELLO – Ne demek istiyorsun?

IAGO – Erkek için olsun, kadın için olsun iffet en büyük hazinedir. Kesemi çalan para çalar; çaldığı ehemmiyetsizdir, bir hiçtir. Evvelce benimdi, şimdi onundur ve binlerce kişinin kölesi olagelmiştir o kese.

Fakat temiz adımı çalan adam kendisini zengin etmeyen, beni ise hakikaten fakir bırakan bir şey çalmış olur.

OTHELLO – Vallahi ne düşündüğünü öğreneceğim.

IAGO – Kalbim sizin elinizde olsa bile öğrenemezsiniz, kendi elimdeyken hiç öğrenemeyeceksiniz.

OTHELLO – Ne!

IAGO – Ah, kıskançlıktan sakının efendim. O insanı için için kemiren bir canavardır. Aldatılan bir koca, başına geleni kesinkes bilse bile, eğer kendisini aldatan kadını sevmiyorsa mesuttur. Ama ah, endişesi olan, yine da çılgıncasına aşık erkek ne ıstıraplı anlar geçirir!

OTHELLO – Ah, ne azap!

IAGO – Fakir olup da haline şükreden insan zengin sayılır, hem fazlasıyla zengin. Halbuki, her dakika fakir düşmek korkusu içinde olan insana, hudutsuz servetler bile hiç görünür. Ey inayetli tanrılar, benim soyumdan olanları kıskançlıktan koruyun!

OTHELLO – Neden bu, neden? Ömrümü kıskançlıkla geçirmeye razı olur muyum sanıyorsun? Her gün yeni bir şüpheye düşerek bekler miyim? Hayır. Bir ke-re şüpheye düşmek kararını vermek demektir. Ben gönlüme ait olan işi, senin gibi bayağı ve uyduruk tahminlerle yürütmem; yoksa tekeden farkım kalmaz ki. Karımın güzel olduğunu, kendine iyi baktığını, ahbaplıktan hoşlandığını, birçok kimselerle görüşüğünü, güzel şarkı söylediğini, iyi saz çaldığını, güzel oynadığını söylemek beni kıskandırmaz. Değerli bir insana bunlar

yeni değerler katar. Benim noksanlarım yüzünden baş kaldırır diye de en ufak bir korkum yok. Çünkü bile bile beni seçti. Hayır, Iago; şüpheyi düşmeden önce görmek isterim, şüphe ettim mi ispat ederim; ispat edince de hemen ya aşkı, yahut kıskançlığı yok etmekten başka yapacak bir şey kalmaz!

IAGO – Buna sevindim; çünkü size olan sevgi ve hürmetimi şimdi daha açık bir kalple göstermeye bir sebebim var demektir. Böyle olduğuna göre, madem ki benim söylemem gerek, siz de öğrenin. Şimdilik delil var demiyorum. Karnıza dikkat edin: Cassio ile beraberken onu koruyun. Cömert ve asil tabiatınızın kendi iyiliğine kurban gitmesine gönlüm razı değil. Gözünüzü açın. Memleketimizin insanların huyunu iyi bilirim: Venedikte kadınlar fethanlıkları için tanrılardan korkmazlar da kocalarından korkarlar. Onların en büyük kaygısı, günahı işlememek değil, işlediğini belli etmemektir.

OTHELLO – Sahi mi diyorsun?

IAGO – Sizinle evlenerek babasını aldattı. Sizin gözlerinize de, meğer korkup, titrer görüldüğü sırada tutkunmuş.

OTHELLO – Doğru.

IAGO – Tamam... O derece genç olduğu halde içinden pazarlık edip babasının basiretini bağlayan bu kadın; babası ne olduysa büyüden oldu sanmıştı... Ama... Neyse, günaha giriyorum. Sizi fazla sevdiğim için acizane affınızı istirham ederim.

OTHELLO – Sana borcumu ne yapsam ödeyemem.

IAGO – Bunun biraz neşenizi kaçırdığını görüyorum.

OTHELLO – Zerre kadar, zerre kadar.

IAGO – Doğrusu kaçırdığından korkuyorum. Ümid ederim ki söylenenlerin size olan sevgimden ileri geldiğini göz önünde tutarsanız... Ama görüyorum ki üzuldünüz. Yalvarırım size, sözlerimi sadece şüphe olarak bilin, onlardan daha kötü sonuçlar çıkarmayın

OTHELLO – Olur.

IAGO – Eğer öyle yaparsanız efendim, sözlerim, kötü bir şey için ön ayak olur. Nihayetinde Cassio benim değerli bir arkadaşımıdır... Efendim, görüyorum ki üzgünsünüz.

OTHELLO – Hayır, çok değil... İnandığım bir şey varsa Desdemona'nın namuslu olduğudur.

IAGO – İnşallah kendisi bir ömür boyu öyle kalır, siz de uzun zaman buna inanmış yaşarsınız!

OTHELLO – Bununla beraber, nasıl oluyor da tabiat kendini unutarak...

IAGO – Evet mesele, orada. Açık konuşmama izin verirsiniz, mesela kendi memleketinden, kendi ırkından, kendi seviyesinden birçok evlenme tekliflerine al-dırmıyor. Puh! Böylelerinde kötüye karşı her zaman meyil vardır, tabiata aykırı arzular sezmek mümkündür. Yalnız affınızla, bu sözlerim doğrudan doğruya Desdemona için değil. Bununla beraber, olur ki hata yapar da sizi başka erkeklerle ölçmeye kalkar diye endişedeyim de hani.

OTHELLO – Güle güle, güle güle. Eğer daha başka bir şey görürsen benim de haberim olsun. Karına söyle bu konuda dikkatli olsun. Beni yalnız bırak Iago.

IAGO, (giderken) – Çekiliyorum efendim.

OTHELLO – Niçin evlendim? Bu namuslu adam muhakkak ki daha çok şey görüyor ve biliyor, açığa vurduğundan çok daha fazla şey.

IAGO. (Geri gelerek) – Efendim, bu meseleyi daha fazla kurcalamamanızı siz efendimden rica etmek isterdim. İş zamana bırakın. Gerçi Cassio'nun eski yerini alması uygun olur çünkü orada büyük bir iktidar gösterdiği muhakkak, ama, eğer bir müddet için kendisini uzak tutarsanız, böylelikle de, onun ne türlü adam olduğunu ve ne çarelere baş vurduğunu göreceksiniz. Bakın bakalım, karınız onun eski makamına dönmesi için fazla ısrarcı olacak mı? Bundan çok şey anlaşılır. O vakte kadar tutalım ki ben çok buruntulu bir adamım böyle olduğumdan kendim de yerinde olarak şüpheleniyorum ya! Siz Desdomona'yı mâsum bilin. Bunu efendimden rica ederim.

OTHELLO – Bundan herhangi bir şüphen olmasın.

IAGO – Bir kere daha çekilip gideyim.

Çıkar.

OTHELLO – Bu adam çok namuslu. İnsanın her hareketindeki manayı sezen olgun bir zekası var. Eğer Desdemona'nın uslanmayacak kadar vahşi olduğunu anlarsam, ayaklarını bağlayan köstek kendi kalbimin tellerinden yapılmış bile olsa, onu rüzgara salıverir, bahtını aramaya bırakırım. Belki esmerim, konuşma in-

celiklerini kibar erkekler kadar bilmiyorum, belki de ömrün vadisine inmeye başladım – çok değil ama onun için elimden gitti, aldatıldım ve ancak ondan nefret etmekle avunabilirim. Ah, evliliğin belası: Bu ince mahluklara bizimdir diyebiliyoruz da onların isteklerine sahip olamıyoruz! Rازیym kurbağa olayım, bir hapishanenin pis havasında yaşayayım, tek sevdiğim şey de başkalarına mahsus bir köşe bulunmasın. Lakin, büyük insanların başına musallat bir afettir bu; yükseklerdekiler aşağıdakilerden daha az emniyettedirler. Bu akibetten, ölüm gibi, kaçınılmaz; bu boynuzlu afet daha doğduğumuz günden bize nasiptir. Desdemona geliyor.

Desdemona ile Emilia girerler.

Eğer o hainse, Tanrı da kendi kendisiyle alay ediyor demek! Buna inanmıyorum.

DESDEMONA – Ne oluyor, benim sevgili Othello'm! Davetlilerin hepsi sizi bekliyor

OTHELLO – Kabahat ettim.

DESDEMONA – Neyse o kadar zayıf bir sesle konuşuyorsunuz? Rahatsız mısınız?

OTHELLO – Başımın şurasında ağrı var.

DESDEMONA – Gece uykusuz kalmaktadır, yine geçer. Orasını sıkıca bağliayım, bir saat içinde iyi olur.

OTHELLO – Mendiliniz çok küçük. Bırakın, zararını yok.

Desdemona mendilini düşürür.

Haydi, sizinle geliyorum.

DESDEMONA – İyi olmadığınıza çok üzuldüm.

Othello ile Desdemona çıkarlar.

EMILIA – Bu mendili ele geçirdiğime sevindim doğrusu. Othello'nun Desdemona'ya ilk hatırasıydı bu. Kocam onu çalmam için ne kadar yalvarmıştı. Ama Desdemona, kaybetmiyeceğine Othello'nun yemin ettirdiği bu hatırayı o kadar sever ki, onu öpmek, onunla konuşmak için, daima yanında gezdirir. İşlemenin örneğini çıkartıp Iago'ya vereyim. Onunla ne yapacak, Allah bilir; benim bildiğim yok. Ben sade onun keyfini yerine getireceğim, o kadar.

Iago girer.

IAGO – Ne var, burada kendi kendine ne yapıyorsun?

EMILIA – Azarlamaya kalkma, sana iyi bir haberim var.

IAGO – Bana göre birşey mi? Nafile bir şeydir!

EMILIA – Ne?

IAGO – Sersem karımın olması.

EMILIA – Ya, bu kadar mı? Söyle bakalım, bu mendili verirsem ne dersin?

IAGO – Hangi mendil?

EMILIA – Hangi mendil mi? Mağripli'nin Desdemona'ya ilk verdiği, hani senin ısrarla bana çaldırmak istediğin mendil.

IAGO – Onu çaldın mı?

EMILIA – Hayır; dikkatsizlikle düşürdü. İyi rastladı, ben de buradaydım, aldım. İşte bak.

IAGO – İyi etmişsin; ver bana.

EMILIA – Onunla ne yapacaksın ki çalmam için o kadar ısrar ettin?

IAGO, (mendili kaparak) – Neyse, bundan sana ne?

EMILIA – Eğer mühim bir şey için değilse tekrar bana ver; zavallı kadın onu kaybettiğini anlayınca deli gibi olacak.

IAGO – Sen birşey bilmiyormuş gibi gözük. Bana lüzumu var. Git, beni rahat bırak.

Emilia çıkar.

Bu mendili Cassio'nun evinde bırakırım, bulabileceği bir yere. En basit şeyler, kıskanç insana Tanrı kelağı gibi doğru gözükür. Bu mendil işe yarayabilir. Zehrim şimdiden Mağribli'de etkisini göstermeğe başladı. Şüphe uyarıdıracak fikirler, ilkin pek rahatsız etmez gibi gözükürler ama, tabiatları gereği zehirdirler; kana biraz karışımı kükürt ocakları gibi yanarlar. Demedim mi? İşte geliyor.

Othello girer.

Bundan sonra ne haşhaş, ne adam otu, ne de dünyanın bütün uyku veren şurupları seni iyileştirir. Artık hayat haram olacak sana.

OTHELLO – Ah ah, beni aldatmak ha?

IAGO – Nasıl, siz misiniz kumandanım? Bunu artık düşünmeyin.

OTHELLO – Defol, git! Beni derde saldın: yemin ederim ki aldatıldığımı birazcık bilmektense iyice aldatılmak daha hayırlıdır.

IAGO – Ne oluyor efendim?

OTHELLO – Onun benden habersiz yaptığı zevk alemlerinden haberim olmuyordu. Onları görmüyordum, düşünmüyordum, bana zararları dokunmuyordu. Her gece rahat rahat uyuyordum. Tasasızdım, keyfim yerindeydi; Desdemona'nın dudaklarında Cassio'nun öpücük izlerini buumuyordum. Soyulan insan eğer birşey farketmemişse ve kimse de ona birşey söylememişse, soyulmamış demektir.

IAGO – Bunu işittiğime üzüldüm.

OTHELLO – Ordudaki bütün herkes, onun tadına bakmış olsalardı da, tek ben birşey bilmemiş olsaydım, o vakit mutlu olarak kalacaktım. Ah, bundan sonra huzura ebediyen elveda! Gönül hoşnutluğuna elveda! Büyük savaşılar elveda! Kışneyen kısırak, keskin borazan, ruhları coşturan davul, kulakları delen düdük sesleri; şahane sancak, şanlı savaşların bütün güzellikleri, gösterişi elveda! Ölüm aletleri, elveda! Othello'nun işi bitti artık.

IAGO – Bu nasıl olur, efendim!

OTHELLO – Alçak, sevdiğimin kötü olduğunu ispatlamaya bak; iyi bak da bana gözümle görebileceğim bir delil göster. Yoksa, ebedi olan ruhum hakkı için,

anlarsın ki benim dizginlenemeyen öfkeme hedef olmaktansa köpek doğman daha hayırlı olurdu.

IAGO – Bu dereceye geldik ha?

OTHELLO – Onu bana öyle göster ki içimde başka bir şüphe kalmasın herşey kesin ve net olsun. Yoksa vay haline!

IAGO – Benim asil efendim...

OTHELLO – Eğer Desdemona'ya iftirada bulunuyor ve bana işkence ediyorsan, bir daha Tanrıya dua etme, vurunup dövünmekten vazgeç; cinayet üstüne cinayet yığ; öyle işler yap ki gökleri ağlatsın, bütün dünyayı dehşet içinde bıraksın. Çünkü ne yapsan, belanı bulmak için, yaptığına daha fazla birşey katamazsın.

IAGO – Ah, merhamet edin! Gökler beni korusun! Siz insan değil misiniz? Aklınız başınızda mı? Allaha ısmarladık! Ah zavallı sersem, yaşıyorsun da ne oluyor? Namuslu davranışın kabahat biliniyor! Hey koca dünya! Gör işte, gör işte ey dünya: Doğru ve namuslu olmak akıl karı değil. Bu ders için size teşekkür ederim. Madem ki sevgiden kötülük doğuyor, şu andan itibaren hiçbir dost sevecek değilim!

OTHELLO – Yok, dur! Sen namuslu birisin.

IAGO – Aklımı başıma almam gerek. Çünkü namus sersemnin biri, neyin uğrunda çalışırsa onu kaybediyor.

OTHELLO – Yer gök hakkı için, karım namusludur diyorum, hem değildir sanıyorum; senin doğru bir adam olduğunu, hem de olmadığını sanıyorum. Bir delil isterim. Diana'nın yüzü kadar taze olan onun adı şimdi artık kirlendi, benim yüzüm kadar kara. İpler,

bıçaklar, zehir, ateş, boğan sular varken bu hale katlanamam. Ah bir kanaat getirebilseydim!

IAGO – Görüyorum ki Efendim, ıstırap içindesiniz. Bu konuyu sizinle paylaştığıma pişmanım. Kanaat getirmek istiyorsunuz, öyle mi?

OTHELLO. – Getirmek istemek mi? Hayır getireceğim.

IAGO – Getirebilirsiniz de. Ama nasıl? Ne türlü kanaat getirmek istiyorsunuz efendim? İzleyici olarak ahmakçasına, onun üstüne nasıl atladığını mı görmek istiyorsunuz?

OTHELLO – Gebersin de cehennemde çürüsün!

IAGO – Yatakta beraberlerken yakalandıklarında, cezalarını sonraya bırakmak, bana kalırsa çok zordur. Öyleyse ne olacak? Nasıl olacak? Ne demeli? Kanaat getirmek nerede kalıyor? Onlar tekeler gibi ateşli, maymunlar gibi kızışmış, çiftleşme zamanı gelmiş kurtlar kadar hırslı, sarhoş olmuş cahiller kadar sersem olsalar yine sizin için onları bu vaziyette görmek imkansızdır. Bununla beraber yine de diyorum ki, eğer insanı hiç şaşırmadan gerçeğe götüren şüpheli durumlar ve tahminler ise fazlası ile mevcuttur.

OTHELLO – Bana onun ihanetini gösteren kuvvetli bir delil göster.

IAGO – Vazife hoşuma gitmiyor. Ama mademki ahmaklık edip bu işe, namus ve sevgi yüzünden bu derece karıştım, devam edeceğim. Geçenlerde Casio ile beraber yatmışım. Fena bir diş ağrısına tutulduğum için uyuyamıyordum. Zayıf iradeli bazı insanlar vardır ki uykuda gündüz yapıklarını sayıklarlar; Cassio da bu

cinslerden: Uykuda “Tatlı Desdemona, ihtiyatlı davranalım, aşkımızı kimse bilmesin” dediğini işittim. Ondan sonra efendim, elimi yakalayıp sıktı; “Ah tatlı mahluk!” diye haykırdı. Sonra beni öptü: Sanki dudaklarımda büyüyen buseleri köklerinden çekip koparıyordu. Sonra bacağına baldırımın üstüne attı, içini çekti, öptü ve “Seni Mağripliye nasibeden bahta lanet olsun!” diye haykırdı.

OTHELLO – Ah dayanılmaz, buna dayanılmaz!

IAGO – Yok, bu sadece onun gördüğü rüya idi.

OTHELLO – Ama daha önce işlenmiş bir iş olduğunu gösteriyor: Sadece bir rüya olsa da yerinde bir şüphe uyandırıyor.

IAGO – Hem belki tek başlarına zayıf görünen diğer birtakım delilleri de kuvvetlendirmeye yarar.

OTHELLO – O kadını paramparça edeceğim.

IAGO – Yok, aklınızı başınıza alın. Henüz bir şey yaptığını görmedik. Belki de namuslu çıkar. Yalnız bana şunu söyleyin: karınızın elinde arasıra, üstü serpmeye çilek işlemeli bir mendil gördüğünüz olmuştur değil mi?

OTHELLO – Ona öyle bir mendil ben vermiştim, ilk hediyeimdi.

IAGO – Bundan haberim yok, ama böyle bir mendile bugün Cassio’nun sakalını sildiğini gördüm.

OTHELLO – Eğer oysa...

IAGO – Eğer oysa, yahut Desdemona’ya ait her hangi bir mendilse, diğer delillerle birlikte bu da onun aleyhine çıkıyor.

OTHELLO – Ah, hainin binlerce canı olsaydı keşke! Hıncımın büyüklüğü önünde, bir can nedir ki... Doğru olduğunu artık anladım. Buraya bak Iago: Safdil aşkımı böylece havaya savuruyorum, gitti işte. Cehennemnin derinliklerinden yüksel ve gel kara intikam! Ey aşk, tacını da, gönül ta'atını da zulüm sever nefrete bırak! Aldığını yükle kabar ey göğüs, çünkü bu yük yılan zehri!

IAGO – Siz yine sakın olun.

OTHELLO – Ah, kan istiyorum, kan kan!

IAGO – Sabırlı olun diyorum: Belki fikriniz değişir.

OTHELLO – Asla Iago. Nasıl Karadeniz'in buzlu ve sert akıntısı, kesilmek nedir bilmeden, dosdoğru Marmara ve Çanakkale'ye ulaşırsa, benim kanlı düşüncelerim de öylece müthiş adımlarla ilerleyecek, asla geri bakmayacak, asla kuvvetten kesilip alçalarak aşka doğru gelmeyecek: Ta büyük ve kudretli, büyük bir intikam, ne var ne yok hepsini birden yutuncaya kadar. Nur içinde parlayan şu gök hakkı için.

Diz çöker.

Mukaddes bir yemine gereken saygıyla söylediğimi yapmaya ahdediyorum.

IAGO – Daha kalkmayın.

O da diz çöker.

Ey gökteki sönmek bilmez ışıklar, bizi herşeyi ile saran unsurlar! Sizler şahit olun ki Iago, şurada kafasını, elini kalbini, aldatılan Othello'nun hizmetine veriyor.

yor. O emretsin, iş ne kadar kanlı olursa olsun, baş eğmek benim için bir vicdan borcudur.

OTHELLO – Sevgini boş teşekkürlerle değil, cömert bir kabulle karşılıyor ve seni nemen işe koşuyorum: Şu üç gün içinde "Cassio artık yaşamıyor" dediğini işiteyim.

IAGO – Arkadaşım ölmüştür; siz ne isterseniz, o yapılır. Ama bırakın Desdemona yaşasın.

OTHELLO – Lanet olsun ona, şehvet düşkünü pis kadın! Ah lanet olsun! Benimle beraber gel; o güzel iblisi tezelden öldürmek için bir çare bulmaya gidiyorum. Şimdi artık benim yaverim sensin.

IAGO – Sonuna kadar sizinleyim.

Çıkarlar.

DÖRDÜNCÜ SAHNE

Hisarın önü

DESDEMONA, EMILIA ve SOYTARI girerler.

DESDEMONA – Mülazim Cassio nerde, biliyor musun oğlan?

SOYTARI – Nerede olduğunu bilmiyorum.

DESDEMONA – Niçin?

SOYTARI – Çünkü askerdir, asker de ne zaman nerede olacağı bilinmez.

DESDEMONA – Hadi hadi; oturduğu yer nerede?

SOYTARI – Oturduğu yerin nerde olduğunu söylersem size doğru söylememiş olurum.

DESTEMONA – Bu sözlerinden bir mana çıkıyor mu ha?

SOYTARI – Nerede oturduğunu bilmiyorum, onun için bir ev düzüp şurada oturuyor demek yalan düzmek olacak.

DESDEMONA – Bunu etraftan sorup öğrenebilir misin?

SOYTARI – Öğrenmek için dünyayı sorguya çekeirim: yani soru sorup aldığım cevaba göre size cevap veririm.

DESDEMONA – Kendisini ara, buraya gelmesini söyle de ki: efendim ona iyi davranmaya razı ettim, işlerin düzeleceğini umuyorum.

SOYTARI – İnsan akli bu işin üstünden gelir, onun için bunu halletmeğe çalışacağım.

Çıkar.

DESDEMONA – Mendili acaba nerede kaybettim Emilia?

EMILIA – Bilmem ki efendim.

DESDEMONA – İnən bana, altın dolu kese'mi kaybetsem daha az acınardım. Benim asil Mağriplim temiz düşüncelidir. Kıskanç mahluklar gibi aşağılık değildir, yoksa bu kadarcık bir sebepten vesveseye düşerdi.

EMILIA – Kıskanç değil midir?

DESDEMONA – Kim o mu? Öyle sanırım ki doğduğu yerin güneşi on'da bu kötü huyları bırakmamış, hep kurutmuş.

EMILIA – Bakın, geliyor işte.

DESDEMONA – Artık onu, Cassio'yu çağırncaya kadar bırakmayacağım.

Othello girer.

Nasılsınız efendim?

OTHELLO – İyiyim, benim iyi hanımım. (kendi kendine) Ah, aldatmak için ne kadar pişkin olmalı! Nasılsınız Desdemona?

DESDEMONA – İyiyim, benim iyi efendim.

OTHELLO – Elinizi verin. Bu el nemli efendim.

DESDEMONA – Henüz ihtiyarlık nedir bilmiyor, keder yüzü de görmedi.

OTHELLO – Bu üretme hırsına, herkese buyur eden bir kalbe işarettir. Sıcak, ıslak ve terli. Sizin bu eliniz dünyadan çekilmek oruç tutup dua etmek ister; fazla terbiyeye ve sofu öğretilere muhtaç! Çünkü burada, çok kere azgın çıkan, genç ve terli bir şeytan var. İyi bir el, açık bir el!

DESDEMONA – Öyle demekte haklısınız; çünkü gönlümü o el verdi.

OTHELLO – Cömert bir el eskiden eli kalb verirdi, ama yeni armalarda el var, kalb yok.

DESDEMONA – Bu hususta bir şey bilmiyorum. Haydi bakalım, vadettiğiniz şeyi yapınız.

OTHELLO – Hangi vaat yavrum?

DESDEMONA – Gelip sizinle konuşsun diye Cassio'ya haber gönderdim.

OTHELLO – Fena halde şiddetli bir nezlem var. Rahatsız oluyorum, bana mendilini ver.

DESDEMONA – Buyurunuz efendim.

OTHELLO – Sana hediye ettiğimi istiyorum.

DESDEMONA – O yanımda değil.

OTHELLO – Değil mi?

DESDEMONA – Hayır değil efendim.

OTHELLO – İyi etmemişsin. O mendili anneme bir Mısırlı vermiş: Büyücü imiş ve insanın aklından geçenlerin hemen hepsini söyleyebilirmiş. Anneme, o mendili yanında bulundukça sevimli kalacağını ve babamı tamamen kendine bağlı tutacağını; fakat onu kaybeder yahut birine hediye ederse babamın onu sevmez olup yeni arzular peşinde koşacağını söylemiş. Annem ölürken bu mendili bana verdi; kısmet olup evlendiğim zaman onu karıma vermemi istedi. Ben de sözünü tuttum. Ona dikkat et, gözün gibi koru. Onu kaybetmek yahut başkasına vermek benzeri görülmemiş bir felaket olur.

DESDEMONA – Ne diyorsunuz?

OTHELLO – Evet, onun dokunmasında büyü var. Üstündeki işlemleri, güneşin iki yüz devrini idrak etmiş bir kahin kadın, ilahi bir cezbe içinde işlemiş. İpliğini meydana getiren böcekler mukaddesmişler, mumyalanmış genç kız kalblerinden usta ellerin hazırladığı boyalarla boyanmış.

DESDEMONA – Ya! Gerçekten mi?

OTHELLO – Hepsi de doğru; bunun için ona dikkat et.

DESDEMONA – Öyleyse keşke onu hiç görmemiş olsaydım.

OTHELLO – Ne! Niçin?

DESDEMONA – Niye öyle sert, insanı korkutacak gibi konuşuyorsunuz?

OTHELLO – Kayboldu mu? Gitti mi? Söyle, ortada yok mu?

DESDEMONA – Aman yarabbi!

OTHELLO – Ne diyorsun, ha?

DESDEMONA – Kaybolmadı, ama kayboldu sanki ne çıkar?

OTHELLO – Ne?!

DESDEMONA – Kaybolmadı diyorum.

OTHELLO – Git getir, göreyim.

DESDEMONA – Tabii getirebilirim efendim, ama şimdi getiremeyeceğim. Bu, ricamı geri bırakmak için bir oyun; yalvarırım size, Cassio'ya eski görevi iade edilsin.

OTHELLO – Git bana mendili getir. Aklıma fena şeyler geliyor.

DESDEMONA – Hadi hadi, ondan başka işinin ehli birini dünyada bulamazsınız?

OTHELLO – Mendili!

DESDEMONA – Rica ederim, bana Cassio'dan bahsedin.

OTHELLO – Mendili.

DESDEMONA – Bu adam her zaman bahtiyarlığı için sevginizde bulmuş, her tehlikede sizin yanınızda olmuştur.

OTHELLO – Mendili!

DESDEMONA – Doğrusu, haksızlık ediyorsunuz.

OTHELLO – Hadi oradan!

Çıkar.

EMILIA – Bu adam kıskanç değil mi?

DESDEMONA – Şimdiye kadar hiç böyle görmemişim. Muhakkak bu mendilde acayıplık var. Ne talihsizmişim ki onu kaybettim.

EMILIA – Kadını erkeği tanıtacak bir iki sene değildir; onlar sade mide, biz sadece gıdayız. Biz açken yutarlar, doydular mı kusarlar. Bakın, Cassio ile kocam geliyor.

Cassio ve Iago girerler.

IAGO – Başka çare yok: bunu ancak Desdemona yapar. Hem bakın, ne güzel rastlantı! Gidin kendisine yalvarın.

DESDEMONA – Siz misiniz, iyi Cassio? Ne haberler getirdiniz?

CASSIO –Eski ricamı tekrarlamaya geldim efendim. Size yalvarırım, hayırsever kılavuzluğunuzla yenden hayata döneyimi, canı gönülden hizmette kusur etmediğim adamın, yeniden, dostları arasına gireyim. Oyalanmak istemiyorum. Eğer suçum tamir edilmez

bir suçsa geçmiş hizmetlerim, şimdiki ıstırabım, ilerde yararlık göstermek kararım, hiçbirisi, kefaret olup beni onun sevgisine kavuşturamayacaksa, bunu bilmek benim için hayırlı olur. O vakit kaderime rıza gösterip bahtımı başka bir yolda ararım.

DESDEMONA – Ah, iyi kalpli Cassio! Yapmış olduğum aracılığın artık hiçbir değeri kalmadı, efendim olmaktan çıktı. Eğer yüzü de huyu gibi değişmiş olsaydı onu tanımayacaktım. Bütün aziz ruhların başı için söylüyorum ki gücüm yettiği kadar sizin için çırpındım. Açık konuştuğum için onun hiddetine hedef oldum! Bir müddet sabretmeniz lüzum; elimden geleni yapacağım, hattâ kendim için göze alabildiğimden daha fazlasını yapacağım. Bunu kâfi görün.

IAGO – Efendim kızgını mı?

EMILIA – Buradan demin ayrıldı, görülmedik bir asâbiyet içinde olduğuna besbelliydi.

IAGO – O kızgın olsun ha, bu nasıl olur? Ben güllerin arasında onun askerleri havaya uçurduğunu, kolunun dibinden öz kardeşini, şeytan gibi, alıp götürdüğünü gördüm. Sonra o kızsın, olacak şey mi! Eğer öyle ise çok önemli birşey olmalı. Gidip kendisini bulayım. Eğer kızdıysa bunun esaslı bir sebebi vardır.

DESDEMONA – Rica ederim gidip bulun.

Iago çıkar...

Mutlak devlete ait bir iştir. Venedik'ten gelen bir haber, yahut burada Kıbrıs'ta taşarlandığını haber aldığı bir hainlik onun berrak zihnini bulandırmış olmalı. Böyle zamanlarda insanın aklında büyük şeyler vardır, ama kızgınlığını küçük şeylerden alır. Mesele her halde böyle olacak. Bir parmağımız ağrıyorsa görsün, bütün vücudumuz bu acıyı duyar. Onlardan, bize hergün ay-

nı alâkayı göstermelerini beklememeliyiz. Tanrı kusuraumu affetsin Emilia; içimden, kahramanlık taslayıp, onu kalpsiz diye ithama kalkışıyordum; ama şimdi görüyorum ki şahidi kandırmışım ve o haksız yere mahkûm edilmiş.

EMILIA -- Sebep inşallah , zannettiğiniz gibi, devlet işleridir de sizin hakkınızda her hangi bir şüphe yahut kıskançlık yoktur.

DESDEMONA -- Ah, buna sebep olacak hiçbir şey yapmadım ki!

EMILIA -- Ama kıskanç insanlar böyle cevap dinlemezler. Onlar sebep var diye değil, kıskanç oldukları için kıskançtırlar. Bu kendi kendini peydahlayan, kendi kendini doğuran bir canavardır.

DESDEMONA -- Tanrı bu canavarı Othello'nun zihninden uzak tutsun.

EMILIA -- Amin efendim.

DESDEMONA -- Gidip kendisini arayayım. Cassio, buralarda dolaşsın: Othello uysal davranırsa meseleyi tekrar gündeme getirir, var kuvvetimle onun gerçekleşmesine çalışırım.

CASSIO -- Hizmetkârınız size müteşekkirdir.

Desdemona ile Emilia, çıkarlar.

Biancoa girer.

BIANCA -- Uğurlar olsun dostum Cassio!

CASSIO -- Buralarda ne arıyorsun? Nasılsın benim güzel Biancam? Vallahi sana geliyordum sevgilim.

BIANCA -- Ben de senin oturduğun yere gidiyordum, Cassio. Bir hafta hiç görünmemek ha! Yedi gün yedi gece! Yedi kere yirmi dört saat! Hem de sevgililerin birbirinden uzak geçen her bir saati yelkovanın yedi kere yirmi dört saat devrinden daha can sıkıcı olduğu halde! Bu hesap insanın içini bunaltıyor.

CASSIO -- Beni affet Bianca, o sıralarda zor ve ağır düşünceler altında eziliyordum. Ama herşey düzelir düzelmez sana olan bu borcumu öderim.

Desdemona'nın mendilini verir.

Şunun örneğini çıkarıver..

BIANCA -- Ah Cassio, bu da nereden çıktı? Yeni bir dostun hediyesi olmalı. Acısını o kadar duyduğum ayrılığın sebebini şimdi anlıyorsun! Demek böyle ha? Ah, ah...

CASSIO -- Hadi canım, vazgeç! Bunları senin zihnine şeytan sokuyor. Mendili bir sevdiğim vermiştir, hâtıradır diye kıskanmaya kalkıyorsun ama vallahi değil, Bianca.

BIANCA -- Ya öyleyse kimin?

CASSIO -- Bilmiyorum yavrum, odamda buldum, işlemesi hoşuma gitti, sahibi aramadan örneğini çıkartmak istiyorum. Al da çıkarıver. Hem şimdilik beni biraz unut.

BIANCA -- Bırakayım mı! O da neden oluyor?

CASSIO – Burada kumandanın emrini bekliyorum, yanımda bir kadın görmesini istemem, işime de gelmez.

BIANCA – Vay efendim, niçin?

CASSIO – Seni sevdiğim için işime gelmez değil.

BIANCA – Ama sevmediğin için! Hadi, beni yola kadar çıkar; hem seni akşama erken görecektiyim söyle?

CASSIO – Seninle ancak biraz yürüyebilirim, çünkü burada emir bekliyorum, ama yakında görmeye gelirim

BIANCA – Pekâlâ, buna da razıyım.

Çıkarlar.

DÖRDÜNCÜ PERDE

BİRİNCİ SAHNE

Kıbrıs Şatonun önü.

OTHELLO ile IAGO girerler.

IAGO – Öyle mi sayacaksınız?

OTHELLO – Saymak mı ligo!

IAGO – Ne; kimse yokken öpmek...

OTHELLO – Caiz olmayan bir öpüşme.

IAGO – Yahut dostu ile yatakta bir iki saat yatmak fenalık düşünmedikten sonra?

OTHELLO – Yatakta yatmak, sonra fenalık düşünmemek ha ligo! Bu, şeytani aldatmaya kalkmak olur.

Hem namuslu kalmak kaygısında olup hem bu türlü davrananlar şeytana uymakla kalmazlar Tanrı'yı da kendilerine uydurmaya çalışırlar

IAGO – Bir kusur yoksa bağışlanabilir. Ama ben karıma bir mendil verirsem...

OTHELLO – E, o vakit.

IAGO – Mendil onun demektir efendim; onun olunca da, öyle zannediyorum ki, istediğine verebilir.

OTHELLO – Namusu da kendinin; onu da istediğine verebilir mi?

IAGO – Namus görünmez bir cevherdir; çoğu kez ona sahip olmayanlar sahipmiş gibi görünürler. Ama mendile gelince...

OTHELLO – Vallahi, onu unutmaya bakıyorum. Diyordun ki... Ah, vebalı eve felâket haberi getiren karga gibi hatırıma geliyor o: mendilim Cassio da.

IAGO – Evet, ne çıkar?

OTHELLO – Artık bu iş öncekine benzemiyor..

IAGO – Ya onu size ihanet ederken gördüğümü söyleseydim ne olacaktı? Ya kendi ağzından işittim deseydim... Zira öyle alçaklar vardır ki, ya kendi zorlarıyla birini baştan çıkarırlar, yahut bir aşiftenin gönlünü hoş ettiler mi bunu meydana vurmasalar olmaz.

OTHELLO – Cassio birşey söyledi mi?

IAGO – Söyledi efendim; ama merak etmeyin, yorumlanacak kadarını, fazlasını değil!

OTHELLO – Ne dedi ?

IAGO – Vallahi şey yaptığını... bilmiyorum ne yapmış.

OTHELLO – Ne? Ne?

IAGO – Yatmış...

OTHELLO – Desdemonla ile birlikte mi?

IAGO – Birlikte yahut üstüne nasıl isterseniz.

OTHELLO – Birlikte yatmak! Üstüne yatmak ! Üstüne yatmak malını gaspetmek demektir.

Birlikte yatmak, işte bu iğrenç! Mendil... İtirafılar.. Mendil! İtiraf ettirip sonra, yaptığına karşılık şaşmalı. Yahut önce şaşmalı, sonra itiraf ettirmeli. Düşündükçe ürperiyorum. Sahiden bir şey olduğunu bilmesi tabiat bu kadar derin bir heyecana tutulmaz. Beni böyle sarsan kelimeler değil. Puf! Burun buruna, kulak kulağa, dudak dudaka... Nasıl olur? İtiraf etti ha? Mendil ha? Ah. iblis!

No'et gelip değer.

IAGO – Zehrim etkisini sürdürüyor! Her söze inanan sersemle böyle avlanır; iffet sahibi birçok kadın da, hiç suç işlemeyen, böyle kötülenir işte. Ne var efendim! Othello!

Cassio girer.

Hayır ola Cassio!

CASSIO – Ne oldu?

IAGO – Efendim sara nöbetine tutuldu; bu ikincisi oluyor, bir nöbet de dün gelmişti.

CASSIO – Şakaklarını ov

IAGO – Aman, sakın ha! Baygınlık sükûnetle kendi kendine geçsin; yoksa ağzı köpürür, sonra çığırından çıkıp deli gibi bir hal alır. Bakın kımıldıyor, siz azıcık çekilin, birazdan kendine gelir: o gittikten sonra sizinle önemli bir iş hakkında görüşmek istiyorum.

Cassio çıkar.

Ne oldu, kumandan? Başınızı bir yere vurmadınız ya?

OTHELLO – Benimle eğleniyor musun?

IAGO – Sizinle eğlenmek mi? Yok vallahi. Bahtınıza razı olsanız iyi olacak.

OTHELLO – Boynuzlanan erkek acaip bir hayvandır, bir canavardır.

IAGO – Öyleyse kalabalık şehirlerde pek çok canavar, bir hayli da uslanmış, ayip hayvan var.

OTHELLO – Cassio itiraz etti mi?

IAGO – İyi efendim, erkek olun; düşünün ki her evlenen adamın hali sizinki gibidir: şu sırada milyonlarcası var ki her gece lekelenmiş yataklarda yatıyorlar da korkmadan kendilerinin olduğuna yemin ediyorlar. Sizin vaziyetiniz daha iyi! Endişesiz yatağında bir kahveyi öpmek, sonra da onu masum zannetmek cehennem azabıdır, iblisin en iyi eğlencesidir! Hayır, ben bilmek isterim; kendimin ne olduğunu biliyor muyum, onun da ne olacağını bilirim.

OTHELLO – Ah sen akıllısın, bu muhakkak.

IAGO – Siz azıcık bir kenarda durun. Sabırlı davranın. Sizin gibisine hiç yakışmayan bir heyecanla üzüntünüzden kendinizi kaybettiğiniz sırada buraya Cassio geldi; baygınlığınızı bahane edip atlattım, biraz

sonra dönüp benimle konuşmasını söyledim, olur dedi. Kuytu bir köşeye çekilin ve yüzünün her bir çizgisinde beliren alaylara, beğenmezliğe dikkat edin. Çünkü ona hikâyeyi yeniden anlattıracağım: nerede, nasıl, kaç kere, ne kadar zaman önce, ne zaman karnızla ilişkide bulundu ve bir daha ne zaman bulunacak. Sade tavrına dikkat edin, diyorum. Kuzum sabırlı davranın; yoksa, heyecanınızın elinde oyuncaksınız derim, erkek değilsiniz.

OTHELLO – İşitiyor musun Iago? Sabrım çok şeytanca olacak, ama işitiyor musun? Çok kanlı.

IAGO – Yersiz değil; ama her şeyin vaktini gözetin, gizlenecek misiniz?

Othello çekilir.

Şimdi, kendini yatarak yiyeceğini giyeceğini edinen o pis kadın Bianca hakkında Cassio'yu sorguya çekerim. Sürtük, herife fena halde tutkun: zaten fahişelerin akıbeti bin kişiye oyun ettikten sonra bir kişiye oyuncak olmaktır. Cassio ondan bahsedildiğini işitince kahkahayla gülmekten kendini alamaz, işte geliyor..

Cassio girer.

O güldükçe Othello çileden çıkacak: kör kıskançlığı zavallı Cassio'nun gülüşlerine, hareketlerine, tasasız haline büsbütün yanlış mânalar verecek. Şimdi nasılsınız bakalım tegmen?

CASSIO – Yokluğu beni öldüren bir isimle hitabetiğin için eskisinden daha fenayım.

IAGO – Desdemona'yı zorlayın, işiniz olmuş demektir. Hele bu iş Bianca'nın elinde olsaydı muradınıza ne çabuk ererdiniz, değil mi?

CASSIO – Zavallı biçare!

OTHELLO – Bak, nasıl da gülmeye başladı!

IAGO – Ben hiçbir kadının bir erkeği bu derece sevdiğini görmedim.

CASSIO – Ah zavallı sersem! Doğrusu, beni seviyor sanırdım..

OTHELLO – Şimdi de yalandan inkâr ediyor, sonra kahkahasıyla meydana vuruyor.

IAGO – Duydunuz mu Cassio?

OTHELLO – Şimdi vakayı tekrar anlatın diye Iago ısrar ediyor; aferin, aferin.

IAGO – Bianca herkese kendisiyle evleneceğinizi söylüyormuş: böyle birşey düşünüyor musunuz?

CASSIO – Hah hah ha!

OTHELLO – Zafer şenliği mi yapıyorsun, Romalı? Zafer şenliği mi yapıyorsun?

CASSIO – Ben onunla evlenecekmişim ha! Ne, bir orospuyla mı! Tanrım, aklıma biraz olsun acı, onu bu derece işe yaramaz zannetme! Hah hah ha!

OTHELLO – Ya ya ya, kazanan güler.

IAGO – Vallahi, dolaşan rivayete göre öyle evlenecek mişsiniz?

CASSIO – Kuzum doğru söyle.

IAGO – Namussuzum doğru söylüyorum.

OTHELLO – Beni yenmeği başardın? Peki!

CASSIO – Bu aşüftenin kendi uydurduğu bir yalan. Onunla evleneceğimi aklına koymuş, ama ben söz verdim diye değil, kendi hesabına uygun geliyor da ondan.

OTHELLO – Iago işaret ediyor, şimdi herhalde hi kayeye başlayarak.

CASSIO – Daha demin buradaydı, peşimden her yere geliyor. Geçende deniz kenarında bir kaç Venedikli ile konuşuyordum haspa oraya da geldi. Vallahi boynuma böyle sarıldı!

OTHELLO – Ah sevgili Cassio! diye olmalı;

CASSIO – Böyle asılıp boynumda çırpındı; böyle çekip sürükledi. Hah hah ha!

Anlaşılan onunla alışverişi kesmeli

IAGO – Hele bakın! Kendi de geliyor işte.

CASSIO – Bu da sansarın bir başka türlü! Kokulusu.

Bianca girer.

Ne diye bana musallat oluyorsun?

BIANCA – Sana şeytanla dişisi musallat olsun! O mendili bana ne diye verdin? Sersemlik ettim de onu aldım. Örneğini çıkarı almışım! Odanda bulup ta orada kimin bırakığını biliyeceğin bir el işine çok benziyor doğrusu! Bu bir aşüftenin hediyesidir. Bir de

örneğini çıkaracağım ha! Al, yavukluna ver, nereden al-dinsa oraya; ben örneğini filân çıkaramam.

CASSIO – Ne oluyor benim tatlı Bianca'm? O nasıl söz öyle?

OTHELLO – Tanrı hakkı için o mendil benim ki olacak.

BIANCA – Bu akşam de yemeğe geldin geldin, yoksa bir daha bekleme herşeyi unut gitsin.

Çıkar.

IAGO – Koş arkasından da ona yetiş!

CASSIO – Doğru, gitmem lazım, yoksa sokakta yaygara koparır.

IAGO – Akşam yemeğine onda mısınız?

CASSIO – Vallahi, niyetim var.

IAGO – Eh, belki buluşuruz, çünkü sizinle bilhas-sa görüşmek istiyorum.

CASSIO – Ne olur gelmeyi unutmayın?

IAGO – Hadi, pekala.

OTHELLO, (İlerleyerek) – Onu ne türlü geberteyim Iago?

IAGO – Yaptığı kötülükle nasıl keyifleniyordu gördünüz mü?

OTHELLO – Ah Iago!

IAGO – Mendili de gördünüz mü?

OTHELLO – Benimki miydi?

IAGO – Vallahi sizinkiydi. Görün, karınız olacak o beyinsize ne kadar kıymet veriyor. Desdemona mendili ona vermişti, o da orospusuna vermiş.

OTHELLO – Ne olurdu, onun canını işkence ede ede çıkarabilseydim. Nefis bir kadın! Güzel bir kadın! Tatlı bir kadın!

IAGO – Yo, onu unutmamalıdır.

OTHELLO – Evet, bu gecedan tezi yok gebersin, ortadan kalksın, belasını bulsun; bu yaptıklarından sonra sağ kalacak değil. Hayır, kalbim taş kesildi, ona vurdukça elimi acıtıyor. Ah, dünyada ondan daha tatlı bir mahluk olamaz! Ah, bir imparatorun yanında yatmaya ve ona iş buyurmaya layık bir kadındı.

IAGO – Yok, sizin işiniz bu değil.

OTHELLO – Vazgeç canım! Ben sade meziyetlerini söylüyorum; iğne işlerinde ne hünerliydi; saz çalsa insanı hayran ederdi; ah şarkısı ile vahşi hayvanları uslandırdı; ne yüksek bir zekası, ne zengin bir hayal gücü vardı!

IAGO – O yüzden de kabahati artıyor ya.

OTHELLO – Ah, bin kere, bin bir kere ah! Halbuki huyu ne tatlıydı.

IAGO – Evet, lüzumundan fazla.

OTHELLO – Orası muhakkak. Ama yine de insana verdiği acı, Iago! Ah Iago, insana verdiği acı, Iago!

IAGO – Eğer onun günahlarından bu kadar zevk alıyorsanız, izin verin kötülük etsin. Çünkü, bu size fena gelmedikten sonra kimseyi ilgilendirmez.

OTHELLO – Onu kesip parça parça edeceğim; bana boynuz taktırırsın ha!

IAGO – Ah, kötülük onun özünde varmış.

OTHELLO – Hem de emrimdeki bir askerle!

IAGO – Bu daha da kötü.

OTHELLO – Bana bir zehir bul Iago; hemen bu gece. Vücudu ve güzelliği yine aklımı çelmesin diye ona çıkışmayacağım. Hemen bu gece Iago.

IAGO – Bu işi zehirle yapmayın; onu yatağında, leke sürdüğü yatakta boğun.

OTHELLO – İyi, iyi; bundaki adalet hoşuma gitti, pek güzel.

IAGO – Cassioya gelince; bırakın onun hakkından ben geleyim. Gece yarısına varmadan size haber getiririm.

OTHELLO – Çok iyi

Içerden bir borazan sesi.

Bu borazan sesi de nedir?

IAGO – Venedikten bir şey olmalı. Düka Lodovico'yu göndermiş; bakın karınız da onun yanında.

Lodovico, Desdemona ve hizmetkarlar girerler.

LODOVICO – Sizi selamlarım, değerli kumandan!

OTHELLO – Ben de bütün kalbimle, efendim.

LODOVICO – Venedik Dükası ile Senatörler selamlarını gönderdiler.

Kendisine bir name verir.

OTHELLO – Onların arzularını bildiren fermanı öperim.

Nameyi açar okur.

DESDEMONA – Yine ne haberler var. Lodovico kardeşimiz?

IAGO – Sizi gördüğüme çok sevindim sinyor, Kıbrıs'a hoş geldiniz.

LODOVICO – Teşekkür ederim. Tegmen Cassio nasıl?

IAGO – Hayatta efendim.

DESDEMONA – Kardeşim, onunla efendim arasında hiç yakışık almayan bir anlaşmazlık oldu; ama siz her şeyi düzeltirsiniz artık.

OTHELLO – Bundan emin misiniz?

DESDEMONA – Efendim?

OTHELLO, (Okur) – “Bunu yapmayı ihmal etmeyin, zira.”

LODOVICO – Bir şey söylemedi; kağıdı okumakla meşgul. Efendimizle Cassio arasında bir ayrılık mı var?

DESDEMONA – Hem de çok acınacak bir ayrılık. Onları barıştırabilmek için her şeyi yapardım, çünkü Cassio'yu severim.

OTHELLO – Cehennem ateşleri!

DESDEMONA – Efendim?

OTHELLO – Aklınız başınızda mı?

DESDEMONA – Nasıl, kızdı mı?

LODOVICO – Belki de mektuba sinirlenmiştir; çünkü yerine Cassio'yu bırakarak memlekete dönmesini emrediyorlar sanırım.

DESDEMONA – Doğrusu buna sevindim.

OTHELLO – Öyle mi!

DESDEMONA – Efendim?

OTHELLO – Sizi, kendinizi kaybetmiş gördüğüme memnunum.

DESDEMONA – Ne oluyor sevgili Othello?

OTHELLO – Ifrit!

Tokat vurur.

DESDEMONA – Buna hak etmemiştim.

LODOVICO – Efendimiz, Venedik'te buna kimse inanmayacaktır, hatta kendim gördüğüme yemin etsem bile. Olacak şey değil. Kendisinden özür dileyin, ağlıyor.

OTHELLO – Ah ifrit, ifrit! Eğer toprak kadın göz yaşlarınaan gebe kalsaydı, bunun gözünden düşecek her damla bir timsah olurdu. Önümden çekil!

DESDEMONA – Önünüzde durup sizi öfkeliendirmek istemem.

Gitmektedir.

LODOVICO – Doğrusu itaatkar bir kadın. Efendimizden rica ederim, kendisini geri çağırın.

OTHELLO – Madam!

DESDEMONA – Efendim?

OTHELLO – Niçin istemiştiniz efendim?

LODVICO – Kim, ben mi?

OTHELLO – Evet kendisini geri döndürmemi istemiştiniz. Efendim, o döner döner yine de yoluna gider, yine de döner. O ağlayabilir de efendim, ağlayabilir. İtaatkardır da, dediğiniz gibi itaatkar, çok itatkar. Siz ağlamanıza devam edin. Bana gelince efendim memlekete dönmem emrediliyor. Siz çekilin, biraz sonra sizi çağırırım. Emirnameye itaat ediyorum efendim, Venedik'e döneceğim. Haydi, defol!

Desdemona çıkar.

Yerime Cassio geçecektir. Bu gece beraber yemek yemenizi rica ediyorum efendim. Kıbrıs'a hoşgeldiniz efendim. Kızgın tekeler sizi!

Çıkar.

LODOVICO – Bütün senatomuzun her hususta iş bilen dedikleri asil Mağripli bu mu? İhtiraslar sarsamaz

denen tabiat; kaza kurşunu sıyıramaz, tesadüf oku işleyemez denen sağlam kişi bu mu?

IAGO – Çok değişti.

LODOVICO – Akli başında mı? Zihninde bir bozukluk olmasın?

IAGO – Neyse ne. Onu eleştirmek bana düşmez. Eğer olması gerektiği gibi değilse, keşke olsa derim!

LODOVICO – Ne, karısını tokatlamak ha.

IAGO – Doğru, o pek hoş bir şey değildi. Bununla beraber, keşke o tokatın da beterini görmesek derim!

LODOVICO – Bu türlü davranmak adeti midir? Yoksa mektup kanını başına sıçrattı da bu işi ilk defa mı yapıyor?

IAGO – Ah ah! Neler görüp neler bildiğimi söylemek namusuma yakışmaz. Kendiniz göreceksiniz; o vakit, benim söylememe lüzum kalmadan, onu kendi yaptıkları ile siz tanıyacaksınız. Sadece peşinden gidin, bakın ne yapıyor.

LODOVICO – Yazık ki onu yanlış tanımışım.

*İKİNCİ SAHNE**Othello ile Emilia girerler.*

OTHELLO – Demek bir şey görmedin?

EMILIA – Ne de işittim, hatta ne de aklıma getirdim.

OTHELLO – Evet, onu Cassio ile beraber gördün ama.

EMILIA – Gördüm, fakat bunda bir fenalık bulmadım. Hem de aralarında konuşulanların her bir kelimesini duydum.

OTHELLO – Nasıl, hiç fısıldaştıkları olmadı mı?

EMILIA – Asla efendim.

OTHELLO – Seni yanlarından da hiç uzaklaştırmadılar mı?

EMILIA – Hiçbir zaman.

OTHELLO – Desdemonanın yelpazesini, eldivenlerini getirmeye filan.

EMILIA – Asla efendim.

OTHELLO – Bu çok garip.

EMILIA – Günahı boynuma olsun ki Desdemona namusludur efendim. Buna, hiç şüphe etmeden bahse girerim. Eğer bunu aklınıza koyan bir melun varsa Tanrının gazabına gelsin, sürüm sürüm sürünsün! Eğer Desdemona namuslu doğru ve iffetli değilse dünyada mutlu olabilecek bir erkek olamaz.

OTHELLO – Söyle buraya gelsin, git.

Emilia çıkar.

Epeyce söyledi, ama bu kadar olsun söylemeyecek bir aşk tellahı da zaten beceriksiz sayılır. Düzenbaz sürtüğün biri, o pislik dolu sırları örtmeğe çalışıyor. Sonra da diz çöküp dua ediyor, gözümle gördüm.

Emilia, Desdemona ile birlikte döner.

DESDEMONA – Emriniz nedir efendim?

OTHELLO – Buraya gel bakalım güzelim.

DESDEMONA – Arzunuz nedir?

OTHELLO – Gözlerini göreyim, yüzüme bak.

DESDEMONA – Ne türlü korkunç bir düşünceye kapıldınız.

OTHELLO, (Emiliaya) – Kadınım, senin mesleğinden olanların becerecekleri yalnız bırakıp kapıyı kapamaktır. Bir gelen olursa öksürür yahut öhö dersin! Sanatın bu, sanatın! Haydi çekil.

Emilia çıkar.

DESDEMONA – Önünüzde diz çökerek yalvarırım, sözlerinizin manası nedir? Sözlerinizde öfkenizi seziyorum, ama sözlerinizi anlamıyorum.

OTHELLO. – Niye, nesin ki sen?

DESDEMONA – Karınızım efendim, sizin namuslu ve sadakatli karınız.

OTHELLO – Haydi, buna yemin et de belanı bul. Yoksa, meleklerle benzediğin için şeytanlar seni tutmaya korkar. Onun için çarpılacağın bela bir kat daha artsın: namusluyum diye yemin et.

DESDEMONA – Tanrı şahidimdir.

OTHELLO – Tanrı senin ne melun bir yalancı olduğuna şahittir.

DESDEMONA – Kime hıyanet ettim efendim? Kiminle ettim? Ne yalancılığı gördünüz?

OTHELLO – Ah Desdemona! Git! Git! Git!

DESDEMONA – Ah ne kara gün! Niye ağlıyorsunuz? Bu göz yaşlarına sebep olan ben miyim efendim? Eğer geri çağrılışınız babamın yüzündendir diye şüpheleniyorsanız kabahati bende bulmayın; onu eğer siz kaybettinizse ben de kaybettim demektir.

OTHELLO – Tanrı beni imtihana çekmek istediye dert verip dermanımı kesseydi; başıma her türlü musibet yağdırsa, beni alemin önünde küçük düşürseydi; boğazına kadar yoksulluk içinde yüzdürse, köle etse, bütün ümitlerimi kırsaydı yüreğimde yine bir parça sabır bulurdum. Fakat ah! Beni yerime kakıp kımıldamak bilmeyen parmağıyla zamanın alaylarına hedef yapıyor. Hatta buna da pekala dayanırdım. Fakat oradan, içine aşkımı sakladığım o hazineden, beni isterse hayata kavuşturan, isterse ölüme yollayan o yerden, varlığımın aşkını isterse besleyen isterse kurutan o pınardan çıkarılıp atılmak! Yahut da oraya sahip olmak, ama onu pis kurbagaların çiftleşip ürettiği bir su birikintisi halinde görmek! Bunu duyunca rengin mi attı? Sabret genç ve pembe dudaklı melek! Bak, ben cehennem gibi kapkarayım!

DESDEMONA – Asil efendim namuslu olduğuma inanıyordur elbet.

OTHELLO – Ah, bu derece güzel olan, koklayanın içini sızlatacak derecede tatlı kokan zararlı ot! Keşke hiç doğmamış olsaydım.

DESDEMONA – Yarabbi, acaba bilmeden ne günah işledim?

OTHELLO – Bu nefis kağıt, bu güzel kitap üstüne “kahpe” yazılsın diye mi yapıldı? Ne günah işlemişmiş! İşlemek mi? Ah orta malı seni! Eğer senin yaptıklarını söylesem yanaklarım ateş kesilir, temizliği yakıp kül eder. Ne günah işlemişmiş! Kokusundan gök burnunu tıkıyor, manzarasından ay gözünü kapıyor; her rastladığını öpen zampara rüzgar arzın oyuk çukurlarında susup kalıyor, olanı işitmemek istiyor. Ne günah işlemişmiş! Hayasız orospu!

DESDEMONA – Tanrım biliyor ya, bana haksızlık ediyorsun.

OTHELLO – Orospu değil misin?

DESDEMONA – Dinin hakkı için hayır. Eğer kendimi, kirli ve haram ellerden, efendim için muhafaza etmek orospuluk değilse ben de değilim.

OTHELLO – Nasıl, kahpe değil misin?

DESDEMONA – Ruhumun selâmeti hakkı için hayır.

OTHELLO – Nasıl olur!

DESDEMONA – Tanrı bizi affetsin!

OTHELLO – Sizden özür dilerim öyleyse. Ben sizi Othello ile evlenen o Venedikli düzenbaz kahpe zannettim. Hey, dükkânı cennetle karşı karşıya duran ve cehennem kapısına bakan kadın!

Emilia girer.

Sen sen, evet sen! İşimizi bitirdik. Emegine karşılık işte para. Kuzum sürgüyü sür, buluştuğumuzu da kimseye söyleme.

EMILIA – Bu adam kafasına ne koymuş yarabbi? Nasılsınız efendim, nasılsınız benim iyi hanımım?

DESDEMONA – Vallahi yarı uykudayım.

EMILIA – Hanımcığım, efendinin nesi var?

DESDEMONA – Kimin?

EMILIA – Kimin mi? Efendimin.

DESDEMONA – Efendin kim?

EMILIA – Sizin efendiniz, sevgili hanımım.

DESDEMONA – Benim yok ki. Bana bir şey söyleme Emilia, ağlayamıyorum, Halbuki sana ancak göz yaşlarıyla cevap verebilirim. Ne olur bu akşam yatağıma düğün çarşaflarımı ser, unutma. Kocanı da buraya çağır.

EMILIA – Her şey nasıl da değişti!

Çıkar.

DESDEMONA – Benim için bu daha uygun düşer, çok daha uygun. Ne yaptım ne ettim ki en küçük kusurum gözüne battı?

Emilia ile Iago girerler.

IAGO – Arzunuz nedir efendim? Neniz var?

DESDEMONA – Bilmiyorum. Küçükleri okutanlar bu işi tatlılıkla, kolay vazifeler vererek yaparlar. O da beni öyle azarlayabilirdi; çünkü doğrusu azarlanmak hususunda ben daha çocuğum.

IAGO – Ne oldu, efendim?

EMILIA – Ah Iago, efendim onu kahpe etti: Kendisine öyle inciten hareketlerde bulundu ki buna temiz bir kalb dayanmaz.

DESDEMONA – Ben onun dediği gibi bir insan mıyım Iago?

IAGO – Nasıl insan, güzel madam?

DESDEMONA – Efendimin dediği gibi bir insan mıyım, hani Emilia söyledi!

EMILIA – Ona kahpe dedi, sarhoş bir dilenci bile yanımdaki sürtüğe öyle laflar söylemez.

IAGO – Niye dedi acaba?

DESDEMONA – Bilmiyorum. Öyle bir şey olmadığımı eminim.

IAGO – Ağlamayın, ağlamayın. Ah, ne günlere kaldık!

EMILIA – Kendisiyle evlenmek isteyen o kadar asil adamdan, babasından, yurdundan, dostlarından kahpe denmek için mi vazgeçti? Bu durum insanı ağlatmaz mı?

DESDEMONA – Bu benim talihsizliğimden.

IAGO – Allâh hakettiğini versin! Nasıl böyle birden bire değişti?

DESDEMONA – Onu bir Tanrı bilir.

EMILIA. – Eger bu iftirayı cehennemlik, melun bir herif, dedikoducu, saman altından su yürüten bir hilekar, dolandırıcı köpeğin biri, mevki elde etmek için uydurmadıysa ben kafamı keserim. Dedigim doğru değilse beni assınlar!

IAGO – Haydi oradan, böyle bir iş yapacak kimse yok; olacak şey değil dedigin.

DESDEMONA. – Eger böyle işler yapacak bir adam varsa Allah günahlarını affetsin!

EMILIA – Darağacında affedilsin! Kemiklerini cehennemde kemirsinler! Ne diye bu kadına kahpe diyormuş? Kiminle bir kötülük yaparken görmüş? Nerede? Ne vakit? Ne suretle? Mağripli, çok kötü ruhlu, alçaklıkta usta fesatçı bir herif tarafından aldatıldı. Ah yarabbi, keşke böylelerini ortaya çıkarsan, sonra her namuslu ele bir kırbaç versen de çırcıplak etlerini kırbaçlatarak bu hınzırları dünyanın bir ucundan öbür ucuna sürsen!

IAGO – Haddini aşma!

EMILIA – Ah, öylelerine lanet olsun! Senin kafanı alt üst edip Mağripli ile benim aramda bir münasebet olduğundan şüphe ettiren de bu çeşit bir herifti.

IAGO – Sen kaçığın birisin, haydi oradan.

DESDEMONA – Ah iyi Iago, efendimin sevgisini tekrar kazanmak için ne yapsam? Sen iyi bir dostsun, git onu gör. Zira gökteki şu nur hakkı için, kendisini nasıl kaybettim bilmiyorum. Şurada diz çöküyorum. Eger onun sevgisine ihanet ettiysem; eger gözlerim, kulaklarım, her hangi bir hissim ondan başka bir erkekte zevk bulduysa; eger dün de bugün de yarın da hatta sil-

kip atarak boşamış olsa bile ona olan sevgim sonsuz kalmazsa rahat yüzü görmeyeyim! Zulüm çok şey yapabilir, onun zulmü de benim canıma kıyabilir; ama sevgimi asla sarsmaz. Kahpe kelimesini ağzıma alamıyorum; şimdi söyledim de midemi bulandırdı. Bu adı bana taktıracak fiili, bütün dünya nimetlerini verseler yine yaptıramazlar.

IAGO – Yalvarırım size, gönlünüz rahat olsun; bu, huysuzluktan başka bir şey değil. Devlet işleri onu bu hale getiriyor, o da size sataşıyor.

DESDEMONA – Başka bir şey olmasaydı da...

IAGO – Eminim. Hiçbadece budur.

Trampet çalar.

Bakın trampetler akşam yemeğine çağırıyor! Venedik'ten haber getirenler yemekte bekliyorlar. İçeri buyurun; hem ağlamayın, her şey yoluna girer.

Desdemona ile Emilia çıkarlar.

Roderigo girer.

IAGO – Ne haber Roderigo.

RODERIGO – Bana karşı dürüst hareket etmediğini görüyorum.

IAGO – Ne kusurumu gördünüz?

RODERIGO – Her gün bir yolunu bulup beni atlatıyorsunuz Iago. Şimdi fark ediyorum ki, bana en ufak

bir ümit vermek şöyle dursun, elimdeki fırsatları kaçırtıyorsun. Artık daha fazla katlanacak değilim. Şimdiye kadar sersemcesine çektiklerimi unutup avunmaya da hiç niyetim yok.

IAGO – Beni dinliyor musunuz Roderigo?

RODERIGO – Lüzumundan fazla dinledim; hem söylediginle yaptığın birbirini tutmuyor ki

IAGO – Beni çok haksızca itham ediyorsunuz.

RODERIGO -- Hakikaten başka bir şeyle değil. Elimde ne var ne yok harcadım. Benden, Desdemona'ya vermek için aldığım mücevherlerin yarısıyla bir rahibe baştan çıkarılırdı. Desdemona'nın onları aldığını ve birden bire bana karşı dostluk duyup alaka bağlayarak ümit ve cesaret verici haberler yolladığını söyledin; ama söylediklerinin arkasından birşey çıkmadı.

IAGO – Peki dediğin gibi olsun.

RODERIGO – Pekala imiş! Öyle olsunmuş! Be adam, öyle olsun filan dinlemem! Buna rezalet derim ben vallahi. Maskara edildiğimi anlamaya başlıyorum artık.

IAGO – Pekala

RODERIGO – Sana, pekalalık bir şey yok diyorum. Desdemona'ya kendimi tanıtacağım. Eğer mücevherlerimi geri verirse onu elde etmekten vazgeçerim. Meşru olmayan yollara saparak kendisine ricada bulunduğum için pişman olduğumu söylerim. Yoksa, emin ol ki hakkımı senden arayacağım.

IAGO – Nihayet adamı gibi laf ettim!

RODERIGO - Evet, hem katiyen yapmaya karar verdiğimden fazla da bir şey söylemedim.

IAGO – Eh, mert olduğunu şimdi anlıyorum. Şu dakikadan itibaren senin hakkındaki kanaatim eskisinden daha iyidir. Elini ver Roderigo. Ayrıhimde düşünüşün çok yerinde, fakat yemin ederim ki sana karşı dürüst olmaya çalışıyorum.

RODERIGO – Öyle gözüküyor.

IAGO – Öyle gözükmediğini tasdik ederim; şüpheden de yerli yerinde bir şüphedir. Ama Roderigo, sende şimdi her zamandan daha kuvvetli sebeplerle mevcudiyetine inandığım şey, yani niyet cesaret ve mertlik sahiden varsa her gece ortaya koy. Eğer öbür gece de Desdemona'yı elde etmezsen beni ele ver; canıma kıymakta da serbestsin.

RODERIGO – E, ne yapacağım? Mantıklı bir şey mi söyleyeceklerin?

IAGO – Efendim, Venedik'ten hususi bir heyet Othello'nun yerine Cassio'yu getirmeye gelmiş.

RODERIGO – Sahi mi? Öyle ise Othello ile Desdemona yine Venedik'e dönüyorlar.

IAGO – Yo, hayır, Cezayir'e gidiyor; güzel Desdemona'yı da beraberinde götürüyor meğer ki her hangi bir hâdise onu burada alıkoysun. Bu maksat için de Cassio'nun ortadan kalkmasından daha katı bir çare ilamaz.

RODERIGO – Ortadan kalması demekle ne demek istiyorsun?

IAGO – Ne olacak demek istediğim; onu, Othello'nun yerine geçemeyecek bir hale getirmek, onu ortadan kaldırmak.

RODERIGO – Bunu da benim yapmamı istiyorsun, öyle mi?

IAGO – Evet, eğer kendi çıkarınıza bakmaya ve hakkınızı aramaya cesaretiniz varsa! Bu akşam bir fahişe ile yemek yiyecek, ben de oraya onların yanına gideceğim. Henüz başına konan talih kuşundan haberi yok. Onu çıkarken gözetleyin. Ben bunun saat on iki ile bir arasında olmasını sağlarım, o vakit onu isteginiz gibi yakalarsınız. Ben yakınınızda olurum, size yardım ederim ve onu birlikte haklarız. Haydi şaşırmayın; benimle gelin. Onun ölümünün gerekli olduğunu size göstereceğim, ki kendi kendinize, öldürmem gerek, diyeceksiniz, yemek vakti çoktan geldi, gece epey ilerledi, haydi iş başına.

RODERIGO – Bu iş hakkında daha fazla bilgi edinmem gerek.

IAGO – Öğreneceksiniz, bir diyeceğiniz de kalmayacak...

Çıkarlar.

ÜÇÜNCÜ SAHNE

Şatoda başka bir oda.

OTHELLO, LODOVICO, DESDEMONA, EMILIA ve hizmetkârlar girerler.

LODOVICO – Çok rica ederim efendim, daha fazla gelip rahatsız olmayın.

OTHELLO – Yürümek bana iyi gelecektir.

LODOVICO – Madam, hayırlı geceler, size saygılarımı sunarım.

DESDEMONA. – Hizmetinizle bahtıyar olduk.

OTHELLO – Geliyor musunuz efendim? A... Desdemona!

DESDEMONA – Efendim?

OTHELLO – Hemen yatıp uyuyun; ben gecikmem, dönerim. Orada duran hizmetçinizi bırakın gitsin; unutmayın.

DESDEMONA – Peki efendim.

EMILIA – Şimdi nasıl? Daha sakın, görünüyor.

DESDEMONA – Hemen döneceğini söyledi, yatmamı emretti ve seni buradan uzaklaştırmamı istedi.

EMILIA. – Beni uzaklaştırmamızı mı?

DESDEMONA – Kendisi öyle istedi, onun için Emilia'cığım bana gece giyeceklerimi ver, sonra git rahat et. Bu sıralarda onu kızdırmayalım.

EMILIA – Keşke ona hiç rastlamamış olsaydınız.

DESDEMONA – Öyle deme: gönlüm ona o kadar hayran ki aksiliğinde, kızgınlıklarında bile bir sevimlik, bir güzellik var.

EMILIA – O istediğiniz çarşafian yatağa serdim.

DESDEMONA – İyi. Vallahi insan bazen ne saçma şeyler düşünüyor! Ben senden önce ölürsem, ne olur, beni o çarşaflardan birine sar.

EMILIA – Hadi hadi, neier söylüyorsunuz.

DESDEMONA – Annemin Barbara adlı bir hizmetçisi vardı; birini seviyordu; sevdiği adam aklını oynattı, onu bırakıp gitti. Kız bir söğüt şarkısı söylerdi; eski bir şarkıydı, ama onun düştüğü duruma uygun bir şarkıydı. Sonra da onu söyleyerek öldü ya. O şarkı bu gece aklımdan çıkmıyor. Kendimi bıraksam boynumu büküp zavallı Barbara gibi o şarkıyı söyleyeceğim. Haydi, durma.

EMILIA – Gidip geceliğinizi getireyim mi?

DESDEMONA – Hayır; şuradaki iğneyi çıkar. Şu Lodovico hoş bir adam.

EMILIA – Yakışıklı bir adam.

DESDEMONA – Güzel konuşuyor.

EMILIA – Venedik'te tanıdığım bir kadın var ki onun alt dudacağının bir teması için yalır. ayak Kudüs'e kadar yürürdü.

DESDEMONA – (*Şarkı söyler*)

Zavallıcık bir ağacın altına oturmuş iç çekiyordu;

Söğüt yeşil söğüt deyin.

Eli göğsünde, başı dizindeydi:

Söğüt söğüt söğüt deyin.

Taze ırmaklar yanında akıyor, iniltisini mırıldanıyorlardı;

Söğüt söğüt söğüt deyin.

Gözlerinden akan tuzlu yaşlar taşları yumuşatıyordu.

Şunları bir kenara koy.

Söğüt söğüt söğüt deyin.

Kuzum, çabuk ol: nerdeyse geliyor.

Deyin, yeşil söğüt bana çelenk olsun.

Onu kimse kabahatli bulmasın: beni hor görsün, makbulüm.

Yo, sonra o gelmiyor. Dinle bak! Kapiya kim vuruyor?

EMILIA – Rüzgâr.

DESDEMONA.

Sevgilime hıyanet dedim: o karşılık ne dedi?

Söğüt söğüt söğüt deyin.

Eğer ben kadınların peşinden, gidersem,

İyi ya, ben de daha çok erkeklerle yatarım.

Haydi, artık git, gecen hayırlı olsun. Gözüm seyiriyor: bu ağlamaya mı alâmettir?

EMILIA – İkisinin bir alâkası yok ki.

DESDEMONA – Öyle dendiğini işitmiştim. Ah bu erkekler! Söyle bana Emilia, kocalarını çirkin bir şekilde aldatan kadınlar olacağına inanıyor musun?

EMILIA – Öyleleri de vardır elbet.

DESDEMONA – Dünyayı verseler böyle bir şey yapar mısın?

EMILIA – Niye, siz yapmaz mısınız?

DESDEMONA – Gökteki şu nur hakkı için, hayır!

EMILIA – Gökteki şu nur hakkı için benden de hayır!

DESDEMONA – Dünyayı verseler böyle bir şey yapar mısın?

EMILIA – Dünya kocaman bir şey; küçük bir kusura çok paha biçmek olur.

DESDEMONA – Sahiden olsa yapmazsın sanırım..

EMILIA – Sahiden olsa yapardım vallahi; yaptıktan sonra da bozardım. Doğrusu böyle bir işi ne yüzük, ne birkaç boy keten bezi, ne elbise, ne eteklik, ne başlık, ne de birkaç kuruş için yaparım. Ama kim kocasını, bir hükümdar yapmak için boynuzlamaz? Bu uğurda cehennem göze alırım.

DESDEMONA – Böyle bir günahı, bütün dünya için de olsa işlersem Tanrı beni cezalandırsın.

EMILIA – Neden? Bu dünyada işlenen hata bu dünyada işlenmiş bir hatadır. Emegine karşılık insan dünyaya hâkim olunca hatası da kendi dünyasında işlenmiş olur, onu da çabucak düzeltebilir.

DESDEMONA – Hiç sanmam ki dünyada böyle bir kadın olsun.

EMILIA – Vardır hem de dünyayı dolduracak kadar çok. Ama ben, eğer kadınlar yanlış yola sapıyorsa, kabahat kocalarındır derim: tutup bize aldırış etmezler, hazinelerimizi yabancı kucaklara dökerler; yahut olmayacak kıskançlıklara kapılır, bizi baskı altında tutar, döverler; inat için eskiden verdiklerini azaltmaya kal-

karlar. Bizim de damarımız yok mu sanki? Nazik olmamız intikam almamızı engellemez. Kocalar akıllarına koysunlar ki karıları da kendileri gibi duygu sahibidir, onlar da kocaları gibi görür, koku duyar, damakları tatlıyı, ekşiyi hisseder. Bizi başkalarıyla değiştikleri zaman yaptıkları nedir? Eğlence mi? Ya bizim de - erkekler gibi sevgimiz, eğlence arzumuz, zaafımız yok mu? Öyle ise bize iyi muamele etsinler, yoksa bilsinler ki, işlediğimiz kötülüklerin sebebi onların bize yaptıkları kötülüklerdir.

DESDEMONA.— Geçen hayırlı olsun, gecen hayırlı olsun. Tanrı hana fenadan fenalık kapmayı değil, iyilik çıkartmayı öğretsin.

Çıkarlar.

BEŞİNCİ PERDE

BİRİNCİ SAHNE

Kıbrıs'ta Bir sokak.

Iago ile Roderigo girerler.

IAGO – Şurada, şu sundurmanın arkasında dur; o az sonra gelir, kılıcını kınından çek ve onun gelmesini bekle. Hızlı ol. Bir şeyden korkma, ben senin kolunun dibindeyim. Bu iş bizi ya batıracak, ya çıkaracak; onun için kararlı ol.

RODERIGO – Yakınlarda ol, belki işi beceremem.

IAGO – Burada, ta yanındayım. Atak ol; hadi yeri-ne geç.

Çekilir.

RODERIGO – Bu işe pak fazla heves'im yok. Ama, Iago bana akla yatkın sebepler gösterdi: Ortadan sadece bir adam kalkmış olacak, kılıcımı şöyle yaptım mı ölecek.

IAGO – Bu ahmak delikanlıyı iyice kızıştırdım, işte bir işaretime bakıyor. Şimdi ister o Cassio'yu, ister Cassio onu, ister ikisi birbirini öldürsün; her iki şekilde de kazançlı çıkan ben olacağım. Eğer Roderigo sağ kalırsa, benim kendisinden Desdemona'ya hediye diye sızdırdığım altın ve mücevherleri tamamen ödememi isteyecek, buna meydan vermemeli. Eğer geride Cassio kalırsa, hayatının temiz bir güzelliği var ki beni çirkin gösteriyor; Othello, olanları ona anlatarak beni ele verebilir. O bakımdan büyük bir tehlike içindeyim. Hayır, Cassio'nun ölmesi lâzım. Öyle olsun. Geliyor.

Cassio girer.

RODERIGO – Yürüyüşünden tanıdım. Alçak, geber işte!

Kılıcını bir kere saplar.

CASSIO – Bu vuruş sahiden canına okuyacaktı, neyse ki yelegim senin bildiğinden daha sağlam. Bakayım seninki de öyle mi!

Yaralar.

RODERIGO – Ah, bittim!

*Iago arkadan gelerek
Cassio'yu bacağından yaralar ve çıkar.*

CASSIO – Ayağım gitti! İmdat! Cinayet var! Cinayet!

Othello girer.

OTHELLO – Cassio'nun sesi; Iago sözünü tuttu.

RODERIGO – Ah ne hayvanlık ettim!

OTHELLO – Evet yanılmamışım.

CASSIO – Ah imdat! Işık! Bir cerrah!

OTHELLO – O. Ah, arkadaşının uğradığı haksızlığa bu kadar asilce alınan namuslu, hak sever ve cesur Iago. Bana örnek oluyorsun! Sürtük, sevgilin ölü yatıyor, senin cehennemlik olan sonun da hızla yaklaşmakta; kahpe, geliyorum. O büyüleyen gözlerin kalbimden silindi. Şehvet kokan yatağın şehvetin kanıyla lekelencek

Çıkar

CASSIO – Hey! Nöbetçi yok mu? Yoldan geçen yok mu? Cinayet var, cinayet!

Lodovico ile Gratiano girerler.

GRATIANO – Bir felâket olmalı; bağrısmalar korkunç.

CASSIO – Ah imdat!

LODOVICO – Dinleyin!

RODERIGO – Ah, bedbaht sefil!

LODOVICO – İki üç kişi inliyor. Gece etraf çok karanlık Belki de mahsus yapıyorlar; daha fazla yardım almadan yanlarına gitmeyelim, tehlikeli olur.

RODERIGO – Kimse gelmiyor mu? Demek kanım aka aka öleceğim.

LODO VICO – Dinleyin!

Elinde ışıkla, Iago girer.

GRATIANO – İşte, üstünde geceliğiyle biri geliyor, elinde ışık var, silâh da almış.

IAGO – Kim var orada? Cinayet diye bağırın kimin sesi?

LODOVICO – Bilmiyoruz.

IAGO – Bir çığlık işitmediniz mi?

CASSIO – Burada burada! Allah rızası için bana yardım edin!

IAGO – Ne var?

GRATIANO – Galiba bu Othello'nun çavuşu.

LODOVICO – Ta kendisi, çok yiğit bir kişidir.

IAGO – Kimsin sen, öyle acı acı bağırıyorsun?

CASSIO – Iago sen misin? Ah, mahvoldum, alçaklar canıma kıydılar! Bana yardım et.

IAGO – Ne. Tegmen, siz ha! Bu işi hangi alçak yaptı?

CASSIO – Bir tanesi buralarda.

IAGO – Ah, hain herifler! Hey orada duranlar, kimsiniz? Biraz yardım edin.

Lodovico ile Gratiano yaklaşırlar.

RODERIGO – Ah, buraya bana da yardıma gelin!

CASSIO – İşte onlardan biri.

IAGO – Kaatil herif! Ah alçak!

Roderigoyu bıçaklar.

RODERIGO – Ah melun Iago! İnsaniyetsiz köpek!

IAGO – Karanlıkta adam öldürmek ha! Bu kanlı haydutlar nerede? Şehir ne kadar sessiz! Hey! Cinayet var, cinayet! Siz kiminiz? İyi niyetle mi geliyorsunuz, kötü niyetle mi?

LODOVICO – Deneyince anlarsınız.

IAGO – Sinyor Lodovico, siz misiniz?

LODOVICO – Ta kendisi efendim.

IAGO – Beni affedin. Cassio'yu haydutlar yaralamış.

GRATIANO – Cassio ha!

IAGO – Neyin var kardeşim?

CASSIO – Bacağımı ikiye biçtiler.

IAGO – Allah göstermesin! Işık verin efendiler: Onu gömleğimle sarayım.

Bianca girer.

BIANCA – Ne var? Bağırان kimdi?

IAGO – Bağırان kimdi ha!

BIANCA – Ah sevgili Cassio'cuğum! Ah Cassio! Cassio! Cassio!

IAGO – Ah koca kahpe! Cassio, sizi böyle sakatlayanlar kim olabilir? Bir şüpheniz var mı?

CASSIO – Hayır.

GRATIANO – Sizi aramaya çıkmıştım, bu halde bulduğum için üzgünüm.

IAGO – Bana bir dizbağı verin. Ha şöyle. Ah, onu buradan kolaylıkla götürecektir bir sedye olsa!

BIANCA – Eyvah! Bayılıyor! Ah Cassio! Cassio! Cassio!

IAGO – Efendiler, bu şıfıntının da bu cinayette parmağı olmasından şüpheleniyorum. Biraz sabır, iyi

Cassio. Gelin, bana ışık tutun. Bu yüzü tanıyor muyuz bakalım. Ne, dostum ve aziz hemşerim Roderigo mu? Hayır... Evet, muhakkak. Aman yarabbi! Roderigo.

GRATIANO – Ne, Venedikli Roderigo mu?

IAGO – Ta kendisi efendim. Onu tanır mıydınız?

GRATIANO – Elbet tanırım

IAGO – Sinyor Gratiano, sizsiniz ha! Affınızı dileirim, dikkat etmemişim, kusuruma bakmayın.

GRATIANO – Sizi gördüğüme sevindim.

IAGO – Nasılsınız Cassio? Ah bir sedye, bir sedye.

GRATIANO – Roderigo!

IAGO – O ya, o.

Bir sedye getirirler.

Hah, bu sedye iyi oldu. Bir hayır sahibi onu buradan hiç sarsmadan götürsün; ben gidip kumandanım cerrahını getireyim. (Bianca'ya) Size gelince elmasım, zahmet etmeyin. Burada ölmüş yatan benim aziz bir dostumdur; Cassio, aranızda ne gibi bir anlaşmazlık vardı?

CASSIO – Hiçbir şey. Adamı da tanımıyorum

IAGO (Biancaya) – Nasıl, koltunuz mu? Aman, onu içeri götürün.

Cassio ve Roderigo götürülür.

Siz durun efendiler. Renginiz solmuş elmasım? Yüzünüzdeki korku ifadesinin farkında mısınız? Ona iyi bakın rica ederim, baştan aşağı iyice kontrol edin. Görüyor musunuz efendiler! Hayır, dil söylemese bile cürüm kendini belli eder.

Emilia girer.

EMILIA – Ah ne oldu? Ne oldu kocacığım?

IAGO – Cassio'ya burada karanlıkta saldırmışlar: Roderigo'yla, kaçıp kurtulan birkaç kişi daha. Cassio fena halde yaralanmış. Roderigo ölmüş.

EMILIA – Vah iyi adam! Vah iyi Cassio!

IAGO – Kadın peşinden koşmanın sonu budur. Hadi Emilia git, Cassio bu akşam nerede yemek yedi, öğren. Niye bu sizi korkuttu ha?

BIANCA – Benim evimde yemek yedi ama onun için titremiyorum.

IAGO – Ya, demek sizde yedi? Emrediyorum, benimle gelin.

EMILIA – Ayıp ayıp sana. Kahpe.

BIANCA – Kahpe değilim. Beni kötülüyorsun ama en az senin kadar namusluyum.

EMILIA – Benim kadar mı! Hadi! Ayıp sana!

IAGO – Efendiler, kuzum gidip Cassio'nun yarasının sarılmasına bakalım. Gel güzelim. Emilia şatoya koş, olanı efendimle hanımına anlat. Siz önden buyurun.

Kendi kendine.

Bu gece ya beni muradıma erdirecek, ya da mahvedecek.

Çıkarlar.

İKİNCİ SAHNE

Hisarda bir yatak odası.

Desdemona yatakta uyur. Bir ışık yanmaktadır.

OTHELLO – O sebep, ruhum, o sebep (Othello şöyle düşünüyor: “Beni denşet içinde bırakan, yapacağım iş değil; o sebep yok mu işte o. Benim için korkunç olan öldürmek değil, karım tarafından aldatılmış ve bu cinayeti o yüzden istiyor olmak.”) Onu size anlatmağa dilim varmaz, siz iffetli yıldızlar! O sebep. Ama yine kanını dökmeyeceğim; onun kardan beyaz, mermer heykeller gibi düz ve yumuşak cildinde yara izi bırakmayacağım. Bununla beraber, öimesi lazım; yoksa daha birçok erkeği baştan çıkarır. Işık sönsün, sonra da hayat ışığı. Fakat, ey eşsiz güzellikteki tabiatın en güzel örneği, senin ışığın bir kere söndü mü onu bir daha yakacak Prometheus ateşi nerede bulunur, bilmiyorum. Senin gülünü kopardıktan sonra ona tekrar hayat verip büyütemem, artık solar kaybolursun. Bari onu fidanı üzerindeyken koklayayım.

Desdemona'yı öper

Ah, güzel kokulu nefes, adalet'in zihnini öyle çeliyorsun ki nerdeyse kılıcımı kıracak! Bir daha, bir daha. Öldüğün zaman böyle kal, o vakit seni öldürür, yine de severim. Bir daha, bir daha da sonuncusu. Hiçbir öpüş hem bu kadar tatlı, hem bu kadar uğursuz olmamıştır. Ağlamakta kendimi alamıyorum, ama göz yaşlarım zalim. Bu ilahi bir ıstırap, darbeyi en çok sevdiğine indiriyorsun. Uyanıyor.

DESDEMONA – Kim var orada? Othello, siz misiniz?

OTHELLO – Evet Desdemona.

DESDEMONA – Yatacak mısınız efendim?

OTHELLO – Bu gece dua ettin mi Desdemona?

DESDEMONA – Evet efendim.

OTHELLO – Eğer henüz Tanrı'nın rahmet ve inayetini mazhar olmamış bir kabahatini hatırlıyorsan gecikmeden affını dile?

DESDEMONA – Ah efendim, bu sözünüzle acaba ne demek istiyorsunuz?

OTHELLO – Ne yapacaksan yap, hem çabuk ol, ben şurada dolaşacağım. Ruhuna, hazırlığı yokken, kıymak istemem. Hayır, Tanrı korusun, ruhuna kıymak istemem.

DESDEMONA – Ruhuma kıymaktan mı bahsediyorsun?

OTHELLO – Evet öyle.

DESDEMONA – Öyleyse Tanrı bana acısın!

OTHELLO – Bütün kalbimle amin derim!

DESDEMONA – Eğer amin diyorsanız beni öldürmezsiniz elbet!

OTHELLO – Hımm!

DESDEMONA – Ama yine sizden korkuyorum; çünkü gözlerinizle öyle bakınca korkunç oluyorsunuz. Bir kabahatim olmadığına göre ne diye korkuyorum bilmem, ama yine de korktuğumu hissediyorum.

OTHELLO – Günahlarını düşün.

DESDEMONA – Günahım size karşı beslediğim sevgidir.

OTHELLO – Evet, bu yüzden de ölüyorsun.

DESDEMONA – Ama sevgi için öldüren ölüm tabii olmaz ki. Ah, niye öyle alt dudagınızı kemiriyorsunuz? Bütün vücudunuzu kanlı bir öfke sarıyor. Bunlar hayır alameti değil; ama yine de bir kötülük olmaz inşallah diyorum.

OTHELLO – Sus kımıldama!

DESDEMONA – Peki, Ne var?

OTHELLO – O kadar sevdiğim ve sana verdiğim mendili Cassio'ya verdin.

DESDEMONA – Hayatım ve ruhum hakkı için, vermedim; adamı çağırtın ve sorun.

OTHELLO – Güzelim, dikkat et! Yalan yere yemin etmekten sakın; ölüm döşegindesin.

DESDEMONA – Ama daha ölmüyorum ki.

OTHELLO – Evet, az sonra. Onun için günahını açıkça itiraf et. Zira, yemin edip bütün insanları şahit

tutsanda benim yüreğimi yakan kesin hükmü ortadan kaldıramazsın. Öleceksin.

DESDEMONA – Öyleyse tanrı bana acısın!

OTHELLO – Amin derim!

DESDEMONA – Siz de bana acıyın! Size karşı ömrümde bir kere olsun suç işlemiş değilim. Cassio'ya asla, Tanrının "Hemcinslerine göster!" dediğinden başka türlü bir sevgi göstermedim; ona hiçbir hatıra vermedim.

OTHELLO – Tanrı şahittir, mendilimi onun elinde gördüm. Ah, yalan yere yemin eden kadın! Kalbimi taşılatırıyorsun; bir kurban diye düşünerek yapmaya niyet ettiğim işe cinayet dedirtiyorsun. Mendili gördüm.

DESDEMONA – Öyleyse bulmuştur. Ona ben vermiş değilim, buraya çağırın onu, olanı kendi ağzı ile söylesin.

OTHELLO – Söyledi.

DESDEMONA – Neyi efendim?

OTHELLO – Seni kullandığımı.

DESDEMONA – Nasıl? Meşru olmayan bir şekilde mi?

OTHELLO – Evet.

DESDEMONA – Mümkün değil.

OTHELLO – Hayır, dilini kestiler; namuslu Iago işi yoluna koydu.

DESDEMONA – Ah, korktuğum çıkıyor! Ne, öldü mü?

OTHELLO – Eğer saçının her bir telinin ayrı bir canı olsaydı, büyük intikamım onların hepsini birden haklardı.

DESDEMONA – Ah, ona ihanet ettiler, ben de mahvoldum.

OTHELLO – Sus kahpe! Yüzüme karşı onun için ağlıyor musun?

DESDEMONA – Ah, beni kovun efendim, fakat öldürmeyin.

OTHELLO – Yat aşağı kahpe!

DESDEMONA – Yarın öldürün beni, bu gece sağ bırakın!

OTHELLO – Hayır, eğer çırpınırsan...

DESDEMONA – Yarım saatcik!

OTHELLO – Bir kere başlayınca durmak olmaz.

DESDEMONA – Dua edinceye kadar...

OTHELLO – Çok geç.

Desdemona'yı boğar.

EMILIA, (dışardan) – Efendim, efendim! Neredesiniz efendim!

OTHELLO – Bu gürültü de nedir? Ölmedin mi? Daha tamamiyle ölmedin mi? Ben zalimsem merhametliyim de: İstirabının uzamasını istemem. Ha şöyle.

EMILIA – Neredesiniz efendim, efendim!

OTHELLO – Kim var orada?

EMILIA – Ah, iyi efendim, size bir şey söylemek istiyorum!

OTHELLO – Evet, Emilia olacak. Biraz sonra. Öldü. O da her halde Cassio'nun ölümünü haber vermeye geliyor. Ne? Artık kımıldamıyor musun? Mezar gibi sessiz. İçeri gelse mi? Doğru olur mu? Galiba yine kımıldıyor. Hayır. En iyisi ne yapmalı acaba? Eğer girerse muhakkak karımla konuşacaktır. Karım, karım! Hangi karı! Benim karım yok! Ah, ne dayanılmaz şey bu! Meşum saat! Öyle geliyor ki, şimdi güneş de ay da büsbütün tutulacak ve dünya bu değişiklikten korkup yer yer çatlayacak.

EMILIA – Ah benim iyi efendim, yalvarırım, size söyleyeceklerim var.

OTHELLO – Seni unutmuştum: Gir içeri, Emilia. Dur, geliyorum işte. Neredesin? (*Kapıyı açar*) Neyin var bakalım?

EMILIA – Ah efendim, öte tarafta müthiş cinayetler işlendi.

OTHELLO – Ne, şimdi mi?

EMILIA – Evet, şimdi efendim.

OTHELLO – Bütün kabahat ayda: Ay dünyaya her zamankinden çok yaklaşmış insanların aklını başından aldı.

EMILIA – Cassio, Roderigo adlı genç bir Venedikli'yi öldürdü efendim.

OTHELLO – Roderigo öldürüldü! Cassio da öldürüldü değil mi?

EMILIA – Hayır, Cassio öldürülmedi.

OTHELLO – Cassio öldürülmedi mi? Öyle ise cinayet sırasını şaşırdı, tatlı intikam da acılaşıyor.

DESDEMONA – Ah, haksız... haksız yere öldürüldüm!

EMILIA – Aman, neydi bu ses?

OTHELLO – Bu mu? Ne?

EMILIA – Aman yarabbi! Bu hanımının sesi idi, imdat! İmdat! Ah hanımım, tekrar konuşun! Sevgili Desdemona! Ah hanımım, konuşun ;

DESDEMONA – Günahsız ölüyorum.

EMILIA – Ah bu işi kim yaptı?

DESDEMONA – Kimse değil; ben kendim. Elveda! iyi efendini benim için selâmla! Elveda!

OTHELLO – Nasıl oldu da öldürüldü acaba ?

EMILIA – Ah, kim bilir?

OTHELLO – Kendisinin söylediğini sen de işittin; ben öldürmedim.

EMILIA – Öyle dedi: doğruyu söylemem lâzım.

OTHELLO – Cehenneme bir yalancı olarak gitti: onu ben öldürmüştüm.

EMILIA – Ah öyleyse, bir kat daha melek bir kadın, siz de bir kat daha siyah bir şeytansınız.

OTHELLO – Sapkınlardan olmuştu; hem de orospuydu.

EMILIA – Ona iftira ediyorsun, iblisin birisin sen!

OTHELLO – Kaçığın biriydi.

EMILIA – Ne anlayışsızmışsın ki ona kancık diyorsun. Ah, o melekler gibi günahsızdı!

OTHELLO – Ona Cassio çullanmıştı; öyle mi değil mi, kocana sor. Haklı sebepler var da onun için bu kadar ileri gittim: yoksa, bu işte haksız olsam, cehennemin dibine bile layık olurum. Kocan hepsini biliyordu.

EMILIA – Kocam ha!

OTHELLO – Kocan.

EMILIA – Desdemona'nın, nikâhlısına ihanet ettiğini mi?

OTHELLO – Evet, Cassio ile. Yok, eğer o sadık kalmış olsaydı, Tanrı bana yekpare zümrütten bir ikinci dünya verse yine onunla değişmezdim.

EMILIA – Kocam ha!

OTHELLO – Bana ilk önce söyleyen o oldu. Namuslu bir adamdır o, kötü işlerin çamurundan iğrenir.

EMILIA Kocam ha!

OTHELLO. Bu tekrarlara ne lüzum var? Kadın, kocan diyorum işte!

EMILIA – Ah hanımını! Hiyanet, aşkın zaafından istifade ederek oyununu oynadı! kocam, o ihanet etti diyor ha!

OTHELLO – Evet kadın, kocam diyorum, kelimeyi anlamıyor musun?

EMILIA – Eğer öyle diyorsa, tamamen yalandır.

OTHELLO – Ne?

EMILIA – Elinden geleni yap. Sen nasıl ona lâıyk değilsen, işlediğin iş de cennete öylece layık değil.

OTHELLO – Susman hayırlı olur.

EMILIA – Öyle acı içindeyim ki, ne yapsan canımı daha fazla açtıtamazsın. Ahmak! Ah budala! Alı cahil sersem! Öyle bir iş yaptın ki. Kılıcına aldırıldığım yok. Hayatımı yirmi kere kaybedecek olsam seni yine ele vereceğim, imdat! Hey imdat! İmdat! Othello hanımımı öldürdü; cinayet var, cinayet!

Montano, Gratiano, Iago ve diğerleri girerler.

MONTANO – Ne var? Hayrola kumandan?

EMILIA – Ah, geldin mi Iago? İyi ettin: herkes cinayetine seni mesul gösteriyor.

GRATIANO – Ne var?

EMILIA – Eğer erkeksen bu sefilin yalanını çıkar. Dedigine göre karısının ihanet ettiğini ona sen haber vermişsin. Biliyorum ki böyle bir şey yapmadın, sen alçak değilsin. Söyle çünkü içim acıyla dolu.

IAGO – Ona ne düşündüğümü söyledim; söylediğimin doğru olduğunu kendisi de gördü, başka bir şey söylemiş değilim.

EMILIA – Ama ona hiç karısının sadakatsizliğini söyledin mi?

IAGO – Söyledim.

EMILIA – Yalan söyledin öyleyse, iğrenç, melunca bir yalan, zalimce bir yalan! O Cassio ile sadakatsizlik etmiş ha! Cassio ile mi dedin ?

IAGO – Cassio ile güzelim. Hadi, dilini tut artık.

EMILIA – Dilimi tutmayacağım, söylemek boynuma borçtur. Hanımım burada yatağında öldürülmüş yatıyor.

HEPSİ – Tanrı korusun!

EMILIA – Bu cinayetin sebebi senin söylemiş olduğun yalanlardır.

OTHELLO – Yok, şaşırıp kalmayın efendiler, sahi-den öyle.

GRATIANO – Çok garip!

MONTANO – Canavarca bir iş!

EMILIA – Alçaklık! Alçaklık! Alçaklık! Aklıma geliyor, aklıma geliyor, anlıyorum. Ah alçaklık! O zaman da öyle olduğunu sezmiştim. Ah alçaklık ..Alçaklık!

IAGO – Ne, sen deli misin? Emrediyorum, eve git.

EMILIA – İyi efendiler, konuşmama izin verin: ona itaat etmem lâzım gelir, ama şu sırada değil. Belki de Iago, eve hiç gitmeyeceğim.

OTHELLO – Ah! Ah! Ah!

Yatağın üstüne kapanır.

EMILIA – Ya, üstüne kapan da hiçkırı hiçkırı ağla, çünkü dünyanın en günahsız insanını öldürdün.

OTHELLO, (kalkarak) – Ah, kötü birisi olmuştu! Sizi tanımamışım amca, yeğeniniz orada yatıyor nefesini az önce hakikaten şu eller kesti. Bunun korkunç ve çirkin görüldüğünü biliyorum.

GRATIANO – Zavallı Desdemona! Baba'nı iyi ki ölmüş. Zavallı adam evlenmene dayanamamıştı buna nasıl dayanacaktı? Eğer şimdi yaşamış olsaydı, bu manzara belki onu ümitsizce bir harekette bulunmaya sevk ederdi. Evet, belki ona yanından hayır perisini kovdurur ve cehennemlik olmasına sebebiyet verirdi.

OTHELLO – Olanlar çok acı verici ama Iago biliyor, o kaç defa Cassio'yla zina işlemişti. Cassio kendi ağzı ile de söyledi. Hem Desdemona onun aşkını, kendisine sevgimin ilk hâtırası, delili diye verdiğim şeyle mükafatlandırmıştı: bunu Cassio'nun elinde gördüm. Bir mendil, babamın anneme verdiği eski bir hâıraydı bu.

EMILIA – Ey gökler!

IAGO – Haydi, sesini kes!

EMILIA – İçim nasıl elverir, içim nasıl elverir! Sesi mi keseyim ha! Hayır, hiçbir şey saklamadan, apaçık konuşacağım.

IAGO – Aklını başına topla da eve git,

EMILIA – Gitmeyeceğim.

Iago Emiliayı bıçaklamak ister.

GRATIANO – Ayıp! Kılıcını bir kadına karşı çekiyorsun ha!

EMILIA – Ah sen, sersem Magripli! Dedigin mendili tesadüfen ben buldum da kocama vermiştim. Çünkü, bu derece ehemmiyetsiz bir şeye değmeyecek kadar büyük bir ısrarla kaç kere onu çalmamı istemişti.

IAGO. Pis orospu!

EMILIA – Cassio'ya onu Desdemona vermiş ha! Hayır, onu ben buldum ve ben kocama verdim.

IAGO – Seni sürtük sen yalan söylüyorsun!

EMILIA – Tanrı hakkı için doğru söylüyorum, yalan söylemiyorum efendiler. Ah aptal kaatil! Öyle iyi bir kadın böyle bir sersemin nesine.

OTHELLO – Gökte fırtınaya hizmet eden yıldırımlardan başka yıldırım yok mu? Eşi benzeri olmayan alçak!

Iago'ya atılır; Iago arkadan Emilia'yı bıçaklar ve çıkar.

GRATIANO – (Kadın yere düşüyor. Muhakkak karısını öldürdü.)

EMILIA – Evet evet. Ah, beni hanımımın yanına yatırın.

GRATIANO – Kendi kaçtı ama karısını öldürdü.

MONTANO – Yaman bir hain! Othello'nun elinden aldığım şu kılıcı saklayın. Gelin kapının dışında nöbet bekleyin. Geçmek isterse bırakmayın, öldürün daha iyi. Ben o hainin arkasından gidiyorum, çünkü melun herifin biri.

OTHELLO – Artık yiğitliğim de kalmadı. Cigeri beş para etmez insanlar elimden kılıcımı alıyor. Ama şeref ne diye namustan fazla yaşasın? Hepsi birden gitsin daha iyi.

EMILIA – Şarkın bak neye çıktı hanımım! Dinle, beni işitebiliyor musun? Kuğu gibi şarkı söyleyerek öleceğim.

Söğüt söğüt söğüt.

Mağripli, o temiz yürekliydi, seni seviyordu, zalim Mağripli. Doğruyu söyledim, artık içim rahat içimdeki ni söyleyerek ölüyorum.

Ölür.

OTHELLO – Bu odada bir silahım daha olacak; buz gibi suda tavllanmış bir İspanyol kılıcı... Hah işte burada. Dışarı çıkmam lazım.

GRATIANO – Eğer çıkmaya kalkışırsan sana pahalıya ödetirim. Silahın yok boyun eğmeğe mecbursun.

OTHELLO – Öyleyse içeri gel, benimle konuş, yoksa silahsız olmama rağmen sana saldırmamdan mı korkuyorsun?

GRATIANO – *girerek* – Ne var?

OTHELLO – Bak bir silahım var. Hiçbir askerin belinde bundan daha iyi bir kılıç yoktur. Bu küçük kol ve bu iyi kılıçla senin gibi bir sürü engeli aşarak kendime yol açtığım günler oldu. Fakat ah, boş gurur! Kim talihine yön verebilir ki! Şimdi artık eski günler geride kaldı. Silahlı olsamda benden korkma. Burası yolculuğumun son noktası, gemimin varacağı son liman. Dehşet içinde geri mi çekiliyorsun? Boş korku. Othello'nun göğsüne bir kamyş dayansa Othello geriler. Othello nereye gitsin? Şimdi nasıl duruyorsun bakayım? Ah napsiz kadın! Gömleğin gibi solgunsun! Kıyamet günü karşılaştığımız zaman, senin bakışın ruhunu gökten

yuvarlayacak ve onu iblisler kapışacaklar. Soğumuşsun yavrum, soğumuşsun! Ah melun, melün köle! Bu ilâhi manzaranın sihirinden beni kamçılıyarak uzaklaştırın şeytanlar! Beni rüzgarlarla oradan oraya savurun! Beni ateşte kızdıran! Beni, dibine kadar erimiş ateş dolu girdaplarda yıkayın! Ah Desdemona! Desdemona! Öldün ha! Ah! Ah! Ah!

Lodovico, Montano, sedye içinde Cassio ve muhafızlar arasında Iago girerler.

LODOVICO – Nerede bu akılsız, kör talihli adam?

OTHELLO – O, bir zamanlar Othello denen adamdı; buradayım.

LODOVICO – O engerek yılanı nerede? Alçağı bu raya getirin

OTHELLO – Ayaklarına bakıyorum, ama o bir masal. Şeytan çatal tınaklı olarak anıla gelmiştir. Eger sahidin şeytansen seni öldüremem.

Iago'yu yaralar.

LODOVICO – Kılıcını elinden zorla alın.

IAGO – Kanıyorum ama ölmedim efendim.

OTHELLO – Acındığımı yok; senin yaşamamı isterim, çünkü benim için ölmek bahtiyarlıktır.

LODOVICO – Ah Othello, sen bir vakitler ne kadar iyi idin şimdi, melun bir kölenin oyuncağı olduktan sonra ne demeli?

OTHELLO – Ne dersiniz yeridir; İsterseniz namuslu bir katil deyin. Çünkü ne yaptımsa kin uğruna değil, namus uğruna yaptım.

LODOVICO – Bu hınzır yaptığı hainliği kısmen itiraf etti. Cassio'nun öldürülmesi için ikiniz uzlaşmış mıydınız?

OTHELLO – Evet.

CASSIO – Sevgili kumandanım, buna sebep olacak bir şey yapmamıştım hiç.

OTHELLO – İnaniyor ve senden af diliyorum. Ne olur, o şeytandan da beter adama sor: Niye beni böyle bir tuzığa düşürdü?

IAGO – Bana bir şey sormayın, herşeyi biliyorsunuz, bundan böyle tek bir kelime söyleyecek değilim.

LODOVICO – Ne, dua etmek için de mi?

GRATIANO – İşkence senin ağzını açar.

OTHELLO – İsabetli olur.

LODOVICO – Olanı bilmiyorsunuz efendim; anlatayım. İşte öldürülen Roderigo'nun cebinde bulunan bir mektup, işte bir tanesi daha. Bunların biri, Cassio'nun öldürülmesini Roderigo'nun üstüne almasını yazıyor.

OTHELLO – Ah alçak!

CASSIO – Ne kafirce, ne canice bir iş!

LODOVICO – İşte bir mektup daha; yine cebinden çıktı. Öyle anlaşılıyor ki bunu Roderigo o melun habise göndermeyi düşünmüş; ama anlaşılan, Iago onu daha önce görüp tahmin etmiş olacak.

OTHELLO – Ah uğursuz. Karımın mendilini nasıl ele geçirdin Cassio?

CASSIO – Odamda buldum: Esasen kendisi onu hususi bir maksatla düşürdüğünü, arzusunun da yerine geldiğini demin açıkça söyledi.

OTHELLO – Ah sersem! Sersem! Sersem!

CASSIO – Bundan başka, Roderigo mektubunda, kendisini bana meydan okumaya kışkırttığı için de Iago'ya çıkışıyor. Bana bunun üzerine yol verilmişti; hatta az önce, ne zamandır ölü gibi yattıktan sonra, bu işe kendisini Iago'nun kışkırttığını, yine de Iago'nun onu arkadan vurduğunu söyledi.

LODOVICO – Bu odadan çıkıp benimle gelmeniz lazım. Elinizden nüfuz ve kumanda alınmıştır. Kıbrıs'a Cassio hükmetmektedir. Bu adi herife gelince; çok ıstırap çektirecek, ama uzun zaman onu öldürmeyip süründürecek birşeyle cezalandırılacak! Sizse, kabahatinizin mahiyeti Venedik devleti nezdinde bilininceye kadar, sıkı gözetim altında kalacaksınız.

OTHELLO – Biraz durun: Gitmeden önce size bir çift sözüm var. Devlete hizmetim dokundu. Bunu bilirler, ama artık ondan bahsetmeyeğim. Mektuplarınızda bu acıklı işleri anlatırken, ne olur, benden olduğum gibi bahsedin. Hiçbir kabahati mazur göstermeyin; lakin hiçbirini de fena niyet karıştırarak anlatmayın. O takdirde "Bu adam severken akli başında değildi, ama çok sevmiştii. Bu adam kolayca kıskanmazdı, ama bir kere kıskanınca kendini tamamen kaybetti. Bu adam cahil bir Hintli gibi, bütün kavim ve kabilesinden daha kıymetli bir inciye fırlatıp attı. Bu adam ağlamaya alışık

değildi, ama gözleri yenilince Arabistan ağaçlarının her derde deva zam'kı kadar hızla gözyaşı döktü" diyeceksiniz. Bunu yazın, ayrıca da bildirin ki vaktiyle Halep'te, bir Venedikliyi dövüp devlet aleyhine söz söyleyen ahlaksız bir keçekülahlıyı boğazından yakalamış ve sünnetli bir köpeği böyle gebertmişim.

Kendini hançerler.

LODOVICO – Ne kadar kötü bir son!

GRATIANO – Bütün söylenenler boşa gitti.

OTHELLO – Seni öldürmeden evvel öpmüştüm, başka türlü olamaz, kendimi öldürürken de bir busenin üstünde can vereceğim.

Yatağa düşer ölür.

CASSIO – Silahı yok sanıyordum, bu olandan korkmuştum; çünkü mert yürekliydi.

LODOVICO – İstiraptan, açlıktan, denizden daha korkunç ve amansız olan Spartalı köpek! (Eski Yunanistan şehirlerinden Spartada yetiştirilen tazılar kan kokusunu çok çabuk almak ve avın peşini bırakmamakla meşhurdurlar. Iago da kan peşinden hem onlar kadar hızla, hem onlar kadar inatla koşmuştur.) Şu yatağın üstündeki ölüye bir bak. Bu senin marifetin. Manzara dehşete düşürüyor. Bütün bunları örtüp gizlesinler. Gratiano. evi bekleyin; hem Magripli'nin servetine el koyun, çünkü miras olarak size kalıyor. Bu

cehennemlik alçağın nerede ve hangi işkencelerle cezalanacağını tayin etmek size düşer, vali hazretleri ne olursa olsun, bunu yerine getirin! Ben doğru gemiye biniyor ve bu feci olayları üzgün bir şekilde devlete arz etmeye gidiyorum.”

Çıkarlar.

SON